

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 27. MAJA 1982

ŠTEVILKA: 20 • LETO: XXXI

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1982 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vanič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PROIZVODNI STROŠKI V APRILU PRESEGLI NAČRTOVANE

Delovna organizacija Železarna Jesenice je v mesecu aprilu presegla načrtovane stroške proizvodnje za 26,4 milijona dinarjev. Nastalo zvišanje je predvsem rezultat povečanih stroškov na predelavi, ki so bili višji za 59 milijonov dinarjev. Planiranih stroškov predelave pa niso presegle temeljne organizacije Valjarna blumingštekel, Valjarna žice in profilov, Žičarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Energetika. Glavni vzrok za tako visoko prekoračitev planiranih stroškov predelave je nedosežena (dvanajstina) planirana proizvodnja in v nekaterih temeljnih organizacijah večja poraba materiala na delovni nalog, embalaže, rezervnih delov in večjih obremenitev TOZD Energetika.

NADALJEVATI KORENITO PREOBRAZBO DRUŽBE NA TEMELJIH USTAVE IN ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

V preteklem tednu so zvezni družbeni svet za vprašanja družbene ureditve, zvezni družbeni svet za gospodarski razvoj in komisija za vprašanja gospodarske stabilizacije, ki so jo sestavili zvezni družbeni sveti, v posebni prilogi dnevnika Delo objavili izhodišča dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki bi morala biti delna temeljite proučitev v vseh samoupravnih sredinih. Proučitev zato, ker so to resnično celovita izhodišča dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, pa tudi zato, ker se mnogokje mislijo, da bodo lahko z različnimi parcialnimi sklepi in ukrepi reševali dolgoročni razvoj. V izhodiščih je zato že v uvodu poudarjeno, da bi dolgoročni programi gospodarske stabilizacije morali po svojih opredelitvah in vsebini zajemati dve skupini problemov:

Prva skupina problemov se nanaša na razvoj družbenogospodarskih odnosov, na dosledno uresničevanje oipredelitev iz ustave SFRJ, zakona o združenem delu in dokumentov z 10. in 11. kongresa ZKJ in tretjega kongresa jugoslovanskih samoupravljalcev. To je še posebej poudarjeno zaradi tega, ker se v gospodarskem razvoju in v razvoju družbenogospodarskih odnosov zadnja leta kažejo zelo resni problemi, težave in pomanjkljivosti, ki terjajo ustrezno družbeno akcijo.

Druga skupina problemov zadeva vprašanja, povezana z materialnim razvojem. V sklopu tega bi morali zajeti vprašanja o splošni usmerjenosti tega razvoja, dinamiki, kvaliteti in strukturi, vstevši tudi nujno skladnost blagovno-denarnih tokov in drugih odnosov v družbeni reprodukciji. In dalje je poudarjeno v izhodiščih:

Program dolgoročne stabilizacije je torej izredno zapletena in težavna družbena naloga, ki jo lahko delavski razred uresniči pod pogojem, da bo odločil o celotni družbeni reprodukciji, ob polnem zavzemanju ZKJ in vseh organiziranih socialističnih subjektivnih sil. Poleg te predpostavke je potrebno temeljito obdelati program stabilizacije in si tako zastaviti cilje, poti in metode njegovega uresničevanja, da bodo spodbujali interes delavcev in njihove organizacije združenega dela, torej, da bo njihova opora temeljni gospodarski subjekt v samoupravni socialistični družbi, ne pa predvsem moč države in njene metode ukrepanja.

Pri vsem tem pa ne gre samo za proučitev izhodišč, temveč tudi za ponovno osvežitev ustave, zakona o združenem delu in dokumentov 10. in 11. kongresa zveze komunistov Jugoslavije, kakor tudi dokumentov 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije, ker pri opredeljevanju stabilizacijskih nalog še vedno kaj radi izhajamo iz nekaterih operativnih nalog, k čemur kvečjemu dodajamo še stimulativnejšo delitev osebnega dohodka.

V naših vsakodnevnih prizadevanjih, ki jih ni moč zanikati, pa očitno, tudi najbolj odgovorni, pozabljajo, da brez rednega, vsakodnevne spoznavanja teorije in prakse ter izkušenj socialističnega razvoja, politike zveze komunistov in temeljnih usmeritev našega razvoja, izraženih v ustavi in zakonu o združenem delu, ne more biti kritičnega in ustvarjalnega delovanja.

Kako bi sicer med tekočimi nalogami poudarjali le stimulativnejše nagajevanje, če pa je očitno, da nimamo dorečenih v Železarni celovitih dohodkovnih odnosov, v okviru katerih edino lahko rešujemo tudi delitev osebnega dohodka po delu in rezultatih dela. Gre torej za popolno odločanje o dohodku, kakor ga predvidevata ustava in zakon o združenem delu - neposredno v temeljnih organizacijah združenega dela. Kako bi sicer lahko v raznih sklepih in akcijah zanemarili vprašanja združevanja dela in sredstev v okviru interesne organiziranosti in prek odločanja v delegatskem sistemu, čeprav nam praksa kaže, da je to še zelo odtujeno delavcem in da nam delegatski sistem ne zaživi, kot bi moral, čeprav je to poleg osebnega odločanja in izjavljanja oblika uresničevanja oblasti delovnih ljudi.

Čeprav vse to v raznih oblikah in prilikah znova in znova poudarjamo, tudi v našem glasilu, pa vendarle ta spoznanja odločno prepočasno prodirajo v našo zavest in v tem je tudi vzrok za našo premajhno učinkovitost. Zato je tudi v obravnavanih izhodiščih navedeno, da bomo morali nadaljevati korenito preobrazbo družbe na temeljih ustave in zakona o združenem delu. Brez tega in mimo tega bi bilo iluzorno sestavljati kakršnekoli dolgoročni program stabilizacije. Programa stabilizacije ni mogoče omejevati samo na gospodarsko področje in gospodarske odločitve in ukrepe, temveč mora vsebovati socialne in družbenopolitične odločitve in ukrepe ter na temelju tega celovit delovni program vseh družbenih dejavnikov.

SEJA VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

Predsedniki Marjan Žitnik, Rina Klinar in Dante Jasnič sklicujejo v torek, 2. junija, drugič v tem mandatu ločene seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora. Delegati bodo obravnavali naslednja vprašanja:

URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA V LETU 1981

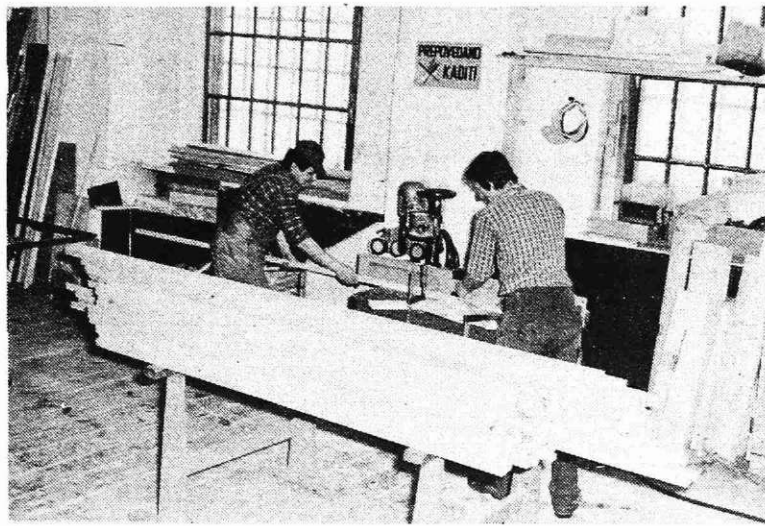
Izvršni svet skupščine občine predlaga delegatom vseh treh zborov v obravnavo poročilo o uresničevanju srednjeročnega plana občine Je-

senice 1981-1985 v letu 1981. Poročilo vsebuje predvsem podatke iz zaključnih računov organizacij združenega dela gospodarstva občine Jesenice v letu 1981 pa tudi zunanje-trgovinsko menjavo, investicije,

(Nadaljevanje na 7. strani)

Planirane stroške vložka pa so temeljne organizacije znižale z boljšimi izpolnjenimi, z nižjimi cenami nabavljenega vložka ter s spremembami asortimenta proizvodnje v skupni vrednosti 26,7 milijona dinarjev. Rezultat nižjih cen nabavljenega vložka v temeljnih organizacijah HV Bela, HV Jesenice, Profilaria in Želblarna je znižanje stroškov vložnega materiala v višini 20,5 milijona dinarjev. Planiranega izplena v tem mesecu niso dosegle temeljne organizacije Jeklarna, Valjarna debele pločevine, Elektrode in Želblarna. Vse ostale temeljne organizacije so planirane izplele presegle, kar je načrtovane stroške zmanjšalo za 2,1 milijona dinarjev. Spremembe v asortimentu, predvsem v temeljnih organizacijah

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavca mizarja (Foto S. Kokalj)

O DELOVANJU ZVEZE KOMUNISTOV V DELEGATSKEM SISTEMU IN SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI

Ocene o uveljavitvi in dosednji uspešnosti delovanja delegatskega sistema, kot oblike organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi za izvajanje oblasti kakor tudi upravljanje družbenih zadev na temeljih samoupravljanja, so precej neizenačene. Pri podajanju ocen so posebej kritični do dela delegacij, saj se pogosto poudarja, da med delegacijami in njihovo samoupravno bazo ni prave delovne povezave pri obravnavi posameznih vprašanj (glej npr. dokumente za 9. kongres ZK Slovenije, Komunisti, 19. februar 1982, str. 26).

Če bi hoteli podati neko splošno oceno, bi rekli, da se je delegatski sistem relativno hitro uveljavil, njegovo delovanje pa se je pokazalo kot zelo pozitivno, saj se je z njim odločno sprostil proces podružbljanja odločanja o družbenih zadevah. Svojo družbeno vlogo pa bo lahko v polni meri opravljal, kakor je zapisal E. Kardelj v Smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, če bodo subjektivne

socialistične sile družbe z zvezo komunistov na čelu njegov organski del, se pravi, faktor njegove zavesti.

Ugotovitve, da družbenopolitične organizacije namenljajo vse premalo pozornosti tako delovanju kot samemu uresničevanju delegatskega sistema, so bile izrečene tudi na 19. seji centralnega komiteja ZK Jugoslavije prejšnje leto. V najini anketi (anketirala sva 56 komunistov v treh temeljnih organizacijah

in delovni skupnosti, ki so izpolnili poseben del vprašalnika za člane ZK) sva postavila anketiranim komunistom več vprašanj ter na osnovi odgovorov skušala ugotoviti, koliko veljajo prej zapisane ugotovitve za njihove osnovne organizacije zveze komunistov.

Najprej sva hotela izvedeti, koliko je članstvo informirano o tem, da njihove osnovne organizacije delegirajo člane v organe zveze sindikatov in v vse s statuti in splošnimi akti predvidene oblike samoupravnega organiziranja. Rezultati na to vprašanje so zadovoljivi, saj je 87,5% anketiranih komunistov odgovorilo, da so seznanjeni s to »nalogo« svoje osnovne organizacije. Z vprašanjem: JE TVOJA OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK RAZVLJA PRAKSO KONKRETNIH ZADOLŽITEV ZA DELO V SINDIKATU, DELEGACIJAH IN SAMOUPRAVNIH ORGANIH? sva hotela ugotoviti, če so v osnovnih organizacijah ZK že prešli »z besed na dejanja«, oziroma, koliko so že prešli od tistih normativnih zadolžitve, ki jih narekujejo statuti in splošni akti, na konkretne zadolžitve posameznih komunistov. Prav od tega, kako in koliko se komunisti angažirajo pri delu sindikalne organizacije, pri uresničevanju in delovanju delegatskega sistema ter v okviru posamez-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ŠE VEDNO DOBRI PROIZVODNI REZULTATI

Teden dni pred zaključkom meseca so po podatkih statistične službe sektorja za ekonomiko delovni rezultati proizvodnih temeljnih organizacij dosti ugodni. Z vključno 24. majem je znašala skupna proizvodnja 90.054,7 ton ali v odnosu na družbeni načrt 71,8%, v odnosu na operativni program pa 73,7%. Najslabši rezultati so ta čas pri prodaji, ki znaša 21.823 ton, kar je le 64,9% glede na družbeni plan in 67,1% na operativni program.

Izredno dobro delajo delavci v TOZD Plavž, ki so do tega dne izdelali že 12.042,6 tone grodlja, kar je 89,2 mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu. Dobro delajo tudi delavci v TOZD Jeklarna, ki so doslej izdelali 32.529 ton surovega jekla ali 75,7% družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

Ker so nam znani finiši naših železarjev ob koncu meseca, pričakujemo, da se bomo količinsko močno približali planskim nalogam, nekeje pa jih celo močno presegli.

(Nadaljevanje na 2. strani)

O POTEKU PRIPRAV NA GRADNJO JEKLARNE 2

Največ aktivnosti pri projektu jeklarna 2 se v zadnjem obdobju nanaša na zapiranje finančne konstrukcije. V ta namen vzporedno tečeta predvsem akciji združevanja sredstev na osnovi samoupravnega sporazuma za razvoj slovenske črne metalurgije in ustanavljanju konzorcija temeljnih bank za ta razvoj.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za razvoj črne metalurgije je po predhodnem sprejetju na samoupravnih organih v SOZD Slovenske železarnje v široki razpravi s potrošniki jekla. Na nivoju SOZD Slovenske železarnje deluje akcijski štab, v katerega je vključeno večje število strokovnjakov iz vseh treh železarj, ki pokrivajo področja proizvodnje, komercialne in finančne. Štab spremlja in usmerja akcijo in daje odgovore na postavljena vprašanja posameznih delovnih organizacij in grupacij. Pripravljenost za podpisovanje samoupravnega sporazuma je razmeroma velika, ob tem pa se pojavljajo posamezne dileme, vprašanja in pred-

logi za dopolnitev. Ocenjujemo, da bi bila akcija v mesecu juniju lahko uspešno zaključena.

Izvršni odbor združene Ljubljanske banke je obravnaval predlog ustanovitve konzorcija temeljnih bank za združevanje sredstev dinarskega kredita za razvoj črne metalurgije v SOZD Slovenske železarnje s prioriteto na izgradnji jeklarne 2 in sprejel sklep, s katerim priporoča vsem temeljnim bankam združene Ljubljanske banke, da pristopijo k ustanovitvi tega konzorcija. Osnovni dokument je dopolnjen le z zahtevo, da SOZD SŽ zagotovi bodočim porabnikom jekla na območju, ki ga pokrivajo navedene banke, nemo-

ŠESTO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV ZAKLJUČENO

(Nadaljevanje s 1. strani)

tekmovalci, v vseh ostalih panogah pa so tekmovalci delali izdelke iz redne proizvodnje. Zato so se znatno znižali stroški tekmovanja. Ko doseže tekmovalci takšno množičnost kot letos v Železarni, postane vprašanje stroškov že zelo pomembno. Letos so prvič tekmovali tudi trije kovinarji iz delovne organizacije Kovinska oprema Mojstrana. Prebili so led in ugotovili, da v tako kvalitetni konkurenci vsak lahko samo pridobi. Dva sta dosegla šesti mesti v svojih tekmovalnih skupinah, rezkalec Janez Janša pa je bil četrti. Čeprav je v celoti opazen napredek v kvaliteti dela, nazadujemo v obločnem varjenju tako po udeležbi kot tudi v kvaliteti.

Posebno pohvalo za število sodelujočih kovinarjev zaslužita TOZD Strojne delavnice in Livarna. Pogrešali pa smo varilce in ključavničarje iz TOZD Remontne delavnice in Vzdrževanje. Iz strojno-remontnih delavnic, kjer dela 200 kovinarjev, tekmujejo le instalaterji v plamenem varjenju. Vodja instalaterjev Alojz Varl zna poskrbeti za potreben pogum.

Na množičnost gotovo vplivajo tudi praktične nagrade. Pretežni del razpoložljivih sredstev odbor porabi za nagrade. Podeljenih je po šest praktičnih nagrad v vsaki tekmovalni panogi, vsak udeleženec pa še posebej dobi priznanje za sodelovanje.

Ce ne moremo trditi, da se kovinarstvo razvija, lahko z vso gotovostjo zaključimo, da se ohranja v svoji kvaliteti kot pomembna proizvodna panoga dela, ki v Železarni dela z roko v roki z jeklarji.

Zmagovalci v vsaki panogi nas bodo zastopali na republiškem prvenstvu. Želimo jim, da bi vgradili v svoj izdelek vse svoje znanje, ki bo merjeno s kvaliteto, produktivnostjo in ekonomičnostjo.

PRVA TRI MESTA IZ VSAKE PANOGA SO DOSEGLI:

STROJNI KLJUČAVNIČARJI:

1. Zdravko Pantar - Vzdrževanje,

2. Franc Podobnik - Strojne delavnice, 3. Branko Juch - Vzdrževanje.

ORODJARJI: 1. Marko Markelj, 2. Jože Torkar in 3. Senad Suljanović - vsi Strojne delavnice.

STRUGARJI: 1. Anton Jarkovič, 2. Jože Torkar, 3. Anton Horvat - vsi Strojne delavnice.

BRUSILCI: 1. Aleksander Svetina, 2. Milan Kosmač, 3. Leopold Bizalj - vsi Strojne delavnice.

REZKALCI: 1. Jože Balek, 2. Franc Jakopič, 3. Andrej Brce - vsi Strojne delavnice.

KOVACI: 1. Viktor Dovžan, 2. Marjan Burnik, 3. Stane Benčina.

LIVARJI: 1. Franc Zorman - ŽIC, 2. Rade Radinovič in 3. Jernej

Kocijančič - oba Livarna.

PLAMENSKO VARJENJE: 1. Franc Solar, 2. Vlado Benet, 3. Milan Lango - vsi Remontne delavnice.

ROČNO OBLOČNO VARJE-9 NJE: 1. Ivan Malek - E-TKR-NG, 2. Viljem Noč - Elektrode, 3. Boris Jakopič - Strojne delavnice.

POLAVTOMATSKO VARJE-3 NJE V ZAŠČITI CO₂: 1. Boris Jakopič, 2. Miran Mravlje - oba Strojne delavnice, 3. Viljem Noč - Elektrode.

VARJENJE V ZAŠČITI ARGONA PO TIG POSTOPKU: 1. Jože Gračar, 2. Srečko Vlahek, 3. Edo Tišov - vsi Remontne delavnice.

Najboljši na delovnem tekmovanju kovinarjev (Foto S. Kokalj)

PRIPRAVE NA PROSLAVO 100-LETNICE GASILCEV IN REŠEVALCEV

Na letni konferenci poklicnih gasilcev in reševalcev Železarne so med drugim izbrali tudi organizacijski odbor za pripravo proslave ob 100-letnici industrijskega gasilskega društva in 45-letnice poklicne gasilske in reševalne čete Železarne. Predsednik je Dušan Sikošek, podpredsednika Dušan Stare in Sandi Kotnik, sekretar pa Edi Cenček. Za posamezna področja bodo skrbeli: dr. Branko Dražič, Janez Bohinc, Alojz Mulič, Anton Konobelj, Joža Varl, Branko Blenkuš, Jože Zajc, Jože Resnik, Slavko Ferčej, Ignac Glavič in Bojan Kuralt.

Kot je že znano, bodo glavne prireditve ob teh jubilejih 30. in 31. julija, kar sovpada s praznikom občine Jesenice in bodo tudi izvedene v počastitev tega praznika. Zato so predlagali, da te prireditve vključijo v občinski program praznovanja letošnjega občinskega praznika.

Prvi dan, to je 30. julija, bo na sporedu velika gasilska vaja, slavnostna seja in podelitev priznanj. Glavna proslava pa bo 31. julija pri domu gasilcev na Senožetih. Tu bo tudi peterboj poklicnih gasilcev in reševalcev iz delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne, otvoritev razstave, nato pa tovariško srečanje s piknikom. Ob tej priliki bodo izdali bilten in značko. Za izdajo biltena bo poskrbel Anton Konobelj, osnutek za značko pa bo pripravil akademski slikar Jaka Torkar. Za pokroviteljstvo so zaprosili delavski svet Železarne, za častnega predsednika pa so zaprosili tovariša Staneta Dolanca.

Na seji so imenovali ožji odbor, ki bo skrbel za urejanje operativnih zadev v okviru priprav. Predsednik Dušan Sikošek in poveljnik Sandi

Kotnik sta na seji poročala, kaj je doslej že narejenega oz. v teku. Tako bodo tekmovalne pogoje za peterboj v kratkem obravnavali in sprejeli na seji vodstev gasilsko-reševalnih enot v Kropi. Imeli so tudi že razgovor s TOZD Varnost zaradi priprave eksponatov za razstavo. Mokra vaja bo organizirana v okviru poveljstva občinske gasilske zveze, poklicni gasilci pa bodo nastopili z avtomatsko lestvijo, novim specialnim FAP vozilom, z agregatom za peno in podobno. Dogovorili so se tudi že za sodelovanje pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, ki bo izvedel koncert na prostoru pred domom. Dogovarjajo se tudi o kulturnem programu na osrednji prireditvi.

O vsem tem je že razpravljal in sklepal organizacijski odbor in ugotovil, da vse priprave potekajo zadovoljivo. To ne bo samo velika manifestacija, ampak tudi pregled organizacijske in strokovne pripravljenosti gasilske ter reševalne službe v okviru občine in SOZD Slovenske železarne.

B. B.

O POTEKU PRIPRAV NA GRADNJO JEKLARNE 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

teno in polno oskrbo z izdelki iz svojega osnovnega programa. SOZD SZ pristaja na tak pogoj. Ob takem razpletu dogodkov je tudi ta konzorcij možno ob polni angažiranosti realizirati do konca meseca junija.

Institut za ekonomiko investicij pri združevanju Ljubljanskih bank je izdelal končno oceno investicijskega programa jeklarne 2, pri čemer ugotavlja, da je investicija sicer ekonomsko občutljiva, predvsem v primeru povečevanja stroškov preko predvidenih podražitev, zmanjšanju ali opuščanju določenih delov proizvodnje ter opozarja na probleme vezane na zunanjetrgovinsko bilanco. Ob vseh teh pripombah in ugotovitvah pa je poročilo zaključeno s pozitivno oceno in ugotovitvijo, da so vsi pripravljeni dokumenti solidna osnova za dokončno sklepanje o

investiciji in odločitvi o pričetku del. Investicija je vključena v program prednostnih investicij, ki naj bi bile realizirane v obdobju tekočega srednjeročnega plana.

Dogovori s ponudnikom inozemskega kredita še vedno ohranjajo možnost sklepanja pogodbe. Opcijski rok poteče 30. junija letos.

V končni fazi priprav in sprejemanja je dogovor o skupnem delu med železarno Jesenice in združenim podjetjem strojogradnje pri realizaciji projekta jeklarne 2, kakor tudi samoupravni sporazum o združevanju deviznih sredstev v okviru protidobav za pokrivanje obveznosti inozemske opreme.

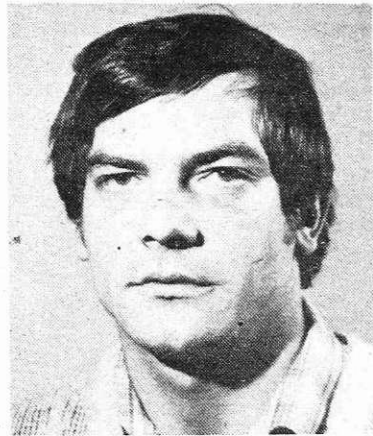
Ves čas se nadaljuje delo na pripravi tehnične dokumentacije in pridobivanju soglasij an dovoljenj. To delo teče po terminskem planu.

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

»Da bi delo odborov samoupravne delavske kontrole bolj zaživel, bi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v temeljni organizaciji morale bolj spodbujati njihovo delo. Tudi samoupravne delovne skupine bi na svojih sestankih morale dati več poudarka delu odborov samoupravne delavske kontrole. Tako bi tudi delavci bolj spoznali namen teh odborov in bi z njimi več sodelovali,« je povedal IZTOK TORKAR, predsednik odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Družbena prehrana.

»Naš odbor dobro sodeluje z vodstvom TOZD, dajejo nam pobude za obravnavo in opozarjajo na napake in nepravilnosti, ki se dogajajo v temeljni organizaciji, ravno tako nam daje predloge za obravnavo delavski svet. Sindikalna organizacija in osnovna organizacija zveze komunistov ne dajeja pobud za obravnavo posameznih primerov na naših sejah, sodelujejo pa pri reševanju problemov. Na sestankih samoupravnih delovnih skupin kdaj pa kdaj iznesejo kakšen problem, ki ga takoj obravnavamo, vendar bi bilo veliko več problemov lahko postavljenih na dnevni red odbora, ko bi bilo to sodelovanje boljše. Delavci sami pa ne dajejo pobud odboru za obravnavo posameznih problemov, najbrž zato, ker ne poznajo dovolj možnosti za njihovo reševanje po tej poti.«

Iztok je tudi razložil, da je njihova temeljna organizacija zelo razdrobljena in v odboru samoupravne delavske kontrole je po en član iz vsakega področja, tako da na sejah izvedo za probleme na posameznih delovnih mestih tako rekoč iz prve roke. Prisotnost članov odbora na sejah je zadovoljiva, tako da nimajo težav s sklepčnostjo. Ko povabijo na svoje seje predstavnike samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij ali vodstva TOZD, se ti vabilu vedno odzovejo. Sklepi, ki jih sprejemajo, se po njegovih besedah nekako že izvajajo, le da je včasih treba koga tudi spomniti na to.

Do sedaj je odbor imel štiri seje. Odločili so se, da bodo sklicevali seje ob kvartalnih poslovnih poročilih. Na svojih sejah namenjajo največ pozornosti razpravam o bolniški odsotnosti delavcev, zlasti žensk v tej temeljni organizaciji in zmanjšanju števila nadur, kar pa je med seboj tesno povezano. Lani so v TOZD Družbena prehrana imeli več kot 48.000 ur izostankov z dela zaradi bolezni. Zadolžili so vodstvo temeljne organizacije, da se poveže z zdravstveno službo v naši železarni, da bi se zmanjšalo število izostankov, vendar do sedaj ni še nikakršnih rezultatov na tem področju. Izток meni, da je eden izmed vzrokov za takšno stanje tudi slab in nestimulativen način nagrajevanja. Plačilne kategorije v tej temeljni organizaciji so tako nizke, da se nekaterim niti ne pozna veliko pri osebnem dohodku, če so na bolniški. Prav zaradi velikega števila izostankov narašča tudi število nadur. Teh so lani opravili nekaj manj kot 15.000. To sicer ni veliko v primerjavi z bolezensko odsotnostjo, kljub temu pa morajo nji-

hovo število zmanjšati. Ugotovili so, da se največ nadur opravi v kantinah, kjer delajo po sistemu 4 + 1. Zadolžili so vodje enot in odbor za gospodarstvo, naj proučijo, ali je bolj gospodarno še naprej opravljati tako veliko število nadur ali zaposliti še nekaj kantinerk.

Težave jim povzroča tudi vzdrževanje. Naprave v tej temeljni organizaciji so specifične in vzdrževanje poteka v glavnem preko zunanjih servisov, ki so ponavadi izven naše občine. To je zelo drago in vedno traja nekaj dni, predno se kakšna okvara popravi.

Na sejah odbora mnogokrat razpravljajo tudi o nenehnih podražitvah prehrabnih artiklov, kar vpliva na ceno obrokov, kakor tudi o občasnem pomanjkanju raznih vrst blaga na trgu, zaradi česar imajo tudi dosti preglavic, saj je treba potem spreminjati jedilnike, ki so planirani in objavljeni za cel mesec naprej.

»Z nabavo hrane imamo težave tako kot povsod v gostinstvu. Zdaj ni tega, drugič drugega,« je razložil. »V Kazini potrebujemo dnevno okoli 20 do 30 kg mesa, v samopostrežni restavraciji, kjer se pripravljajo topli obroki za vso Železarno, pa še veliko več, tudi čez 100 kg mesa dnevno. Zadnje čase je meso težko dobiti, pa še tisto, kar dobimo, je slabe kvalitete. Najbrž hočejo mesarji spet dvigniti cene, saj toliko jih že poznamo, da jim pred podražitvijo vedno zmanjka mesa. V takih primerih moramo spreminjati jedilnik, potem pa pride do konfliktov, ljudje sprašujejo, zakaj nimate tistega, kar piše na jedilniku.«

Iztok je kvalificiran kuhar. Osem let že dela v Železarni. Šest let je bil kuhar v samopostrežni restavraciji, sedaj pa že tretje leto dela v Kazini. Doma je z Javornika. Za delo v Železarni se je odločil predvsem zaradi stanovanja. Če bi delal kje drugje, bi se moral voziti na delo, ali pa si poiskati stanovanje blizu delovnega mesta, pa še ob nedeljah in praznikih ne bi bil prost tako kot sedaj. Pravi pa, da bi drugje kot kuhar več zaslužil. Najhuje pri delu v kuhinji so velike temperaturne razlike. Zdaj je pri štedilniku, zdaj spet v hladilniku. Ves čas je na nogah, pa tudi ustaljenega urnika nima, delo pride vedno sproti.

»Nagrajevanje je pri nas tudi slabo urejeno,« je še povedal. »Kuhar, ki je tudi vodja izmene, ima 8. kategorijo od takrat, ko začne delati pa do upokojitve. Ko bi bil izučen za kak drug poklic, bi kot vodja izmene najbrž imel višji dohodek. Ostali sodelavci imajo tudi zelo nizke grupe. Vedno smo med tremi temeljnimi organizacijami, ki imajo najnižji osebni dohodek v Železarni. Pričakujemo, da se bodo razmere uredile z novim katalogom o delovnih nagolah in opravilih. V takih razmerah je tudi težko dobiti primerne kadre. V kratkem jih bo šlo pri nas precej delavcev v pokoj in sprašujemo se, kje bomo takrat dobili ljudi za delo v kuhinji.«

Povedal je tudi, da v Kazini vsak dan pripravijo 60 do 80 malic ter 80 do 100 kosil, zraven pa še precej jedi po naročilu in razna poslovna kosila. Kar dosti dela, saj delajo v dopoldanski izmeni kuhar, pomočnik in pomivalka posode, popoldne pa navadno samo kuhar in pomivalka posode.

Podelitev priznanj najboljšim na delovnem tekmovanju kovinarjev (Foto S. Kokalj)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

O DELOVANJU ZVEZE KOMUNISTOV V DELEGATSKEM SISTEMU IN SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih samoupravnih organov, bo v veliki meri odvisen razvoj družbeno-ekonomskih in samoupravnih od-

sindikatu
delegacijah
samoupravnih organih

Ti rezultati pričajo, da so prej zapisane ugotovitve, da so osnovne organizacije premalo razvile prakso konkretnih zadolžitvev za delo v sindikatu, delegacijah, samoupravnih organih, upravičene. Če združimo odstotke pri modalitetah »ne« in »ne vem«, vidimo, da več kot dve tretjini anketiranih komunistov niti ni seznanjeno s takim postopkom svoje osnovne organizacije zveze komunistov.

Na 19. seji CK ZKJ je bilo med drugim poudarjeno: »Zelo poredko se dogaja, da bi člani zveze komunistov, ki so člani delegacij in delegati, redno obveščali osnovne organizacije zveze komunistov o svojem delu, o problemih, s katerimi se srečujejo pri delu v delegatskih telesih, družbenopolitičnih organizacijah, v samoupravnih organih in delegatskih skupščinah.« (prispevek Djordja Kostića na 19. seji CK ZKJ, ČZDO Komunist, Ljubljana 1981, str. 30) To je bila ena od pobud, da sva v najino anketo vključila vprašanje: »ALI ČLANI V VAŠI TEMELJNI ORGANIZACIJI, KI SO ČLANI DELEGACIJ IN DELEGATI, OBVEŠČAJO SVOJO OO ZK O SVOJEM DELU IN PROBLEMIH PRI DELU V SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI, DELEGATSKIH SKUPŠČINAH IN DRUGIH DELEGATSKIH TELESIH?«

Le petina vprašancev je odgovorila, da jih njihovi tovariši redno obveščajo na sestankih osnovne organizacije ZK o svojem delu in problemih, s katerimi se srečujejo pri delovanju na področju delegatskega sistema, samoupravni delavski kontroli. Največ (60,7%) se jih je odločilo za modaliteto »samo občasno«, kar potrjuje hipotezo, da ta način informiranja še ni postal redna praksa komunistov. Veliko je tudi tistih (14,3%), ki menijo, da jih njihovi tovariši še nikoli niso informirali o tej problematiki.

Da bi izvedeli, ali se na sestankih osnovnih organizacij razpravlja o prej omenjeni problematiki in da ne gre zgolj za podajanje informacij, temveč, da ostalo članstvo izreče tudi svoje mnenje in zavzamejo stališče do posameznega problema, s katerim so se njihovi tovariši soočili pri svojem delu v delegatskem sistemu, smo anketiranim komunistom postavili vprašanje:

»ALI TVOJA OO ZK RAZPRAVLJA O KONKRETNIH VPRAŠANJIH IZ DELA DELEGACIJ IN DELEGATOV?«

Več kot polovica (57,1%) jih meni, da se razpravlja o konkretnih vprašanjih v njihovih osnovnih organizacijah, medtem ko so se drugi anketiranci odločili za ostali modaliteti: ne — 37,5%, ne vem — 5,4%.

DANES SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik Anton Miklič sklicuje danes, 27. maja, 11. sejo delavskega sveta Železarne in delegatom za dnevni red predlaga:

- obravnava poslovnega poročila za prvo četrtletje z nadaljnjimi usmeritvami,
- ugotovitve, kako so se delavci TOZD in delovnih skupnosti na zborih delavcev odločali glede delitve sklada skupne porabe in o samoupravnem sporazumu o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v slovenskih železarnah,
- poročila predsednikov odborov in
- razpis volitev za delegate v delavski svet SOZD Slovenske železarne, v zbor Interne banke SOZD SŽ in v odbor samoupravne delavske kontrole SOZD Slovenske železarne.

nosov.

Razpredelnica prikazuje odgovore anketiranih komunistov (v odstotkih) na prej navedeno vprašanje.

	da	ne	ne vem
sindikatu	42,9	41,1	16,0
delegacijah	42,9	39,2	17,9
samoupravnih organih	46,4	35,7	17,9

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo preko samoupravnih delovnih skupin, po organu upravljanja in organu samoupravne delavske kontrole. Odbor samoupravne delavske kontrole, kot organ delavske kontrole, predstavlja le del enotnega sistema uresničevanja samoupravne delavske kontrole.

Da bi samoupravna delavska kontrola izpolnjevala naloge, ki so pred njo postavljene, bi ji morala tako zveza komunistov kot sindikat nuditi podporo pri delu odbora samoupravne delavske kontrole. V prejšnji številki Železarja smo že pisali o vlogi sindikalne organizacije pri delu odbora in delno že nakazali, kje se kaže največji razkorak med normativnim in stvarnim. V delu vprašalnika, ki so ga izpolnjevali le člani zveze komunistov, smo postavili vprašanje, ki se nanašata na delovanje samoupravne delavske kontrole v organizacijah združenega dela.

Kot temeljni pogoj, da zveza komunistov podpre samoupravno delavsko kontrolo pri njenem delu, smo predpostavili; da na sejah odbora sodeluje tudi član njihove osnovne organizacije. Anketiranim komunistom smo postavili vprašanje: »ALI NA SEJAH ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE SODELUJE ČLAN VAŠE OSNOVNE ORGANIZACIJE?«

Več kot polovica anketiranih (53,6%) jih je odgovorila pritrdilno, medtem ko jih skoraj 40% ni informirano o tem, če kateri od komunistov iz njihove osnovne organizacije sodeluje pri delu odbora. Vidimo, da članstvo v celoti niti ne pozna dejstva, kje delujejo člani njihove osnovne organizacije.

»ALI VAŠA OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK NUDI SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI SVOJO POLITIČNO PODPORO?«

67,9% — da
15,1% — moja osnovna organizacija ZK o delu samoupravne delavske kontrole ni obveščena
1,8% — je obveščena, toda stoji ob strani ali pa ji celo nasprotuje
8,9% — brez odgovora

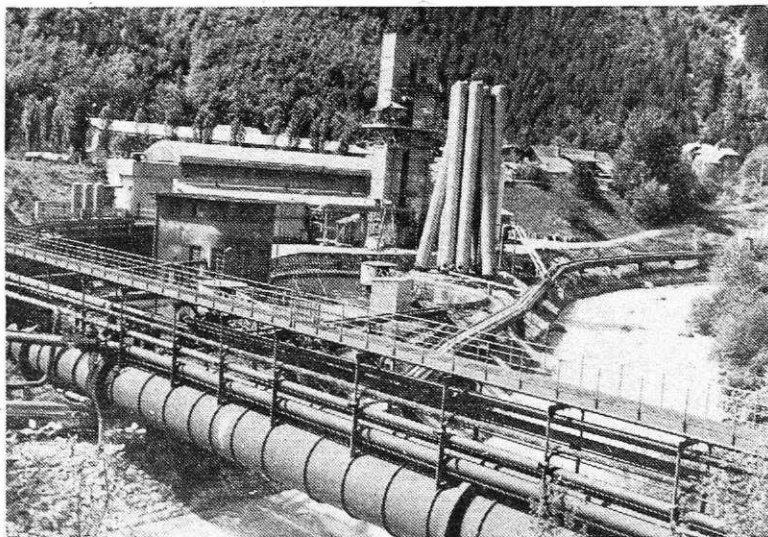
To vprašanje, ki je povezano s prejšnjim, je bolj neposredno in je zato tudi več pritrdilnih odgovorov. 67,9% anketiranih komunistov meni, da njihova osnovna organizacija nudi pomoč in politično podporo odboru samoupravne delavske kontrole, medtem ko se je odstotek tistih komunistov, ki so odgovorili z »ne vem«, v primerjavi s prejšnjim vprašanjem zmanjšal več kot enkrat.

Ti rezultati nam kažejo, da bi bilo potrebno v prihodnje vlogo, naloge pri ureditvi samoupravne delavske kontrole in same metode dela osnovnih organizacij zveze komunistov na tem področju še bolj jasno in konkretno opredeliti, na sestankih osnovnih organizacij ZK pa uveljaviti prakso rednega informiranja članstva o delu odbora samoupravne delavske kontrole v njihovi temeljni organizaciji združenega dela.

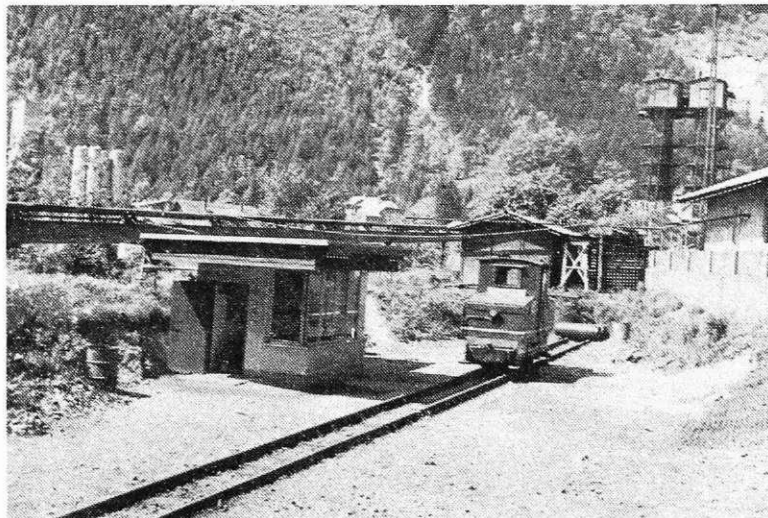
Taka potreba je razvidna tudi v Poročilu CK ZKS o delovanju ZK Slovenije med 8. in 9. kongresom ZK Slovenije. »Na področju uresničevanja varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine so bili s prizadevanji organiziranih subjektivnih sil doseženi začetni premiki v uveljavljanju vloge samoupravne delavske kontrole in drugih oblik samoupravnega nadzora, vendar pa je njihova vloga ostala nedomišljena in je aktivnost v precejšnjem zastoju.« (Komunist, 19. februar 1982, str. 32) Vendar pa pri pregledu resolucije 9. kongresa ZK Slovenije nismo nikjer zasledili natančno opredeljenih nalog komunistov pri uresničevanju samoupravne delavske kontrole.

O tem, kako delavci ocenjujejo pomen evidentiranja, kako v njem sodelujejo in o odpoklicu voljenih delegatov, bo objavljeno nekaj več prihodnji teden.

Mile Crnović in Ivan Puc

Obrat pod Mežaklo (Foto S. Kokalj)

Tehnika pod plavžem (Foto S. Kokalj)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 31. MAJA DO 6. JUNIJA

31. maja, JANEZ BIDOVEC, vodja nabavnega sektorja, Lesce, Na trati 49, tel. 75-591;
1. junija, ZDRAVKO ČRV, strokovni sodelavec, Jesenice, Cesta 1. maja 32, tel. 2660;
2. junija, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1/a, tel. 81-727;
3. junija, ANTON VARL, član PO, Jesenice, Titova 82, tel. 82-576;
4. junija, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa št. 6;
5. junija, JANEZ TUŠAR, vodja kadrovskega sektorja, Blejska Dobrava št. 16 B, tel. 83-082;
6. junija, MIRO NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na trati št. 30, tel. 75-991.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne. V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva članu poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 31. 5.	ALOJZ SLIVNIK	BOGOMIR SVETINA
TOREK — 1. 6.	EDO KAVČIČ	MARJAN ERMAN
SREDA — 2. 6.	ANTON BURJA, st.	IVAN KAVČIČ
ČETRTEK — 3. 6.	FRANC CERKOVNIK	IVO LEBAN
PETEK — 4. 6.	ANTON NOVAK	ANTON KAVČIČ
SOBOTA — 5. 6.	ANTON SITAR	JANEZ ARH
NEDELJA — 6. 6.	MIROSLAV ZUPAN	JANEZ KOVAČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3549
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 31. maja do 5. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 5. junija, samo dopoldne III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 5. junija, samo dopoldne I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

VABILO NA OGLED RAZSTAVE »TEHNIKA ZA OKOLJE«

V četrtek, 27. maja, organizira DRMIT ogled razstave »tehnika za okolje« na gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Ogled razstave bo izveden, če bo vsaj 20 prijavljenih. Pravico prijave imajo vsi člani ZIT in DIATI.

Stroške prevoza in vstopnino za ogled krije DRMIT.
Odhod iz parkirnega prostora pred Železarno ob 14.15.
Prijavite se na številko telefona 2036 — tov. Strmole (HVJ).

ODBOR

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode, z dne 20. maja 1982 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela oz. naloge

žičar na ARBOGA stroju šifra 2540 D-4 9. ktg. 2 osebi

POGOJI:

- šola za metalurške delavce — žičar
- 8 razredov osnovne šole

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadroviski sektor železarne Jesenice, z oznako za TOZD ELEKTRODE.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu juniju bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji sodelavci: Majda KRALJ, FRS — 1. junija, Franc BAJT, Valjarna debele pločevine — 3. junija, Anton KOSELJ, sektor novogradenj — 4. junija, Alojz KALAN, Jeklarna — 5. junija, Zdravka TIMARAC, Strojne delavnice — 7. junija, Stefan UTROŠA, Žičarna — 10. junija, Lado STRMŠEK, Transport — 14. junija, Marjan KRISTAN, Valjarna blumingštel — 15. junija, Ivan NADIŽAR, nabavni sektor — 21. junija, Robert MODRE, OTK — 22. junija, Ivan BERLOT, Plavž — 24. junija, Borislav JOVANOVIČ, Kadroviski sektor — 24. junija, Janez LAH, Remontne delavnice — 24. junija, Janez SRNA, Hladna valjarna Jesenice — 25. junija.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

5. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE JESENICE

V petek, 14. maja, so se na peti redni seji sestali člani odbora samoupravne delavske kontrole Železarnice.

Ob pregledu izvrševanja sklepov 3. in 4. seje odbora so ugotovili, da nista bila izvršena dva sklepa. Sklep, ki se nanaša na neizterjani prometni davek od nekaterih kupcev, naj se realizira, če je to mogoče. Odbor zahteva, da se posluje po pravilih in s tem razbremeni strokovne službe še dodatnega dela. Neizvršen je ostal tudi sklep, ki se nanaša na odškodnino za posojeno orodje. Odbor predlaga, da je treba vpeljati enoten sistem v celotni Železarni brez privilegijev ter s točno specifikacijo, za katera priročna orodja velja tako določanje. Odbor je v zvezi s sklepi o nadurnem delu in urah za manjšajoče sklenil, da se bo analiza nadurnega dela in ur za manjšajoče obravnavala ob polletju.

V nadaljevanju je bil odbor seznanjen s poslovnim poročilom za prvo tromesečje leta 1982. Pojasnjeno je bilo, da smo v preteklem obdobju plan blagovne proizvodnje presegli, vendar je bil asortiment tako slab, da smo za planirano realizacijo zelo zaostali. Planiran izvoz na konvertibilno področje smo uspeli realizirati, vendar devizna sredstva, pridobljena na podlagi izvoza, niso zadostna za redno obratovanje, zato moramo na tem področju združevanja sredstev z našimi kupci izpolniti zastavljene naloge. Odbor je ugotovil, da so rezultati glede na zaostrene pogoje poslovanja in težko devizno situacijo zadovoljivi, še naprej pa se je treba truditi za čim večji izvoz na konvertibilno področje, za čimbolj kvaliteten program, za zmanjševanje stroškov normativnih porab, čeprav so bili že v tem tromesečju nižji od načrtovanih ter se še naprej čimbolj stabilizacijsko obnašati na vseh področjih.

Odbor je tudi opozoril delavski svet Železarnice, da je treba še naprej uresničevati ukrepe v zvezi s delom in tehnološko disciplino, ki so bili sprejeti na delavskem svetu Železarnice 21. maja 1981. leta.

Odbor je tudi podprl predlog ukrepov (v zvezi s oceno poslovnega rezultata), ki jih bo poslovodni odbor predlagal delavskemu svetu Železarnice ter priporočal, da sprejme delavski svet tak sklep, da je treba te ukrepe tudi obvezno uresničiti.

Člani odbora so bili seznanjeni z vsebino zapisnika o inšpekcijskem nadzoru v Železarni, ki ga je izvedel Zvezni sekretariat za tržišče. Ob pregledu faktur, vpisanih cen je bilo ugotovljeno, da je bil obračun po vedljivih cenah opravljen brez kakršnekoli nepravilnosti. Tudi glede ažurnosti, preglednosti in natančnosti pri vodenju dokumentacije ni bilo nobenih pripomb.

Odboru je bilo podano poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco. Poudarjeno je bilo, da je navedeno problematiko obravnaval že

odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarnice. Odbor je ugotovil, da je več kot polovico porabljenih sredstev v I. tromesečju porabila delovna skupnost za komercialne in finančne zadeve, zato je potrebno reprezentanco v tej delovni skupnosti posebej analizirati ter to poročilo pripraviti do naslednje seje odbora. Vsako četrtletje bo odbor obravnaval tudi poročila o službenih potovanjih v tujino, predvsem rezultate teh potovanj.

Odbor samoupravne delavske kontrole je v zvezi s pritožbo Božidarja Lakote sprejel sklep, da bo to točko dnevnega reda obravnaval na eni od prihodnjih sej, ko bo zaključila z delom posebna komisija, ki jo je imenoval delavski svet delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje. Komisija naj bi proučila razmere na centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Seznani so se z odgovori na delegatska vprašanja s prejšnje seje, z informacijo s seje odbora za gospodarstvo delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, razvoj in novogradnje o odobritvi nadur in z informacijo o upravičenosti nadur, ki jo je posredoval odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Re-

montne delavnice. Seznanjeni so bili z dnevnim redom seje delavskega sveta Železarnice, ki bo 27. maja. Na pobudo člana poslovodnega odbora je odbor sprejel sklep, da morajo predstavniki osnovnih organizacij sindikata TOZD in delovnih skupnosti preveriti, zakaj se njihovi delegati ne udeležujejo seje odbora samoupravne delavske kontrole na nivoju Železarnice.

Predsednik odbora je postavil tudi delegatsko vprašanje delavskemu svetu Železarnice in komisiji za ugotavljanje delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem: V pretekli mandati dobi delegat delavskega sveta Železarnice iz TOZD Željarna postavil delegatsko vprašanje delavskemu svetu Železarnice. Sklep delavskega sveta je bil, da se mu mora predložiti popolno poročilo, katera in koliko delovnih mest v Železarni ima priznano beneficirano delovno dobo. Na osnovi tega bo delavski svet Železarnice o tem ponovno razpravljala. Zakaj je bila zahteva TOZD Željarna za uvedbo beneficirane delovne dobe zavrnjena?

Zaradi velikih tehnoloških težav, ki jih imajo pri vlečenju patentirane žice C 72 za izvoz v Italijo, je član odbora iz TOZD Žičarna postavil naslednje delegatsko vprašanje poslovodnemu odboru Železarnice: Kdo je odgovoren za naročilo tako slabo kvaliteta materiala? Kako je možno sprejemati tako neresna naročila?

Odgovore na delegatska vprašanja naj bi odbor samoupravne delavske kontrole Železarnice prejel na naslednji seji. DI

TOZD Elektrode

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 14. maja osmo redno sejo, ki jo je vodil predsednik Srečko Žen. Najprej so poslušali poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni ali pa so namenjeni za daljši obdobje.

Obravnavali so poslovno poročilo TOZD za prvo četrtletje in ga sprejeli s pripombo, da je potrebno na vseh področjih dela čimbolj gospodariti, da bodo poslovni rezultati tudi v bodoče pozitivni.

Seznani so bili tudi z vzroki za izgubo in nastale težave v petih TOZD naše Železarnice.

Na osnovi izdelane kalkulacije so potrdili delitev sredstev zbranih od prodanih odpadnih papirnatih vreč in kartona.

Društva za varilno tehniko Krško in Jesenice so odobrili elektrode za organizacijo občinskega tekmovalnega varilstva.

Potrdili so nov zahtevek za uvoz opreme linije za izdelavo aglomeriranega praška s pripadajočimi deli, tehnično dokumentacijo in montažo.

Obravnavali so dosežene proizvodne rezultate v mesecu aprilu in

ugotovili, da je bil skupni plan proizvodnje dosežen le 96,5%. Plan je bil dosežen pri izdelavi varilne žice, elektrode mase za Zagreb in ognje-vzdržnih materialih. Zaostanek proizvodnje je bil pri oploščeni elektrodah za 281 ton. Vzroki so bili: prekomerni zastoji sušilne peči na L 1 in nekvalitetna žica iz Curto stroja 1 za L 4, ob koncu meseca pa velika odsotnost zaradi dopustov.

Potrdili so predlog plana za mesec junij in skupni količini 2010 ton.

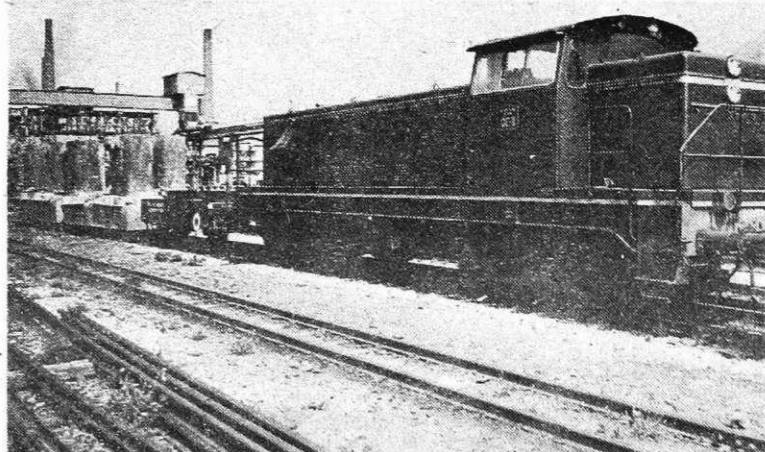
Sprejeli so analizo izvršenih nadur za mesec april in ugotovili povečanje nadur pri režijskih delih. Za junij so predvideli 550 nadur.

Konjenškemu klubu Triglav in lovski družini Bled so odobrili dva zavitka elektrod Jadran za tombolo.

Soglašali so z dodatno obvezo izvoza 1000 ton elektrod Emona v Bolgarijo pod pogojem, da bodo zagotovljena pravočasno ustrezna naročila.

Ob zaključku seje je bilo postavljeno delegatsko vprašanje v zvezi z nadurnim delom v pripravljalnici elektrodnih mas in bo problematika obravnavana na sestanku samoupravne delovne skupine. M.S.

Dopisujte v Železarnjo

Prevoz na Belo (Foto S. Kokalj)

TOZD Žičarna

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V torek, 11. maja, je bila v zbornici HVŽ enajsta redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna. Delegati so bili najprej seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in so ugotovili, da so bili v celoti realizirani. Ugotovili so tudi, da je bilo poslovno poročilo za prvo četrtletje obravnavano na zboru delavcev in sprejeto z večino glasov.

Delavci so obravnavali tudi predlog delitve sklada skupne porabe in ga sprejeli z naslednjo pripombo: Če bo nabava ultrazvočnega aparata v jeseniški bolnici zagotovljena v tem letu, naj se sredstva porabijo zanj, v nasprotnem primeru pa naj se milijon din namenijo za nabavo nujno potrebnih osnovnih sredstev v splošni bolnici Jesenice. Razliko dva milijona din naj se razdeli v druge namene. Sredstva za zobozdravstvo naj se porabijo za nabavo materiala, ne pa za nabavo opreme; s tem naj bi se zagotovile boljše zobozdravstvene usluge.

Na zboru delavcev so bili obravnavani tudi pravilnik o oblikovanju cen, osnutek samoupravnega sporazuma o enotnem urejanju stanovanjskih vprašanj in osnutek pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj. Tako sporazum kot pravilnik sta bila sprejeta brez pripomb z večino glasov. Ker predložene spremembe pravilnika o oblikovanju cen ne vplivajo na vsebino pravilnika, je delavski svet sprejel sklep, da sklep zbora delavcev velja tudi za dopolnjen pravilnik.

Prav tako ni bilo pripomb na samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev črne metalurgije in zato so na seji delegati sprejeli sklep, da se pristopi k sporazumu.

Soglašali so tudi s spremembo prispevka za financiranje mladinskega prostovoljnega dela. Po družbenem dogovoru v letošnjem letu znaša pri-

spevek na zaposlenega 22 din in se izplača iz sklada skupne porabe.

Delegati na predlog kadrovskega sektorja o nagradah za proizvodno delo in obvezno počitniško prakso niso imeli pripomb. Tako je vsem učencem za desetdnevno proizvodno delo odobrena nagrada, in sicer po 1.300 din za zelo uspešno in 1.000 din za oceno uspešno. Izplačilo nagrad bo predhodno potrdil odbor za gospodarstvo.

Za obvezno počitniško prakso so delegati potrdili naslednje nagrade: za srednje šole: 1. letnik - nič, 2. letnik - 2.504 din, 3. letnik - 2.720 din, 4. letnik - 2.960 din; za višje in visoke šole: 1. letnik 2.960 din, 2. letnik - 3.190 din, 3. letnik - 3.415 din in 4. letnik ter absolventi - 3.640 din.

Delegati so tudi sklenili, da se republiškemu inšpektoratu za delo pošlje vloga za odobritev nočnega dela žensk do konca letošnjega leta, in sicer v enaki obliki in obsegu kot za prvo polletje. To je utemeljeno s tem, da planskih obveznosti pri proizvodnji VAC žice in posebno še izvoznih obveznosti ni mogoče uresničiti brez nočnega dela žensk.

Na seji so tudi sklenili, da se vrt okrog Martičeve hiše preuredi v skladišče valjane žice. V ta namen bodo uporabili nerazporejena zbrana sredstva TOZD Žičarna, in sicer v višini treh milijonov din po predračunu sektorja novogradnje. A.S.

12. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 28. aprila, je bila 12. redna seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Žičarna. Ugotovili so, da so bili sklepi zadnje seje realizirani, razen dveh sklepov, za katera pa je potreben poseben dogovor.

Potrdili so operativni plan za maj, ki predvideva 4.550 ton vlečene žice, od tega za prodajo 3.200 ton in za domačo predelavo 1.350 ton. Za izvoz pa bo potrebno izdelati 1.580 ton vlečene žice.

V maju je bilo izdelane 5.054 ton vlečene žice, od tega 3.635 ton za prodajo in 1.359 ton za domačo predelavo. Doseženi izplen je bil 96,79%, storilnost 189,88 kg na uro in moža. Poprečni osebni dohodek je bil 13.051 din na osebo. Stroški so bili v prvem četrtletju za 4.987,14 din nižji od planiranih.

Odbor je odobril izplačilo posebnega nadomestila za tehnično izboljšavo štev. 2358, in sicer tretje rente v

višini 7.017 din in posebne nagrade v višini 1.000 din za varnostno oceno, ki si jo delita France Aleš in Matija Pesjak.

Odbor je na prošnjo Konjenškega kluba Bled in Lovske družine Bled odobril za tombolski dobiček 50 kg težak kolobar pocinkane žice.

Ugodili so tudi prošnji OS Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela, da se jim odstopi manjša količina odpadnega materiala, ki ga potrebujejo za kovinarski krožek na šoli. Odstopi se material v vrednosti do 1.000 din.

Odbor je potrdil oceno uspešnosti za vodjo TOZD v višini 20%. A.S.

TOZD Jeklovlek

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Marjan Stojan je 20. maja sklical 4. redno sejo, na kateri so poleg pregleda sklepov obravnavali še poslovno poročilo za prvo tromesečje in tekočo problematiko.

Odbor je pregledal sklepe zadnje seje in ugotovil, da so izvršeni, razen dveh sklepov, ki imata dolgoročnejši značaj.

Po obravnavi poslovnega poročila za prvo tromesečje so ugotovili, da je razprava potekala na zborih delavcev, sejah izvršnih odborov in delavskega sveta, in da so bili sprejeti nekateri akcijski ukrepi.

Odbor je ugotovil nekatere negativne rezultate in odstopanja od planskih ciljev v prvem kvartalu, kot so:

- plan izvoza ni bil dosežen zaradi prepozno sprejetih naročil,
- kvaliteta dela in vložka bi se morala vezati na večjo odgovornost tehnične kontrole,

- izpolnjevanje plana blagovne proizvodnje je povezano s problemom kvalitete vložka in asortimentom,

- slaba organiziranost vzdrževalcev, zalsti na popoldanski in nočni dnini in ob prostih sobotah in nedeljah,

- večjo odgovornost nameniti delovni in tehnološki disciplini,
- večja bolezenska odsotnost in porast poškodb pri delu.

Odbor je glede na visoko bolezensko odsotnost menil, da je treba ugotoviti, koliko delavcev v temeljni organizaciji bolega zaradi slabe prehrane. Zahteva tudi večji nadzor sanitarne inšpekcije v kantini in kuhinji družbene prehrane, ker je zaradi slabe prehrane dosti želodčnih bolnikov.

Obravnavali so še poročilo o izvršeni inventuri v skladišču temeljne organizacije Jeklovlek.

V zvezi s člankom tov. Peniča na članek »Odgovor v 24 urah«, objavljen v Železarni 20. maja, menijo, da odgovor ni pojasnil bistva glede zaostajanja osebnega dohodka v odnosu na plan. Odbor vztraja pri sklepu delavskega sveta TOZD Jeklovlek, da se postavi delegatsko vprašanje na seji delavskega sveta Železarnice.

Obravnavali so še ure za manjšajoče in nadure in ugotovili, da se gibljejo v planiranih mejah, katere tudi mesečno spremlja odbor za gospodarstvo. Postavili pa so vprašanje, koliko nadur imajo vzdrževalci, ki delajo v temeljni organizaciji. E.T.

10. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 20. maja 10. redno sejo, ki jo je vodila predsednica Ana Mulej. Najprej so ugotovili, da so sklepi zadnje seje izvršeni ali pa so v končni realizaciji. Le delovne rezalnice niso podali pismenega poročila, zakaj niso bili izvedeni preizkusi znanja za zaposlene delavce v rezalnici, niti koliko je ta naloga pripravljena za končno izvršitev.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti delavcev v TOZD v mesecu aprilu. V tem mesecu je bilo v TOZD zaposlenih 250 delavcev. Skupna odsotnost je znašala 21,57%, od tega bolezenska 12,98%, redni dopusti 8,17% in 0,42% ostale odsotnosti. Odbor je zahteval, da se proti delavcem, ki neopravičeno izostajajo z dela, izvede disciplinski postopek in odškodninski zahtevek.

Trifun Ampevu in Sabitu Oraščaninu so potrdili prekinitev delovnega razmerja v rednem odpovednem roku.

Odložili so sprejem Vesne Noč v TOZD Elektrode.

Soglašali so s premestitvijo Hatke Softić in Kenije Geržić v drugo TOZD, če bosta sprejeti. Potrdili so šest razporeditev.

Na vlogo konference osnovnih organizacij sindikata Železarnice so Stanku Sedlarju odobrili dva dni izredno plačanega dopusta za sodelovanje na nogometnem turnirju Železarnice in Eisenwagner iz Salzburga.

Izredno plačanega dopusta niso odobrili Emini Hadžisulejmanović za obiskovane večerne osnovne šole,

ker v te namene ne bodo odobrili plačane odsotnosti.

Potrdili so potrebe delavcev na počitniškem delu, in sicer za štiri fante in šest deklet.

Obravnavali so potrebe za nočno delo žensk v drugem polletju in ugotovili, da je nočno delo žensk še vedno potrebno zaradi ozkega grla v rezalnici in predlagajo, da delavski svet TOZD o tem sklepa.

V zvezi s pripombami osnovne organizacije zveze komunistov TOZD glede odnosa nekaterih delavcev v TOZD do dela, njihovega ponašanja do pod in nadrejenih so zahtevali, da se izvršijo ukrepi in zagotovi v TOZD red in disciplina. Zadolžili so vodstvo TOZD in odbor samoupravne delavske kontrole, da do prihodnje seje pripravita poročilo o ugotovitvah, na osnovi česar bo odbor sprejel nadaljnje ukrepe.

Soglašali so, da se objavi razpis za žičarje na Arbogi, dve osebi, 9. kategorija.

Ugotovili so, da sta Franc Terseglav in Franc Legat uspešno zaključila tečaj za inštruktorje učencev proizvodnega dela v usmerjenem izobraževanju in to delo lahko veljavno opravljata. M.S.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PROSLAVA MESECA MLADOSTI NA PRISTAVI

Prejšnjo nedeljo, 23. maja, je bila na Pristavi v Javornškem rovtu osrednja proslava mladih jeseniške občine v počastitev meseca mladosti in obletnice rojstva tovariša Tita. Slabo in deževno vreme je precej oviralo organizatorje, člane občinske konference zveze socialistične mladine Jesenice, ki so lahko izvedli le del proslave na prireditvenem prostoru na Pristavi.

V jutranjih urah so se mladi skupaj z borci, člani zveze rezervnih vojaških starešin in drugimi v devetih pohodnih kolonah podali po partizanskih poteh na Pristavo. Nekateri smeri so zaradi slabega vremena morali spremeniti, kljub temu pa so mladi prišli na Pristavo nasmejani, nekateri tudi z veselo pesmijo. Med potjo so obiskali tudi več pomnikov iz NOB, s samim pohodom pa so pomno dokazali, da spoštujejo svetle tradicije naše slavne revolucionarne preteklosti in da želijo naprej negovati in ohranjati tradicije narodnoosvobodilne borbe. Letošnjega pohoda se je udeležilo okoli tisoč mladih.

Na Pristavi je bil zatem raport vseh komandantov pohodnih enot, ki mu je sledila proslava s kulturnim programom. Zbranim je spregovorila Albina Tušar, sekretarka občinskega komiteja ZKS Jesenice. Med drugim je poudarila, da smo v dveh letih, odkar ni več med nami tovariša Tita, dokazali, da smo trdno odločeni nadaljevati njegovo in naše

skupno delo ter pridobitve revolucije in jih braniti pred vsemi zunanji in notranji sovražniki. Ob tem je omenila nedavno napisano akcijo neofašistov na zidovih slovenske gimnazije v Celovcu. Takšna dejanja ostro obojujemo, kajti za njimi stojte sile, ki so proti miru v svetu, proti dobrososedskim odnosom, ki jih želimo z Avstrijo.

Albina Tušar je v nadaljevanju precej pozornosti namenila v tem trenutku naši najbolj pomembni bit-

ki, in sicer za ekonomsko stabilizacijo, ki je ne smemo pojmovati kot trenutne naloge, ki nas bo hitro izklopala iz težav. Stabilizacija mora postati sestavina vseh naših dolgoročnih aktivnosti, pomeniti mora resen poseg na področja družbeno-ekonomskih odnosov, je na sobotni proslavi poudarila Albina Tušar.

Sledil je kulturni program, v katerem so nastopili pihalni orkester Jeseniških železarjev, pevski zbor Blaž Arnič in recitatorji Centra srednjih šol Jesenice. Zaradi močnega dežja so morali proslavo predčasno zaključiti, odločili pa so se, da bodo priznanja meseca mladosti podelili na prvi seji občinske konference ZSMS Jesenice.

J. R.

BAKLADA V POČASTITEV MESECA MLADOSTI

V petek, 21. maja, zvečer so oživele jeseniške ulice. Mladi in drugi občani so s slavnostno baklado na najlepši način počastili svoj praznik – mesec mladosti in 90-letnico rojstva našega velikega vzornika, učitelja in prijatelja mlade generacije tovariša Tita.

Brez dvoma je manifestacija z baklami, ki sta jo skupaj organizirala OK ZSMS Jesenice in ZTKO Jesenice uspešna, čeprav morda ne moremo mimo ugotovitve, da bi bila lahko še bolj množična, še bolj manifestativna. Glavni namen je bil, da se v slavnostnem sprevodu pokaže vsa aktivnost in dejavnost mladih in tudi društev v jeseniški občini. Kljub temu naj pohvala velja vsem, ki so se odzvali.

Slavnostni sprevod se je začel pred Universalom na plavškem trgu, kjer so se formirale posamezne skupine udeležencev s prižganimi

baklami v rokah. Krenili so po osrednji jeseniški Ulici maršala Tita do prireditvenega prostora pred gimnazijo. V bakladi so sodelovali športniki jeseniške občine, gasilci, taborniki, planinci, učenci osnovnih in srednjih šol, borci, člani TVD Partizan in drugi, še posebno slavnostno vzdusje pa so dajali udarni toni dveh godb na pihala, ki sta sodelovali v sprevodu: godbe na pihala iz Gorij in pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. Prav tako so v bakladi sodelovali in pomagali pri zvezah člani jeseniškega društva radioamaterjev CB, ki ga šele ustanavljajo.

Baklado so si ob osrednji jeseniški ulici ogledali tudi številni Jeseničani. Ob koncu velja v imenu OK ZSMS Jesenice in ZTKO Jesenice zahvala vsem, ki so sodelovali v bakladi ter vabilo za še množičnejšo udeležbo prihodnje leto.

J. R.

RAZPRAVE PO OSNOVNIH ORGANIZACIJAH O DOKUMENTIH ZA 11. KONGRES ZSMS V ŽELEZARNI

Konec tega meseca in v začetku junija bodo v osnovnih organizacijah ZSMS TOZD in delovnih skupnostih Železarne potekale razprave o kongresnih dokumentih za 11. kongres ZSMS, ki bo oktobra meseca v Novem mestu.

Dokumenti obravnavajo sedanji gospodarski in politični položaj in vlogo mladih, nakazujejo pa tudi naloge za premostitev nastalih težav, s katerimi se ZSMS srečuje.

Razprave v osnovnih organizacijah ZSMS se morajo nanašati na konkretna vprašanja, probleme in razmere mladih ljudi v vseh sredinah. Na ta način se bomo v javni razpravi lotili analize dejanskih razmer in protislovij, hkrati pa bomo s tem oblikovali tudi odnos do kongresnih gradiv.

Za spremljanje razprav so iz predsedstva koordinacijskega sveta zadolženi predsednik Radinovič, sekretar Kovačič, predsednik komisije za

idejno-politično delo Kavčič in delno eden od delegatov za kongres. V razpravah pa morajo sodelovati vsi člani predsedstva koordinacijskega sveta in še posebej predsedniki osnovnih organizacij ZSMS.

Razprave bodo spremljali v naslednjih osnovnih organizacijah ZSMS: Rade Radinovič: Livarna, Željalna, Strojne delavnice, Plavž, Hladna valjarna Jesenice, Družbena prehrana.

Srečo Kavčič: Remontne delavnice, Elektrode, KO-FI, SEOTKR-NG, Valjarna žice in profilov, Valjarna bluming-štel.

Jani Gregorič: Vzdrževanje, HVB.

Zvone Kovačič: Žičarna, Profilaria, Vratni podboji, KSI, Transport, Energetika, Valjarna debele pločevine, Jeklovlek, Jeklarna.

7

AKCIJE SOLIDARNOSTI ZAKLJUČENE

TEDEN MLADINSKE SOLIDARNOSTI Z NARODNOOSVOBODILNIMI GIBANJI IN ŽRTVAMI IMPERIALISTIČNE AGRESIJE. »Oh, kdaj je to že bilo! V marcu!« bi rekel kdo. Toda za nas, člane klubov OZN, se je »teden« zaključil šele v mesecu maju, ko smo zaključili z nagradnim natečajem in z zbiranjem šolskih potrebščin.

Spomnimo pa se tudi akcij, ki so potekale v marcu: V jeseniški občini smo pripravili predavanje o osvobodilnih gibanjih v Latinski Ameriki. Predaval je tovarš Hočevar, novinar, ki je nekaj let preživel v Salvadorju, novinar, ki je vpisan na črno listo, to pomeni med tiste, ki jih je oblast Salvadorja obsodila na smrt. Toda prijateljstvo do teh zaslužjenih narodov je močno in ga kljub smrtni obsodbi vleče nazaj v Latinsko Ameriko.

V avli gimnazije Jesenice ste si lahko ogledali razstavo, ki je bila posvečena narodnoosvobodilnim gibanjem, na radiu pa poslušali ali prebrali v Železarni informacijo o deželah, ki se borijo za svojo svobodo.

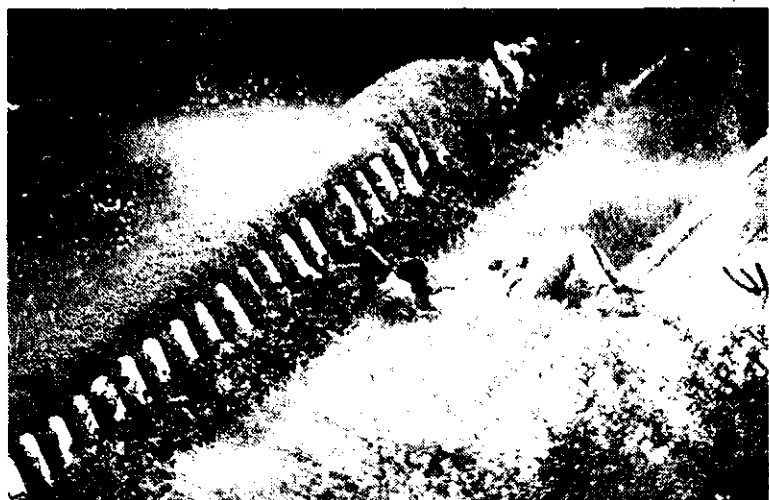
Organizirali smo akcijo zbiranja šolskih potrebščin, s katerimi bomo pomagali otrokom Namibije, Salvadorja, Nikaragve in vsem drugim, ki nimajo možnosti za takšno šolanje kot mi. Akcije so se udeležile OŠ

Tone Čufar Jesenice, OŠ 16. december Mojstrana, OŠ Prežihov Voranc Jesenice, OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora in OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela. Vse šole so pokazale izredno pripravljenost pomagati otrokom nerazvitih dežel. Zbrali smo 1300 zvezkov, 2250 svinčnikov, 100 radirk in še mnogo drugih šolskih potrebščin. S takšnimi akcijami pionirji izražajo pripravljenost pomagati sočloveku, z njimi krepijo idejo o mednarodni pomoči in sodelovanju, katero zagovarja naša neodvisna in neuvrščena domovina – Jugoslavija.

Narodnoosvobodilnim gibanjem pa je treba pomagati tako materialno kot tudi moralno. Člani klubov OZN so se odzvali tudi natečaju ob tednu mladinske solidarnosti, čeprav veliko bolj maloštevilno kot pri zbiranju potrebščin. Povaliti moramo predvsem OŠ 16. december Mojstrana, ki je prejela prvo nagrado za literarno delo in OŠ Tone Čufar Jesenice, ki je poslala najboljši literarni prispevek.

Akcije ob tednu mladinske solidarnosti so končane, toda s pomočjo zaslužjenim deželam ne bomo prenehali, kajti gotovo je želja nas vseh: Vsem narodom želimo, da bi čimprej dosegli svojo svobodo in neodvisnost.

K. B.

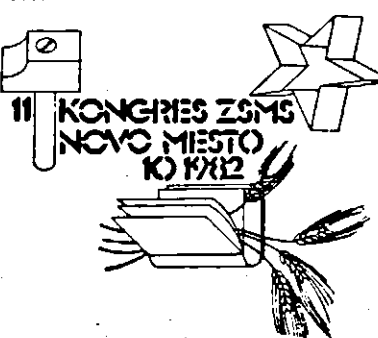
V spominskem parku – ali je komentar potreben?

PRIPRAVA NA 11. KONGRES ZSMS V OBČINI RADOVLJICA

Predkongresne razprave mladih v radovljški občini, ki so se začele že v oktobru 1981, potekajo v dveh smereh, in sicer o osnutkih kongresnih dokumentov in o problematiki mlade generacije, ki je značilna za občino. Prav gotovo je jedro vsakega organiziranega razgovora družbeno-ekonomski položaj mladih, ki neposredno pogojuje tudi vlogo organizacij ZSMS in slehernega posameznika v delegatskem in samoupravnem odločanju.

Osnetek programske usmeritve XI. kongresa ZSMS po mnenju organizacij in organov ZSMS v občini objektivno in poglobljeno opredeljuje temeljne probleme mladih, čeprav so v nekaterih sredinah opozorili na zahteven jezik in »teoretični nivo«, ki bosta marsikoga »namučila« pri študiju gradiva. Študiju zato, ker programske usmeritve niso samo akcijski dokument, ampak tudi gradivo za izobraževanje in usposabljanje mladinskih aktivistov, niso zgolj »seznam« nalog in problemov, ampak tudi utemeljevanje le-teh s pozicij marksistične teorije in izkušnj socialističnega samoupravljanja. Skratka, prepričljiv mladinski dokument, ki pomeni temeljito analizo položaja mladih v naši državi in odpira nove poti za akcijo organizirane mlade generacije.

Z osnutkom novega statuta ZSMS, ki je predmet razprave predvsem v občinskih organih ZSMS (v OO ZSMS doslej nismo uspeli organizirati vsebinskih razprav), mladi niso povsem zadovoljni. Še vedno so pripombe na medle določbe v zvezi s kolektivnim članstvom družbenih organizacij in društev, kriteriji za članstvo in sprejem v ZSMS pa so nedorečeni. Pričakovati je še več pripomb in predlogov, še posebej po obravnavi v temeljnih okoljih. Če poteka celovita razprava o kongresnih dokumentih predvsem v tistih organizacijah, kjer je mladina tudi sicer angažirana, pa se po drugi strani specifični problemi (predvsem v OZD in šolah) vse pogosteje obravnavajo na mladinskih sestankih.

Akcija za uveljavljanje samoupravljanja v šolah, pobude za reševanje stanovanjske problematike in nezaposlenosti, ki temeljijo na strokovnih ocenah in analizah, povset z OK SZDL, mentorji v osnovnih šolah in borci NOB o revolucionarnih tradicijah, problemski konferenci o kulturi in telesni kulturi ter angažiranost v delegatskem sistemu, pomeni poleg že naštetega široko in vsestransko pripravo na mladinski kongres. Še posebej zato, ker nismo pikolovski in braneč se razmišljanje prešetali in skritizirali osnutkov dokumentov, kot to vztrajno počnejo nekateri (verjetno pod vplivom struktur, ki mladinsko organizacijo obravnavajo kot obliko manifestativnega dela in prilaganja mladih), ker je prevladovalo mnenje, da navsezadnje tudi v ZSMS moramo (in bomo) z vso resnostjo spregovoriti o najpomembnejših vprašanjih našega razvoja.

In če so mladi pod vplivom kongresnih dokumentov začeli realno premišljevali o svojih in družbenih

problemih, če jih zgolj parole in obljube ne prepričujejo več, potem so priprave na kongres take, kot smo že dolgo želeli. Prihodnja leta »preobrazbe« ZSMS bodo pokazala, če so naše organizacijske sposobnosti kos nalogam, ki si jih zastavljamo, vendar pa je že sedaj jasno, da XI. kongres ZSMS ne bo imel prizkova vsiljenih forumskih sklepov in oportunitizma.

Konec meseca bomo v občini Radovljica v razpravah na področnih konferencah vodstev OO ZSMS sklenili obravnavo o osnutkih dokumentov. Takrat bomo tudi oblikovali naše pripombe, ki naj bi skupaj z ostalimi pripombami v republiko odgovorile na tako pereče vprašanje (za nekatere!), če so objavljeni osnutki kongresnih dokumentov res mladinski. Mi smo v to prepričani, kar dokazujejo tudi sklepna razmišljanja na minulih sejah predsedstva OK ZSMS Radovljica, da se ne mislimo odreči teoriji in kritičnosti zaradi dozdne nezrelosti in pomanjkanja izkušenj.

Brane Grohar

NOVICE IZ ŽELEZARSKEGA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA

Učenci ŽIC smo ob dnevu mladosti pripravili razstavo izdelkov učenec naše šole, ki obiskujejo krožke na šoli. Teh krožkov je kar precej: od modelarskega, foto, filmskega, gledališkega itd. Učenci za lepe izdelke res zaslužijo pohvalo, saj so za izdelavo porabili precej prostega časa. Z najboljšimi izdelki se bomo udeležili republiške razstave.

Naše šolsko športno društvo ŽELEZAR je v letošnjem letu zelo aktivno. Deluje na vseh področjih športnega usposabljanja in tekmovanja. Tudi letos je organizirano medrazredno tekmovanje v: košarki, odbojki, nogometu in namiznem tenisu. Ob koncu bomo izračunali vrstni red razredov s pomočjo posebnih tabel, po kateri dobi prvouvrščeni osem točk, drugouvrščeni sedem... vse do osmouvrščenega, ki dobi eno točko.

ŠSD ŽELEZAR pa ni aktivno samo v okviru šole temveč tudi v občinskem in področnem merilu. Društvo je organiziralo že več tekmovanj v šolski telovadnici in se jih je tudi uspešno udeležilo s svojo ekipo. Udeležili smo se tudi področnega tekmovanja v odbojki in košarki. Na obeh tekmovanjih je sodelovalo po osem ekip.

Vrstni red: v odbojki: 1. ČŠŠ Jesenice, 2. Gimnazija Kranj, 3. ŽIC Jesenice, v košarki: 1. Gimnazija Kranj, 2. ŠC ISKRA Kranj in 3. ŽIC Jesenice.

Bojan Onič-Joco

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Dve najstarejši sovjetski železarni v Magnitogorski in Kuznecku bosta do leta 1990 zelo rekonstruirani. Tekoči petletni načrt daje namreč večji poudarek rekonstrukciji obstoječih železarn kot gradnji novih. Obe integralni železarni bosta letos stari že 50 let in glavni poudarek pri rekonstrukciji bo zamenjava SM peči. V magnitogorski železarni, ki ima 35 SM peči, bodo le-te nadomestili s kisikovimi konvertorji, s tem pa bodo tudi povečali proizvodnjo. V kuznečki železarni je 15 SM peči, ki jih bodo nadomestili z obločnimi električnimi pečmi in napravami za kontinuirno vplivanje jekla.

GODBA MILICE MLADIM JESENIČANOM ZA PRAZNIK

Jutri, v petek 28. maja bo ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah KONCERT GODBE MILICE LJUBLJANA, ki ga ta kvalitetni glasbeni ansambel poklanja mladim Jeseničanom k njihovu prazniku.

Vstop za mlade in ne tako mlade je prost.

Na koncert vabijo občinska konferenca ZSMS Jesenice, koordinacijski svet ZSMS železarne Jesenice in Zveza kulturnih organizacij Jesenice.

POGOVARJALI SMO SE O ZSMS

V torek, 11. maja, nas je obiskal član predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice. Razlagal nam je, kako je nastala ZSMS. Povedal nam je tudi, da se moramo usposabljati za obrambo svoje domovine pred morebitnimi sovražniki. To pa zato, ker so naši očetje, dedki, strici z velikimi žrtvami priborili svobodo.

Razložil nam je tudi sestavo občinske konference ZSMS. Ker nam je pripovedoval zanimivo, smo se iz pripovedovanja in razlaganja tudi veliko naučili. Ko je predstavnik predsedstva OK ZSMS odhajal, smo se pristrčno poslovili od njega. Srečni smo bili, ker smo se naučili nekaj novega, česar poprej še nismo vedeli.

Kmalu bom postala mladinka. Mladi pa imamo tudi določene naloge. Tudi jaz bom opravljala naloge, za katere imam največ interesa in me bodo veselile. Najbolj me veseli delo v komisiji za kulturo in komisiji za informiranje. Delala bom tako, da bom pisala članke, spise... V začetku seveda v okviru naše šole, za naš šolski list. V okviru šole bom sodelovala tudi pri pripravah proslav. Tako upam, da bom vredna mladinske izkaznice, ki jo bom dobila 26. maja.

Takrat se bomo zopet srečali s tovarišem Darkom in ostalimi iz OK ZSMS, saj bomo sprejeli v mladinsko organizacijo. To pa ne bo tako preprosto, pokazati bo treba svoje znanje o »Titovem obdobju«.

Albina Lipušček, 7. razred OŠ Polde Stražisar

Mini gorenjska turneja ansambla

HAZARD

v soboto, 29. maja, ob 20. uri v dvorani DPD Svoboda F. Prešeren BREZNICA.

Predprodaja vstopnic dve uri pred koncertom!

PROIZVODNI STROŠKI V APRILU PRESEGLI NAČRTOVANE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Plavž, Jeklarna in Jeklovlek, so stroške znižale za 4,1 milijona dinarjev. V ostalih temeljnih organizacijah dejanski asortiment bistveno ni odstopal od planiranega.

Planirane stroške so temeljne organizacije zmanjševale tudi z manjšo porabo vložnega materiala (TOZD Plavž), s prodajo odpadkov pri proizvodnji, tako da je končni efekt 26,4 milijona dinarjev zvišanja stroškov proizvodnje.

V temeljni organizaciji **Plavž** planirane proizvodnje niso dosegli, ker je remont plavža 1 trajal do 16. aprila 1982. Nastali stroški so bili višji od načrtovanih za 5,0 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji od načrtovanih za 5,9 milijona dinarjev, stroški predelave pa so bili višji za 10,9 milijona dinarjev, predvsem zaradi nedosežene planirane proizvodnje.

Na plavžu so bili stroški vložka nižji od planiranih za 5,8 milijona dinarjev, saj je bila poraba rude za 252 kg/t nižja, nižja od planirane pa je bila tudi poraba koksa. Sprememba asortimenta je planirane stroške vložka znižala za 0,6 milijona dinarjev. Predvidene stroške predelave pa so presegle za 7,4 milijona dinarjev.

V aglomeraciji so bili stroški vložka višji od načrtovanih za 0,1 milijona dinarjev. Sprememba asortimenta je stroške vložka zvišala za 0,5 milijona dinarjev, manjša poraba koksa pa je vzrok za 0,4 milijona nižje stroške vložka. Za 3,5 milijona dinarjev pa so bili višji stroški predelave.

V temeljni organizaciji **Jeklarna** v aprilu mesečne planske obveznosti niso dosegli, saj so izdelali 5.638 ton jekla manj, kot je bilo načrtovano. Planirane stroške pa so presegle za 14,7 milijona dinarjev.

SM jeklarna je dosegla 10,8 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Zaradi 2,3 % nižjega izprena od planiranega so bili stroški vložka višji za 3,5 milijona dinarjev.

Železarski globus

INDIJA

V kratkem bo podpisana pogodba za doslej največje evropsko posojilo neki azijski državi. To bo 760 milijonov dolarjev namenjenih za gradnjo železarne Paradip v indijski zvezni državi Orissa. Skupni stroški za to železarno, ki jo bo gradil konzorcij zahodnoevropskih podjetij, so predvideni v višini treh milijard dolarjev in jih bodo poleg že omenjenega vira krila izvozna posojila Velike Britanije, Francije in Zvezne republike Nemčije, ki bodo dobavile potrebno opremo. Pri financiranju Euro posojila sodeluje konzorcij britanskih, francoskih, zahodnonemških, ameriških in japonskih bank skupaj z državno in indijsko banko.

Z R N

V železarni Bochum, ki pripada zahodnonemški železarski družbi Krupp Stahl AG, so 15. februarja letos ustavili zadnjo SM peč in s tem je ta družba prenehala izdelovati jeklo v tem proizvodnem agregatu. Ta SM jeklarna je obratovala skoraj 60 let in namesto nje bo pričela obratovati še v letošnjem poletju nova 180-tonska obročna električna peč.

Interne reklamacije valjarn so stroške vložka zvišale za 7,5 milijona dinarjev. Manjša poraba kovinskih dodatkov ter sprememba asortimenta vložka so predvidene stroške vložka znižale za 11,3 milijona dinarjev. Skupno so bili tako stroški vložka nižji za 0,3 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 12,1 milijona dinarjev. Večja odstopanja so predvsem pri rezervnih delih, osebnih dohodkih ter fiksnih stroških kot posledica nedosežene načrtovane proizvodnje. Vrednost proizvodnje pa je bila večja za 0,9 milijona dinarjev.

V elektro jeklarni so bili doseženi stroški za 8 milijonov dinarjev večji od predvidenih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 55,1 milijona dinarjev. Zaradi spremenjenega programa proizvodnje ter večje porabe koksne zlozmine namesto surovega železa so bili stroški vložka nižji za 58,6 milijona dinarjev. Doseženi izplen je bil nižji od planiranega za 1,6 % in je stroške vložka zvišal za 1,6 milijona dinarjev. Obremenitve s strani valjarn so bile v višini 1,9 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 11,7 milijona dinarjev zaradi nedosežene planirane proizvodnje, večje porabe zemeljskega plina, elektrod ter rezervnih delov. Asortiment proizvodnje je bil znatno slabši, zato je bila vrednost proizvodnje manjša za 51,4 milijona dinarjev.

Na kontinuu so odlili za 3,8 % več gredic, kot je bilo planirano ter pri tem dosegli za 3,7 milijona dinarjev nižje stroške od predvidenih. Tudi PTO oddelek je imel za 0,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Izkopali so 480 ton starega železa.

Temeljna organizacija **Livarna** je mesečne planske obveznosti presegle, presegle pa je tudi načrtovani izplen in dosegla 0,3 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Nižje stroške od predvidenih so dosegli v vseh treh oddelkih.

Temeljna organizacija **Valjarna bluming-štel** je v mesecu aprilu dosegla 7,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Pri vložku so dosegli pet milijonov dinarjev, pri predelavi pa 2,6 milijona dinarjev nižje stroške od predvidenih.

Z boljšim izplenom na štelu za 1,8 % so bili stroški vložka nižji za 3,7 milijona dinarjev. Za slabše dosežen izplen na blumingu za 1,5 % so obremenili TOZD Jeklarna v višini 4,4 milijona dinarjev ter 2,6 milijona dinarjev zaradi II. kvalitete. S prodajo pločevine III. a kvalitete pa so dosegli 0,2 milijona dinarjev znižanja. Obremenitve TOZD HV Bela in TOZD HV Jesenice so stroške vložka zvišale za 5,5 milijona dinarjev, višje cene nabavljenega vložka pa za 0,4 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji **Valjarna žice in profilov** so bili nastali stroški za 3,5 milijona dinarjev nižji od predvidenih. Stroški vložka so bili nižji za 1,1 milijona dinarjev. Planirani izplen je bil presežen za 0,7 % in so bili stroški za 0,8 milijona dinarjev nižji. Dobropisi za odpadke so stroške znižali za 0,6 milijona dinarjev. Višje cene gredic iz kontiniva pa so stroške vložka povečale za 0,3 milijona dinarjev. Načrtovano proizvodnjo so presegle za približno 1.000 ton, kar je glavni vzrok za nižje stroške predelave v višini 2,4 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji **Valjarna debele pločevine** so bili dejanski stroški za 10,2 milijona dinarjev višji

v primerjavi s planiranimi. Dosežena proizvodnja je bila za približno 2.570 ton nižja od načrtovane, kar je glavni vzrok za 7,5 milijonov dinarjev višje predelavne stroške. Stroški na vložku so bili višji od predvidenih za 2,7 milijona dinarjev. Zaradi nedosežanja planiranega izprena so bili stroški višji za 1,6 milijona dinarjev; nedoseženi dobropisi pa so stroške vložka zvišali za 1,1 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji **HV Bela** so nastali stroški presegle načrtovane za 14,1 milijona dinarjev.

Z obremenitvijo TOZD Valjarna bluming-štel in TOZD Jeklarna za slabšo kvaliteto vložka je temeljna organizacija dosegla 5,3 milijona dinarjev nižje stroške vložka. Nižje cene tujega vložka so stroške znižale za 47 milijonov dinarjev; 6,2 milijona dinarjev pa je rezultat presežanja planiranega izprena - 5,6 %. Spremembe pri nedovršeni proizvodnji so temeljni organizaciji prinesle 10,4 milijona dinarjev zvišanja. Končni efekt stroškov vložka je znižanje v višini 5,8 milijona dinarjev.

Predelavni stroški so bili višji za 19,9 milijona dinarjev predvsem zaradi nedosežanja planirane proizvodnje.

Temeljna organizacija **HV Jesenice** je v mesecu aprilu planirane stroške zmanjšala za 13,3 milijona dinarjev. Zaradi nižje cene nabavljenih toplo valjanih trakov so bili stroški manjši za 13 milijonov dinarjev. Z boljšim izplenom so dosegli 0,7 milijona dinarjev nižje stroške vložka, 0,2 milijona dinarjev pa z interno reklamacijo. Predelavni stroški pa so bili večji od planiranih za 0,6 milijona dinarjev zaradi dražje akumulatorske žveplene kisline ter večje porabe palet.

Temeljna organizacija **Žičarna** je planirane stroške presegle za 1,7 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 2,2 milijona dinarjev od predvidenih predvsem zaradi presežanja planirane proizvodnje ter manjše porabe. Proizvodnja VAC žice kot kooperacija z Jugoturbino Negotin je stroške zvišala za 1,9 milijona dinarjev. Večja poraba domačega vložka glede na planirano porabo je stroške povečala za 2,8 milijona dinarjev. Boljši izplen pa je prinesel 0,8 milijona dinarjev znižanja. Končni efekt stroškov vložka je bil 3,9 milijona dinarjev zvišanja.

V temeljni organizaciji **Profilarna** so bili dejanski stroški nižji od planiranih za dva milijona dinarjev. Kot rezultat nižjih cen nabavljenega vložka je znižanje za 2,9 milijona dinarjev, 0,1 milijona dinarjev znižanja pa je efekt boljšega izprena. Reklamacije so nastalo znižanje zmanjšale na 2,9 milijona dinarjev. Stroški predelave pa so bili višji za 0,9 milijona dinarjev v primerjavi z načrtovanimi.

Temeljna organizacija **Vratni podboji** je v mesecu aprilu načrtovane stroške presegle za 0,4 milijona dinarjev. Doseženi izplen je bil za 5,8 % boljši od planiranega, kar je temeljni organizaciji prineslo 0,4 milijona dinarjev znižanja stroškov vložka. Interna reklamacija je stroške vložka znižala še za 0,1 milijona dinarjev, tako da je bilo skupno znižanje stroškov vložka v višini 0,5 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili večji od planiranih za 0,1 milijona dinarjev predvsem zaradi nedosežanja količinskih planskih obveznosti ter višjih obremenitev TOZD Energetike.

Stara Sava (Foto S. Kokalj)

Nastali stroški v temeljni organizaciji **Jeklovlek** so v tem mesecu presegle planirane za 0,5 milijona dinarjev. Stroški pri predelavi so bili večji za 0,7 milijona dinarjev zaradi velike porabe pri materialu za vzdrževanje in pomožnem materialu. Izplen so presegle za 0,7 %, kar je povzročilo 0,4 milijona dinarjev znižanja stroškov vložka. Spremembe v asortimentu, višje cene nabavljenega vložka ter preklasifikacija vložka so v skupnem znesku stroške vložka zvišali za 0,2 milijona dinarjev. Končni efekt stroškov vložka je znižanje v višini 0,2 milijona dinarjev.

Temeljna organizacija **Elektrode** je načrtovane stroške presegle za 8,5 milijona dinarjev. Doseženi izplen je bil za 7,7 % slabši od planiranega, kar je vzrok za 4,3 milijona dinarjev zvišanja stroškov vložka. Nižja cena kupljene Emone je stroške vložka znižala za 1,3 milijona dinarjev, tako da so bili v skupnem stroški vložka višji od planiranih za 3 milijone dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 5,5 milijona dinarjev. Večje odstopanje je nastalo pri primarnih stroških zaradi obračunane licence, obremenitev TOZD Energetika za mesec marec in april ter večje porabe materiala na delovni nalog.

V temeljni organizaciji **Želblarna** so načrtovane stroške presegle za 1,4 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili večji za 0,3 milijona dinarjev zaradi nedosežanja plana ter večje porabe embalaže. Večja poraba domačega vložka, kot je bilo planirano, je povzročila za 1,2 milijona dinarjev zvišanja stroškov. Rezultat nižjih cen nabavljenega vložka je znižanje stroškov za 0,3 milijona dinarjev, zvišanje v višini 0,2 milijona dinarjev pa je rezultat za 0,7 % slabšega izprena. Končni

efekt stroškov vložka je zvišanje v višini 1,1 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji **Strojne delavnice** so dosegli nižje stroške od planiranih za 0,3 milijona dinarjev predvsem zaradi oddanega starega železa v TOZD Jeklarna. Zaskrbnjujoča je vrednost nedokončanih delovnih nalogov, ki se je v tem mesecu ponovno povečala in znaša 48,9 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji **Remontne delavnice** so dosegli nižje stroške od planiranih v višini 1,9 milijona dinarjev. Resen problem pa predstavlja visoka vrednost nedovršenih delovnih nalogov, ki v tem mesecu znaša 109 milijonov dinarjev.

V temeljni organizaciji **Vzdrževanje** so bili nastali stroški manjši od planiranih za 0,3 milijona dinarjev predvsem zaradi presežanja plana izdelavih ur in manjših obremenitev storitvenih temeljnih organizacij.

V temeljni organizaciji **Energetika** so bili nastali stroški za 4,7 milijona dinarjev manjši od načrtovanih. Največje znižanje odpade na manjše stroške pri porabi mazuta in plavžnega plina v obratu toplotne energije ter stroškov zemeljskega plina, saj novi kotel na Beli še ne obratuje.

V temeljni organizaciji **Transport** so planirane stroške presegle za 3,5 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov materiala na delovni nalog ter višjih stroškov rednega vzdrževanja lokomotiv, livnih voz in cestnih vozil.

Nastali stroški v delovni skupnosti **KO-FI** so presegle planirane zaradi višjih cen nabavljenega materiala. Stroški v ostalih dveh delovnih skupnostih so bili nižji od planiranih.

HJ

ZVIŠANJE - ZNIŽANJE STROŠKOV V APRILU

TOZD	April	Jan.-april	popreč.
Plavž	5.020.743	12.322.629	3.080.657
Jeklarna	14.736.019	-101.864.291	-25.466.073
Razlika v c. kvalitet	-	-	-
Jeklarna	-	-	-
Livarna	-297.385	-986.735	-246.684
Valj. bluming-štel	-7.661.317	-24.082.817	-6.020.704
Valj. žice in profilov	-3.587.229	-25.231.469	-6.307.867
Valj. debele pločevine	10.598.798	15.164.876	3.791.219
Hladna valj. Bela	14.127.316	-81.483.175	-20.370.794
Hladna valj. Jesenice	-13.359.113	-69.454.355	-17.363.589
Žičarna	1.761.254	-3.225.886	-806.471
Profilarna	-2.002.419	-2.922.655	-980.664
Vratni podboji	359.550	4.542.191	1.135.548
Jeklovlek	478.485	-5.306.378	-1.326.594
Elektrode	8.589.541	-12.927.192	-3.231.798
Želblarna	1.414.770	-5.763.543	-1.440.886
Strojne delavnice	-254.312	-3.318.655	-829.664
Remontne delavnice	-1.946.510	-5.986.698	-1.496.674
Vzdrževanje	-327.826	-2.578.797	-644.699
Energetika	-4.755.552	-19.561.803	-4.890.451
Transport	3.507.804	2.653.389	663.347
Skupaj Železarna	26.402.617	-331.011.364	-82.752.841

KONEC TANKERSKIH VELIKANOV

Leta 1981 je imelo svetovno tankersko ladjeve skupno tonažo 304,8 milijonov tldw izraženo v dolgih tonah (dolga tona - 1016 kg) ali 46,6 % celotnega trgovskega ladjeva na svetu. Tankerji so glede na svojo nosilnost razdeljeni na šest razredov. Sestavek obravnava samo dva največja razreda, in sicer zelo velikega z angleško kratico VLLC s tonažo od 160.000 do 250.000 tldw in največjega z angleško kratico ULLC s tonažo preko 250.000 ton.

V sedemdesetih letih so bili ti morski velikani občudovane in s ponosom gledane stvaritve človeške sposobnosti. Vendar so se vsi, ki so imeli z njimi opraviti, zavedali, da pomenijo v primeru eksplozije, požara ali če nasedejo, tudi izredno veliko nevarnost. Dosedanji statistični podatki tudi kažejo, da dosega onesnaženje morij z nafto, ki je iztekla iz tankerjev, že okoli 4 %.

Vendar že po približno desetih letih je minilo obdobje največjega razcveta teh velikih ladij, v katere so bila vložena izred-

no velika finančna sredstva. V prihodnjih letih bo samo nekaj takšnih novih ladij pričelo svoje prvo potovanje okoli Afrike. Zadnje precejšnje povečanje cen nafte v letih 1979/80 je v industrijsko razviti državi povzročilo gospodarsko recesijo. Svetovna poraba energije je rastle počasneje, če ni celo nazadovala in med drugim je takšna situacija pokazala tudi prevelike zmogljivosti tankerskega ladjeva. Ob temu so nastali še dodatni problemi zaradi povečane cene goriva, ki ga tankerji uporabljajo.

Leta 1975 so ponovno odprli za promet Sueški prekop. Ta, samo 171 km dolga trgovska morska pot med Sredozemskim in Rdečim morjem, je dosegla velik promet. Tankerji razreda VLLC, ki so natovorjeni samo z balastom, imajo znatno krajšo pot do naftnih dežel Bližnjega Vzhoda. Zato so namesto ogromnih tankerjev velikih nosilnosti pričeli uporabljati ladje srednje velikosti, ki so bolj gibljive in jih je mogoče mnogostransko uporabiti. Iz teh razlogov tudi bolj ustrežajo stanju na tržišču in bodočemu razvoju.

Če pogledamo nazaj, vidimo, da so bili vzroki za pričetek gradnje največjih tankerjev utemeljeni. Čim večji je bil tanker, nižji so bili v primerjavi z manjšimi ladjami njegovi obratovalni stroški. Kot primer je mogoče navesti tanker z 200.000 tldw, ki ima v primerjavi s tankerjem z 20.000 tldw dvojno dolžino, širino in višino, vendar lahko prepelje desetkrat več nafte. Tudi deset posadk ne rabi. Neka ameriška študija je navajala med drugim tudi podatek, da bi prihranili, če bi leta 2000 vozili v ZDA vso potrebno nafto s tankerji razreda VLLC namesto s 76.000 tldw,

ki lahko še polno natovorjeni pristanejo v pristaniščih ameriške vzhodne obale, letno na prevoznih stroških milijardo dolarjev.

Ze pred ukinitvijo prometa skozi Sueški prekop v letu 1967 so mednarodne naftne družbe načrtovale gradnjo tankerjev razreda VLLC in ULLC. Kriza povezana s Sueškim prekopom je samo še pospešila uresničitev teh načrtov. Ob pričetku šestdesetih let je bilo le malo tankerjev z nosilnostjo nad 100.000 tldw. Do oktobra leta 1967 so dobile ladjedelnice v svetu naročila za gradnjo 140 tankerjev z nosilnostjo 200.000 tldw in konec junija leta 1969 je plulo po svetovnih morjih že 34 ladij z nosilnostjo med 200.000 in 326.000 tldw.

Bili so problemi z nezadostno globino nekaterih najvažnejših morskih poti. Kanal pri angleškem mestu Dover je globok samo 25 do 26 m, medtem ko ima 300.000 tldw ULLC tanker globino ugreza 27 m. Prva naftna družba, ki je poslala tanker takšne velikosti v zahodno Evropo, je predhodno zgradila v zalivu Bantry Bay na jugozahodni konici Irske prekladalno postajo. Od tam so po pretankanju 80.000 tldw tankerji prevažali nafto do pristanišč zahodne Evrope, ki so jih tudi modernizirali in priredili pogojem, ki ustrezajo velikim tankerjem. Bila so bolj poglabljena in opremljena s posebnimi privezi ter napravami za razkladanje.

Vse je bilo v redu, dokler ni v letih 1973/74 nastopila prva naftna kriza. Ko je tej sledila v letih 1980/81 še druga z vsemi svojimi posledicami, je bil to v kratkem času že drugi in še hujši udarec tankerjem - velikanom. Dejansko je bil to začetek njihovega konca.

SEJA VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupno in splošno porabo, zaposlenost, osebne dohodke, politiko cen in preskrbljenost tržišča. Izvršni svet skupščine je v prejšnji in novi sestavi obravnaval poročilo in sprejel naslednje ugotovitve:

1. Zelo nizka stopnja dosežene rasti realnega družbenega proizvoda v letu 1981 pomeni tudi spremembo planirane rasti v srednjeročnem obdobju 1981-1985. Ta vpliv se posebej analizira v analizi spremenjenih pogojev gospodarjenja v obdobju 1981-1985.

Iz gradiva je razvidno, da kljub nominalno visokemu porastu (34,86 %) gospodarstva občine v lanskem letu ni doseglo niti planirane rasti realnega družbenega proizvoda niti poprečje ocenjenega porasta družbenega proizvoda SRS. Z upoštevanjem podatkov o dohodku in amortizaciji iz zaključnih računov ter defaktorjev, ki jih navaja Zavod SRS za družbeno planiranje, poročevalci ugotavljajo, da se je družbeni proizvod povečal za 0,14 %. Zaradi sistemskih sprememb pri ugotavljanju dohodka pa ocenjujejo, da se je realni družbeni proizvod povečal za 1,7 % (upoštevajo stroške za prehrano delavcev in prispevek za električno energijo). Za SRS je ocenjena realna rast 0,8 %, v občini Jesenice pa je bila planirana 3,5 do 4 %.

2. Potrebno je analizirati vzroke za podpoprečno nizko rast celotnega dohodka v obliki in osebnih storitvah, predvsem pa, če je vzrok za to tudi v preobremenjenosti za reziho.

Poročilo navaja, da je celotni prihodek v letu 1981 v primerjavi z letom 1980 porasel za 39 %, na kar je najbolj vplivala dinamična rast cen, ki se je v zadnjih mesecih umirila. Največji vpliv na rast celotnega prihodka je imela Železarna, ki je z deležem 59,8 % celotni prihodek povečala za 43,3 %. Nadpoprečno se je celotni prihodek povečal še v elektrogosposdarstvu, gozdarstvu, trgovini, stanovanjsko komunalni dejavnosti ter v financah in poslovnih

storitvah. Precej pod poprečjem, kakor že rečeno, je celotni prihodek porasel v gradbeništvu, v obliki in osebnih storitvah.

3. Zunanjetrgovinska menjava je bila v letu 1981 v primerjavi z letom 1980 ugodna, s takimi prizadevanji je treba nadaljevati še intenzivneje.

V lanskem letu se je v primerjavi z letom nazaj izvoz povečal za 70,1 %, uvoz pa se je zmanjšal za 4,1 %. Tako je jeseniško gospodarstvo v letu 1981 doseglo 67,8 % pokritja uvoza z izvozom, in sicer je plan izvoza presegel za 4,3 %, plan uvoza pa je dosegel samo 74,7 %. Na konvertibilno področje se je izvoz povečal za 40 %, uvoz pa za 1,9 % in je bilo pokrivanje uvoza z izvozom 59,8 %.

4. Zaskrbljujoče je podatke, da so se porabljena sredstva v letu 1981 povečala bolj kot celotni prihodek, zato je potrebno stroške v OZD analizirati predvsem s stališča usrečevanja usmeritev v družbenem dogovoru.

Porabljena sredstva, navaja poročilo, so se v letu 1981 povečala za 21.573 milij. din oziroma za 40 %, kar je ena indeksna točka več, kot je porast celotnega prihodka. To je seveda vplivalo na padec ekonomičnosti s 124,4 na 123,5 ali za 0,7 %. Med porabljenimi sredstvi se je povečala amortizacija za 34 %, porabljene surovine in material za 45 %, porabljena energija za 58 %, avtorski honorarji za 131 %, izdatki za reprezentanco 54 %, med porabljenimi sredstvi pa so bili lansko leto prvi izdatki za prehrano delavcev, ki so znašali 89,4 milijone din.

Doseženi dohodek je porasel za 35 % in je dosegel 5.079 milij. din. Nadpoprečno se je dohodek povečal v industriji (38 %), gozdarstvu (50 %), prometu in vezah (39 %), trgovini (38 %), stanovanjsko komunalni dejavnosti (41 %) in financah ter drugih poslovnih storitvah (78 %).

Podpoprečna rast dohodka pa je bila v gradbeništvu (23 %), gostin-

stvu in turizmu (33 %), obliki in osebnih storitvah (20 %).

Poročilo navaja, da se je prav tako povečal razporejeni dohodek za 35 % in znašal 5.102.739 tisoč din. Prispevki za skupno porabo so se povečali za 166 %, za splošno porabo za 20 %, za delovne skupnosti za 34 %, čisti dohodek pa se je povečal za 24 %. Od tega je bilo za osebne dohodke razporejenega za 25 % več, za izboljšanje in razširitev materialne osnove pa je bilo razporejenega 44 % več.

Za akumulacijo je jeseniško gospodarstvo namenilo 541.313 tisoč din, kar je za 154.407 tisoč din ali 40 % več kot v letu 1980. Sredstva za reprodukcijo so le v letu 1981 znašala 1.786.497 tisoč din, kar je za 35,97 % več kot v letu poprej.

Izguba tekočega poslovanja je bila v letu 1981 za 52 % večja kot leto poprej. Z izgubo je poslovala TOZD Jeklarne železarne Jesenice, ki je leto zaključila z 21.781.000 din izgube, LEK TOZD hotel Kranjska gora s 428 tisoč din in delovna organizacija Golfurist TOZD Gostinstvo Gozl Martuljk z 1.270.000 din izgube.

5. Potreben je drugačen organizacijski pristop k reševanju problema prepočasnega dovoza blaga iz groističnih v detajlistična skladišča, kar je skupaj s pomanjkanjem skladišč povzročalo pomanjkanje nekaterih živil.

6. Nenehno in intenzivno je treba povečevati izvoz in se dohodkovno poveževati pri preskrbi z repromaterialom. Zato je treba preskrbljenost z repromaterialom tekoče analizirati in o tem obveščati izvršni svet.

7. Poleg planirane gradnje elektrojeklarne 2, ki ji izvršni svet pripisuje velik pomen, je izvršni svet izpostavil tudi druge planirane investicije in poudaril potrebo po takojšnji pripravi investicijskih programov, ki bodo izvozno usmerjeni.

8. Posebej je treba analizirati financiranje planiranih programov posameznih samoupravnih interesnih skupnosti pri njihovem usklajevanju.

9. Podatki o gibanju cen in delu skupnosti za cene kažejo na visoko stopnjo odgovornosti pri določanju cen v organizacijah združenega dela in v zvezi s tem učinkovito povezanost v skupnosti za cene.

10. Na podlagi spremljanja gospodarjenja v občini Jesenice je treba izdelati bilanco uspehov s finančnimi kazalci, na podlagi katerih bi moglo večja realnost tudi pri planiranju.

11. Izdelati je treba lastno metodologijo spremljanja in analiziranja podatkov, ki bo omogočala tekoče obveščanje izvršnega sveta o izvajanju plana in stanju v gospodarstvu občine.

12. Ugotovitve izvršnega sveta, ki so dane v razpravo delegatom skupaj s poročilom, je potrebno upoštevati v analizi spremenjenih pogojev gospodarjenja za dopolnjevanje srednjeročnih planskih aktov.

Naj iz obsežnega poročila poudarimo še, da je bilo po številu ur v letu 1981 poprečno zaposlenih v občini 12.123 delavcev, kar je 311 delavcev ali 2,5 % manj kot v letu 1980. Po stanju konec leta pa je bilo zaposlenih 12.132 delavcev, kar je 86 delavcev ali 0,7 % manj kot leto poprej. To pove, da je bilo v letu 1981 več izostankov z dela kot v letu 1980. Sicer pa je bilo v občini v lanskem letu poprečno v delovnem razmerju v gospodarstvu in negospodarstvu skupaj 14.630 delavcev, od tega 5.541 ali 37,9 % žensk, kar je poprečno 57 manj kot leto poprej in 321 manj, kot je predvideval plan. Pri tem naj omenimo, da se je v gospodarstvu poprečno število zaposlenih zmanjšalo za 0,7 %, v negospodarstvu pa se je povečalo za 2,3 %, medtem ko je bila v smernicah in nalogah predvidena rast 1 %.

Poprečni čisti osebni dohodki na delavca v gospodarstvu so lansko leto znašali v občini 11.632 din, kar je 31,1 % več kot v letu 1980. V gospodarstvu SRS so poprečni čisti osebni dohodki porasli za 31 %. Indeks življenjskih stroškov je bil 142,6 %, kar pomeni, da so realni osebni dohodki v občini padli za 8,06 %, v SRS pa za 8,13 %. V negospodarstvu so lani poprečni osebni dohodki znašali 12.459 din ali 25,4 % več kot leto poprej, in sicer v izobraževanju, znanosti, kulturi in informacijah 13.108 din (plus 24,2 %), zdravstvu in socialna varnost 11.476 din (plus 27,7 %) in v delovnih skupnostih družbenopolitične skupnosti, SIS, družbenopolitičnih organizacij in društev 13.810 din (plus 23,8 %).

DOPOLNJEVANJE SREDNJEROČNIH PLANSKIH AKTOV

Izvršni svet skupščine občine je pripravil analizo spremenjenih pogojev in okvirov za dopolnjevanje srednjeročnih planskih aktov v občini Jesenice za obdobje 1981-1985 in jih delegatom vseh treh zborov pred-

laga v razpravo in sprejem. Ob tem delegatom izvršni svet predlaga tudi naslednje sklepe in ugotovitve:

1. Izvršni svet ocenjuje, da bodo v naslednjih letih še bolj zaostreni pogoji na področju ekonomskih odnosov s tujino, vendar je glede na dosežanje rezultata zunanjetrgovinske menjave pričakovati, da bomo v tem srednjeročnem obdobju nadaljevali z zmanjševanjem uvoza in povečevanjem izvoza.

2. Glede na to, da v tem srednjeročnem obdobju ne bomo mogli doseči vseh začrtanih ciljev, izvršni svet ocenjuje, da na posameznem področju pri zadovoljevanju materialnih možnosti ne bo mogoče doseči rasti, kar hkrati pomeni, da bo predvsem na področju skupne porabe treba širši razvoj v zvezi s tem uskladiti.

3. Na področju investicij nimamo ustreznih izvoznih usmerjenih programov, kljub temu izvršni svet ocenjuje, da bomo z razširitvijo materialne osnove dosegli pogoje tudi za realizacijo takih investicij, ki so v planu predvidene. S tem bomo te investicije povežali s skupno usmeritvijo in opredelitvijo Slovenije in Jugoslavije.

O smernicah objavljamo posebni sestavek.

ZDRUŽEVANJE DELA IN SREDSTEV ZA DELOVANJE OSREDNJEGA ODBORA KOROŠKIH PARTIZANOV

Delegatom vseh treh zborov je predložen v razpravo in sprejem predlog dogovora o namenskem združevanju dela in sredstev za izvajanje dogovorjenih nalog na področju delovanja koroških partizanov, kot nadaljevanje že doslej uvedenega odnosa med občinskimi skupščinami, ki so podelile domicil koroškim partizanom in med osrednjim odborom koroških partizanov. Pri tem ne gre za neke nove obveznosti, ampak za obveznost skupščine občine Jesenice, ki jo je prevzela že s sprejetjem odluka, s katerim je podelila domicil koroškim partizanom. Sestavni del dogovora je vsakoletni program dela odbora koroških partizanov, ki zajema zbiranje in evidentiranje dokumentarnega gradiva o koroškem partizanstvu, pisanje monografije, različna srečanja in sodelovanje, založniška dejavnost in podobne akcije.

ZAKLJUČNI RAČUN DAVKOV OBČANOV

Komisija za pregled zaključnega računa davkov občanov občine Jesenice delegatom vseh treh zborov predlaga v razpravo in potrditev letni zaključni račun davkom občanov občine Jesenice za leto 1981. Iz zaključnega računa je razvidno, da so v letu 1981 predpisani davki in prispevki znašali 92.857.261,75 din, vplačila so znašala 84.564.627,10 din, kar pomeni, da saldo zaostankov znaša 8.292.634,65 din.

Predpisane obveznosti iz starostnega zavarovanja kmetov so v lanskem letu znašale 477.738,65 din, vplačanih je bilo 318.174,40 din in je znašal saldo 31. decembra 1981 159.564,25 din.

Komisija v svojem poročilu ugotavlja, da se je odstotek izterjave v primerjavi z letom 1980 povečal za 5 % in je znašal za leto 1981 91 %.

POROČILO IN PROGRAM SKLADA ZA INTERVENCIJE V KMETIJSTVU IN PORABO HRANE

Poročilo je predloženo v razpravo in sprejem delegatom zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti. V občini je bil namreč ustanovljen samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Jesenice, ki naj bi z združenimi sredstvi zagotavljal bistveno skladnejši razvoj kmetijstva, predvsem pa intenzivnejše izkoriščanje razpoložljivih kmetijskih površin, dvig produktivnosti na vseh področjih kmetijske proizvodnje, pospeše-

val deficitarno kmetijsko proizvodnjo, spodbujal obnavljanje kmetijstva v hribovitih predelih, reševal preče probleme na področju preskrbe (meso, mleko, mlečni proizvodi, poljščine) in razširjal obseg delovanja veterinarske službe.

Za realizacijo programa v letu 1982 so sredstva v višini 1.810.000,00 din že zagotovljena v okviru proračuna občine za leto 1982, razlika do celotnega programa v višini 3.954.886,60 din pa se po tem predlogu zagotavlja iz dohodkov, ki so bili realizirani nad dovoljenim obsegom proračuna za leto 1981. S tem programom se lahko do celotnih sredstev v višini 6.641.059,35 din nameni za sklad za pospeševanje kmetijstva 3.954.886,60 din.

Delegatom je predložen predlog celotnega programa koriščenja teh sredstev.

USTANOVITEV SKUPNOSTI ZA IZGRADNJO TURISTIČNE INFRASTRUKTURE V GORNJESAVSKI DOLINI

Delegati zbora združenega dela bodo obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti in o združevanju dela in sredstev za izgradnjo turistične infrastrukture v Gornjesavski dolini, ki ga je predložil iniciativni odbor za ustanovitev interesne skupnosti za izgradnjo turistične infrastrukture v Gornjesavski dolini. Sporazum je odbor poslal tudi že vsem udeležencem v turistični dejavnosti Gornjesavske doline, oziroma vsem zainteresiranim organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim in samoupravnim organizacijam in skupnostim, ki so udeležene v turistični ponudbi in povpraševanju na tem področju.

Glavni cilj in naloga skupnosti so izgradnja žičnic in smučišč, objektov za rekreacijo, šport in kulturno dejavnost in gostinskih objektov v skladu s srednjeročnimi načrti razvoja. Viri sredstev skupnosti bodo sredstva združena po sporazumu, posojila bank in članov, prihodki od obresti in drugih posojil ter drugi prihodki in prejeti zneski.

PREOBLIKOVANJE KRAJEVNE SKUPNOSTI PLAVŽ

Delegatom družbenopolitičnega zbora je predloženo gradivo o preoblikovanju krajevne skupnosti Plavž iz sedanjene ene v tri krajevne skupnosti. Izvršni svet skupščine občine h gradivu nima pripomb, v zvezi s tem pa je sprejel naslednje sklepe:

1. Izvršni svet bo v skladu s svojo pristojnostjo pomagal pri izvedbi referenduma s tem, da bo zagotavljal strokovno pomoč.

2. Pri ureditvi in uskladitvi pogojev dela novih krajevnih skupnosti in prostorskih vprašanj upravni organi sodelujejo in pomagajo pri reševanju teh vprašanj.

3. Iz proračuna občine Jesenice se krajevni skupnosti Plavž nakazuje sredstva, namenjena pokrivanju stroškov preoblikovanja ter stroškom začetnega delovanja novih krajevnih skupnosti.

Železarski globus

ZDA

Leta 1980 so v železarnah največjih ameriških železarskih družb odšli sorazmerno majhne količine jekla na naprave za kontinuirno vlivanje. V največji železarski družbi United Steel Co. so pri proizvodnji 23,3 milij. ton odšli samo slabši šest milij. ton, Bethlehem Steel Co. pri 15 milij. ton 1,5 milij. ton, Jones and Langhelen pri 9,7 milij. ton 550.000 ton, National Steel Co. pri 7,6 milij. ton 4,2 milij. ton in Armco Steel Co. pri 7,29 milij. ton 1,6 milij. ton. Zato so skoraj vse velike družbe objavile projekte, na osnovi katerih bodo v obdobju dveh do treh let povečale skupne zmogljivosti prav za kontinuirno vlivanje za okoli 15 milij. ton.

Sneg z gora noče izginiti
(Foto S. Kokalj)

ŽELEZAR

SKLEPI SKUPNE SEJE PREDSTAVNIKOV DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ ŽELEZARNE

V prejšnji številki Železarnja smo pod naslovom Probleme Železarnje bomo morali reševati sami pisali o seji predstavnikov družbenopolitičnih organizacij Železarnje in o pripombah, ki so jih imeli udeleženci v razpravi. Danes zaradi pomembnosti v celoti objavljamo sklepe, v katerih so izražena stališča glede gospodarske in kadrovske problematike v naši Železarni.

1. Zavedamo se sedanjega gospodarskega stanja v državi, da je navedba za nas življenjsko pomembnih materialov izjemno težka oz. kritična. Nespoštovanje samoupravnih sporazumov in zapiranje tržišč po republikah ali celo regijah ruši enotnost jugoslovanskega tržišča.

V taki situaciji zahtevamo polno angažiranost vseh poslovalnih delavcev in strokovnih služb, da dobro pripravijo strokovne predloge za izboljšanje stanja. Poslovni odbor Železarnje mora pripraviti program ukrepov, če bi prišlo do dodatnega pomanjkanja reprovornih materialov, katere naprave bodo v primeru zaustaviteljnih proizvodnih obratovale oz. so najprej angažirane in prinašajo več dohodka.

Z ukrepi, izdelanimi na ekonomski osnovi, moramo doseči racionalno porabo razpoložljivega jekla in s tem doseganje optimalnega dohodka. Z večjo odgovornostjo moramo upoštevati ekonomske zakonitosti in pri tem angažirati strokovni kader s tega področja.

Tako zaostreno stanje nas vse skupaj obvezuje, da takoj in brezkompromisno zaostremo vprašanje dobav in tehnološke discipline in energično začnemo ukrepati proti vsem tistim, ki hočejo živeti na račun dela drugih.

2. Glede na pomanjkanje reprovornih materialov, rezervnih delov in energije zahtevamo od vseh družbenopolitičnih organizacij v TOZD in delovnih skupnostih, da s svojo aktivnostjo, pravočasnim, celovitim in objektivnim obveščanjem ponovno spodbudimo interes in usrečimo zahteve za konkretne varčevalne ukrepe. Posebej to velja za surovine, reprovornost, energijo in zbiranje železne substance. Aktivisti smo dolžni, da z našim političnim delovanjem in praktičnim ravnanjem motiviramo slehernega železarja, da bo spoznal nujnost našega skupnega prizadevanja in usrečevanja zastavljenih ciljev. Družbenopolitične organizacije v TOZD in delovnih skupnostih morajo spremljati izvajanje sprejetih akcijskih programov in dosledno izpolnjevanje normativov porab.

3. Prepričani smo, da je izvoz naša trenutna in tudi dolgoročna nujnost. Zato moramo narediti več, da bomo železarni, predvsem pa po-

slovalni delavci spoznali, da naša odgovornost za lasten razvoj ne more sloneti le na prodaji na domačem trgu, saj tega ne dopušča stanje v celotnem gospodarstvu, niti to ne odpira realnih perspektiv našega nadaljnjega razvoja.

Prednost moramo dati dejanskim izvoznikom v železarni Jesenice in s tem zagotoviti dober del deviznih sredstev. Vzporedno s tem pa mora strokovno sposobnih delavcev zagotoviti reševanje ostalih problemov na podlagi dohodkovnih povezav z uporabniki naših proizvodov in se poslužiti združevanja deviz po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju.

4. Poleg teh ukrepov ponovno zahtevamo, da resno pristopimo v zaključno fazo izdelave razvida del in nalog in njihovega vrednotenja. Današnje stanje stimulacije je popolnoma zmajčeno. To stanje ne le slabi materialni in socialni položaj delavcev, temveč tudi sili v uravnilovko. Zaradi tega se tudi težko uveljavljajo spremembe v delitvi osebnih dohodkov, ki bi pomenile boljše vrednotenje dela pod težkimi pogoji dela ter proizvodnega in ustvarjalnega dela ter njihovih rezultatov. Le-to nas bo spodbudilo k večji proizvodnji, dvigu produktivnosti dela.

5. Ker v kadre vlagamo velika finančna sredstva, menimo, da kadri v železarni Jesenice večkrat niso ustrezno razporejeni glede na njihovo strokovno usposobljenost.

Nujno moramo pristopiti k izdelavi analize razporeditve kadra, njihovih zadolžitvev in na osnovi pregleda ter ocene posameznika glede na njegove strokovne sposobnosti izvršiti razporeditev na ustrezna dela in naloge.

Le na ta način bomo lažje obvladovali težko gospodarsko situacijo, zagotovili boljše organizirano ter varno delo in ne nazadnje dvig produktivnosti. Za realizacijo je odgovorna kadrovska služba z vodstvi TOZD in delovnih skupnosti.

6. V letošnjem letu se izteka mandat posameznim poslovalnim delavcem v TOZD, delovnih skupnostih in poslovalnem odboru Železarnje. Menimo, da je čas za oceno njihovega dela in prizadevanj tako na strokovnem področju kot tudi pri razvijanju samoupravnih odnosov. Na osnovi dosedanjega dela naj se

pripravi ocena in predlog možnih kandidatov za opravljanje del in nalog na teh področjih.

7. V družbenopolitičnih organizacijah menimo, da težka gospodarska situacija doma in v svetu in vse večje potrebe po hitrem in strokovnem odločanju dajejo realne možnosti in potrebe po izbiri najboljših kadrov za poslovne delavce, ki jih v Železarni prav gotovo imamo.

Posebno področje je formiranje poslovalnega odbora; kot je znano odhaja predsednik poslovalnega odbora na opravljanje nove dolžnosti. Menimo, da iz tega izhaja objektivno dejstvo, da formiramo celotni poslovni odbor iz najboljših strokovnih kadrov, ki bo ustvarjalno jedro bodočega dela in razvoja Železarnje Jesenice in bo sposoben reševati zahtevne naloge, ki jih narekuje sedanja gospodarska situacija in bodoči razvoj jesiškega in slovenskega železarstva.

Vsekakor pa zahtevamo, da se pri izboru upošteva dejstvo, da bodo dela v poslovalnem odboru železarnje lahko opravljali le taki strokovnjaki, ki bodo poleg strokovnega znanja imeli tudi lastnosti preizkušnega delavca in borca za razvoj samoupravnih odnosov, da so se uveljavili s svojim delom, poštenostjo, doslednostjo in odgovornostjo na delovnem mestu in si na tej podlagi pridobili zaupanje železarjev. Pri tem pa ne smemo prezreti mladih strokovnjakov, ki jih v Železarni prav gotovo ne manjka.

Železarski globus

MALEZIJA

Vlada malezijske zvezne države Sebah je sklenila pogodbo za gradnjo Midrex naprave za izdelavo železove gobe, ki bo prvi takšen obrat na področju Daljnega Vzhoda, namenjen za izvoz te železarske surovine. Dohajatelj opreme bo avstrijska VÖEST-Alpine, ki ima licenco Midrex Co. Letna proizvodnja zmogljivost naprave bo 600.000 ton železove gobe, finančna vrednost je ocenjena okoli 145 milij. dolarjev, pričetek obratovanja pa predvidevajo spomladi leta 1984. Kot reductent bo služil zemeljski plin z malezijskega nahajališča pod morskimi dnom, mmedmet ko bodo potrebno železovo rudo uvažali iz Indije in Avstralije. V ta namen bodo zgradili tudi pristanišče, ki bo lahko sprejemalo ladje z nosilnostjo do 100.000 ton.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

PSIHOLOŠKE REAKCIJE V IZJEMNIH POGOJIH

Katastrofe, kot npr. potresi, poplave so preizkušnja pri študiju obnašanja ljudi in njih reakcije. Podobne situacije so pravzaprav vežbališča — za oceno obnašanja in reakcij ljudi, ki nam dokaj stvarno približajo surove vojne pogoje. Tovrstne reakcije ljudi pravzaprav niti ne prenehajo po katastrofah (poplave, potresi), temveč se nadaljujejo iz dneva v dan s pojavljanjem novih lokalnih vojn (Afganistan, Salvador itn.). Od lokalnih vojn pa je samo korak do svetovnega požara.

Osnovni namen teh in naslednjih vrstic pa je, da spoznamo biološko-psihološke in sociološko-psihološke zakonitosti ter reakcije sodobnega človeka v surovih stresnih pogojih. Nenazadnje naj služijo te vrstice h kar najbolj uspešni organizaciji zaščite posameznika in skupine ter k psihični stabilnosti.

NALEZLJIVA MOČ PANIKE

Izenadni strah posameznika ali cele skupine ljudi, ki nastopi zaradi resnične ali namišljene nevarnosti, je vselej vzbujal pozornost vojaških teoretikov, zdravnikov, sociologov, vojaških starešin in vseh tistih, ki proučujejo obnašanje človeka v boju in v izjemnih pogojih.

Beseda panika ima več pomenov:

- močno kolektivno vznemirjenje iz strahu, zmedenosti, prestrašenosti, groze, more in zbežanosti,
- nenadzorovane reakcije in namišljene in stvarne nevarnosti,
- posebna vznemirjenost pod pritiskom namišljene in stvarne nevarnosti,
- vznemirjenost pod pritiskom negotovosti,
- kolektivni — množični skupinski strah.

V naših in tujih enciklopedijah je za paniko navedeno, da je to »manifestacija intenzivnega strahu, ki izključuje vlogo zavesti (racionalnega) v obnašanju človeka, da podleže kratko-trajnemu efektivno-motornemu reagiranju t. j. izgubi kontrolo nad samim seboj.« Ali preprosto: t. j. strah, ki sproži v človekovi psihi »kratek stik«, se pravi izključno zavest za racionalno obnašanje.

So razlogi, ki spodbijajo točno opredelitev panike za kolektivni strah. Človekovo obnašanje v surovih pogojih delimo na nadzorovano in nenadzorovano. Nenadzorovano obnašanje je strogo vzeto biološke narave, podobno se ravna jo vedejo živali.

Skratka, panika je nagonska biološka reakcija bega pred nevarnostjo. Zanesljivo je panika proizvod strahu. Nalezljiva, sugestivna moč paničnega obnašanja ima sama po sebi socialno in psihološko težo. To trga pozitivne socialne in psihične vezi. Enote, ki jih zajame panika, se spremenijo v brezglavo gomilo in prično osipati. Panika je zelo nalezljiva. Preplašenost in nelogično obnašanje posameznikov, vznemirjenje, nervoza in zaskrbljenost starešin pogosto delujejo bolj porazno kakor stvari, grozeči pojavi.

SAMOKONTROLA — NACIN OBVLADANJA STRAHU

Premagovanje strahu, ki je nastal zaradi namišljene oziroma stvarne grožnje — zahteva od človeka napor in voljo, angažiranje celotnega psihičnega aparata, intelektualne energije in izkušnosti. Če problemi presega jo moč racionalnega obnašanja, tedaj se pojavita dve vrsti paničnega reagiranja — aktivno in pasivno. Prvi del najpogostejše obsega panične reakcije s poudarkom na begu.

PREGLED SESTANKOV SDS

V današnjem pregledu niso zajeti vsi zapisniki, ki smo jih prejeli od objave zadnjega pregleda. Razen posameznih izjem (ponekod so SDS obravnavale že poročilo o poslovanju v I. četrtletju) se zapisniki nanašajo predvsem na predlog delitve sklada skupne porabe, na pravilnik in sporazum o enotnem urejanju stanovanjskih vprašanj, na pravilnik o cenah, skratka na zadeve, na katere smo opozorili že v »Informaciji o samoupravnih aktivnostih v mesecu aprilu« in seveda na ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnika SDS vodstvo TOZD in plavž 4. SDS vodstvo TOZD je razpravljalo tudi o delovni in tehnološki disciplini ter sprejela sklep, da jo je treba poostriiti. Meni, da bi morala skupna disciplinska komisija takšne kršitve obravnavati bolj tekoče.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, kamnolom Trebež, SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, staro železo 1, 2 in 4, priprava Fe-legur, predelava talilniških odpadkov, elektropeči 1, 2, 3 in 4, BBC peči, kontiliv 1 in 2 ter ponovično gospodarstvo 1, 2 in 3. Tu so SDS obravnavale že tudi poročilo o poslovanju v I. četrtletju. Na skupnem sestanku SDS SM peči 1 in livna jama 1 so delavci iz drugih republik ponovno zastavili vprašanje, zakaj ne morejo dobiti gradbenega posojila za gradnjo izven jesiške občine. Na sestanku SDS SM peči 2 so spregovorili tudi o varnosti pri delu, še zlasti v zvezi z novosprejetimi delavci. Člane SDS SM peči 4 je na sestanku posebej zanimalo, če je zagotovljeno dovolj surovin za petpetno obratovanje. Cistilci prebodov pa so opozorili na nenormalno zalivanje žlindernih banj s kontilivskimi ponvicami. Predlagajo, da naj peči zakladajo nekoliko manj, kadar je volumen ponvice že vidno zmanjšan. SDS livna jama 4 opozarja, da banj za žlindro stalno primanjkuje ter da teže saržev nihajo tudi do 10 ton, kar povzroča probleme pri vlišanju (preveč ali premalo). SDS staro železo 1 je opozorila na problem varnega dela med prazniki (zaradi manjšega števila delavcev) in prosi, da bi se v takšnih primerih ustrezno ukrepalo. SDS staro železo 4 pa zahteva, da se delavcem omogoči dostop do garderob pri visokih kotlih. Delavci predelave talilniških odpadkov, ki so zelo oddaljeni od kantine, pa menijo, da bi jim bilo treba namesto pol ure dovoliti 45 minut časa za malico, tako, kot to velja za delavce v kamnolomu Trebež. Več vprašanj v zvezi z obratno problematiko so postavili tudi člani SDS elektropeči 1 in 3 ter BBC peči. Pravijo, da je treba na EA urediti varen dostop na peč

(lestev). Zanima jih, kdaj bodo na peči dobili banje z žlebom. Nezaželenosti so, ker že tri mesece niso rešili vprašanja skupnega pranja delovnih oblek (problem je oštevilčenje). Tarnajo pa tudi zaradi vse slabše dobave sinter dolomita. Težave so, ker ni prevoznika, vilčarja, ali pa ker ni nikogar v skladišču. »Vedno moramo letati po SM za avtomobilom, če nam bi hotel pripeljati,« pravijo. Glede palet pa trdijo, da jih je med njimi precej, ki so natrgane ali pa celo že iztrošene. Delavci, ki je doslej delal pri rezanju svinj in lijakov, je na sestanku SDS elektropeči 4 postavil vprašanje, »zakaj so kar naenkrat to delo prevzeli Ambrožičevi delavci, ki jih je treba mnogo bolj plačati.« Sicer pa skupina meni, da bi moral biti ob remontu peči vedno pripravljen voz, na katerega bi nalagali morebitne svinje, pripravljene pa bi morala biti tudi lora ali kontejner za odvoz materiala, da bi lahko vedno takoj začeli delati. V zvezi z dobavo dolomita od Vatrostalne predlagajo, da naj bi se na peč dostavljali v zabojih in ne na paletah. Glede vsakodnevnih premij pa menijo, da naj bi se jim pisale enako kot v SM — jeklarni. Poskrbeti je treba tudi za varen dostop na 50-tonski in na 15-tonski žerjav. SDS ponovično gospodarstvo 2 je predlagala prezidavo garderob in sanitarij. Skupina prosi tudi za nabavo kramпов za rušenje ponvic, za zidarska kladiva in kompresorje. O težavah pri rušenju ponvic so govorili tudi na SDS ponovično gospodarstvo 3.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD. Obravnavala je predlog delitve sklada skupne porabe ter osnutek pravilnika in sporazuma o enotnem urejanju stanovanjskih vprašanj.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1, adjustaža 2400-1 in 2 ter odprema. Obravnavale so nekatere izmed zadev, ki jih omenjamo v uvodu.

Iz TOZD ŽICARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2 in II-3, poncinkovalnica, patentirnica 1, 2, ter 3, votličarna in adjustaža. Razpravljale so o proizvodnji v marcu (analizirale so vzroke za nedoseganje planiranih količin), predlog delitve sklada skupne porabe, pravilnik in sporazum o stanovanjskih vprašanjih ter sporazum o združevanju sredstev za razvoj črne metalurgije v SOZD SŽ. Kot vzroke za neizpolnjevanja plana v marcu v zapisniku SDS žičarna II navaja: bolezenska odsotnost, pomanjkanje delavcev na žičarskih strojih ter pomanjkanje plastičnih kolutov za VAC žico. SDS žičarna I-2 pod razno vprašuje, kaj je z nabavo novih varilnih aparatov za žico (to pri nekaterih strojih predstavlja oviro za normalno delo). Prav tako meni, da se je treba z vodstvom elektrovdzdrževanja dogovoriti o pospešenem popravilu pokvarjenih aparatov. Seveda pa morajo tudi sami žičarji ravnati z aparati malo bolj previdno. Če bi bolj pozorno delali s temi aparati, bi bilo na njih znatno manj okvar. SDS žičarna I-3 pod razno ugotavlja, da so kriteriji glede delovne discipline in koriščenja delovnega časa v železarni dokaj različni. Zato zahtevajo, da se to vprašanje uredi za vse enotno, ne glede na to, na kakšnem delovnem mestu kdo dela. Še vedno je neurejeno tudi vprašanje vode za umivanje: včasih primanjkuje tople vode, včasih pa celo hladne. SDS žičarna II-2 med drugim ugotavlja (v zvezi s proizvodnjo v marcu), da je zaradi pomanjkanja plastičnih kolutov prišlo do izpada 120 ton VAC žice. Žičarje na Herborn strojih in Esab

linijah pa zanima, kakšna bo stimulacija za zbiranje bakra. Kako se bo delil denar, ki bi ga dobili za odpadni baker, zanima tudi člane SDS žičarna II-3.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 3, brusilnica 3 ter adjustaža 1. Obravnavale so poslovanje v I. četrtletju. Prvo navedeni skupini ugotavljata, da je TOZD kljub težavam z vložkom izpolnjeval svoje planske obveznosti, sprejete z gospodarskim načrtom za leto 1982. Prav tako pa ugotavljajo, da ni vzpodbudno, da zaostajajo za načrti za oblikovanje in delitve sredstev za osebne dohodke. SDS adjustaža 1 ponovno opozarja na vprašanje, ki ga je že večkrat postavilo tudi več drugih delovnih skupin (na katerega bi moral odgovoriti oddelek za družbeni standard) glede možnosti za povrnitev stroškov (vsaj delno) za prevoz delavcev na delo ter z dela.

O poslovanju v I. četrtletju so razpravljali tudi SDS stru-garna 1 in 2, konstrukcijska delavnica 1 in 2 ter orodjarna 2 v TOZD STROJNE DELAVNICE. Pripomb na poročilo ni bilo. Seznanile pa so se tudi s tekmovalnim kovinarjem na Jesenicah.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS montaža 2, instalacija Bela ter RTA 1, 2, 4, 5 in 6. SDS so razpravljale predvsem o načinu pomoči tov. Beguš Alojzu, pa tudi o nekaterih drugih zadevah. SDS instalacija Bela še vedno ni prejela odgovora na vprašanje, kaj bo s streho nad njihovo delavnico, ki močno pušča in kaj je bilo storjenega glede reda v garderobah. Vprašanje je postavila že tolikokrat, da je kar nerazumljivo, zakaj vodstvo TOZD, ki prejema vse zapisnike SDS, delavcem še vedno ni odgovorilo.

SDS finance (DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCI-ALNE IN FINANČNE ZADEVE) je obravnavala sporazum in pravilnik o enotnem urejanju stanovanjskih vprašanj. Isto tematiko pa je obravnavala tudi SDS tehtalci (TOZD TRANSPORT).

Iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje smo prejeli zapisnike SDS sekretariat, CPSI, splošno varnostna služba ter gasilci, razen o nekaterih izmed zadev, ki jih omenjamo uvodoma, so na teh sestankih razpravljali tudi o dopolnitvah pravilnika o delovnih razmerjih. SDS CPSI je obravnavala in potrdila z nekaterimi dopolnitvami »analizo razmer na CPSI«. Za sodelavko, ki boluje že četrto leto, je SDS predlagala, da naj odgovorna služba začne postopek za njeno invalidsko upokožitev, če se ji zdravstveno stanje ni izboljšalo. SDS splošna varnostna služba je na sestanku postavila vprašanje, zakaj med prvomajskimi prazniki ni bilo malice, medtem ko so v nekaterih TOZD imeli brezplačno malico. Predlagali so, da naj bi se malica delila v prazničnih dneh v vsej železarni enako. Prav tako predlagajo, da naj bi se za praznovanje dneva žena in ob določenih jubilejih uveljavili enotni kriteriji. Sprejeli so tudi sklep, da se jim ob osebnih dohodkov odtrguje po 50 din mesečno za pomoč ob smrti ožjih sorodnikov in ob upokožitvi delavca.

V DELOVNI SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE pa sta v nekaterih zadevah, ki jih omenjamo v uvodu, razpravljali SDS mehanika preskuševalnica ter kontrola kvalitete.

Center za proučevanje samoupravljanja
in informiranje — Božidar Lakota

OSNOVNA NAVODILA ZA UPORABO GASILNIH ROČNIH APARATOV

Poznavanje uporabe gasilnih ročnih aparatov za gašenje začetnih požarov je zelo pomembno za preprečevanje večjih požarov ali celo katastrof. Požar ne nastane sam od sebe, običajno je za to kriva naša malomarnost. 80 % požarov še vedno povzroči človek. Zato je nujno in obvezno, da se vsi usposabljam za uporabo gasilnih ročnih aparatov oziroma, da znamo pristopiti h gašenju začetnih požarov.

NEKAJ PODATKOV O POŽARIH

Požari v prvem polletju 1981 na območju SRS:

- na družbenem sektorju	507 požarov
- na zasebnem sektorju	486 požarov
skupaj	993 požarov

V požarih na območju SRS v letu 1980 se je smrtno ponesrečilo 20 oseb, in sicer en gasilec in 19 drugih oseb. V požarih pa je bilo ranjenih 17 gasilcev in 40 drugih oseb.

Te številke so zaskrbljujoče, zato poizkušajmo preprečiti požare na vsakem koraku. Požar lahko nastane vsako minuto in nam povzroči materialno škodo, nezgodo ali celo smrtne primere.

NEKAJ O GORENJU

Da se gorenje sploh začne, so potrebni trije pogoji:

- prvič: gorljiva snov - ki je v trdem, tekočem ali plinastem stanju.
- drugič: prisotnost kisika - ki je potreben za gorenje.
- tretjič: toplota - toplotna energija, ki je potrebna, da nastane vžig.

POŽARE PA RAZVRŠČAMO GLEDE NA VRSTO GORLJIVIH SNOVI:

A - požari trdih goriv: les, premog, leseniti, plutovine, tekstil, volna, celuloza, papir, plastične mase, gume, seno, slama itd.

B - požari tekočin in tekočih snovi: alkohola, špirta, acetona, bencina, nafte, olja, nitro lakov, etra, razredčila, katranskih olj, smole, raznih masti, voska itd.

C - požari gorljivih plinov: butana, propana, acetilena, mestni plini itd.

D - požari lahkih kovin: aluminija, magnezija, titana, fermita itd.

E - požari električnih naprav in instalacij: elektromotorjev, električnih kablov, električnih stikal, transformatorjev, generatorjev itd.

Požare skupine A običajno in najbolj učinkovito gasimo z vodo, ker z vodo obhlajamo tudi žar. Trda goriva zgorevajo z žarom in plamenom. Pri teh požarih so neuporabni gasilni aparati na suho gašenje kot so prah (»S«) in ogljikova kislina (CO₂).

S takimi gasilnimi sredstvi zadušimo samo plamen, žarenje pa ostane in se gorljiva snov ponovno vname.

Požari skupine B - gorenje tekočin se prične šele tedaj, ko se tekočina segreje in prične hlapeti, nato se hlapi segrejejo do vnetišča in se vnamejo. Hlapi tekočin, pomešani z zrakom, v določenem razmerju lahko tudi eksplodirajo. Za gašenje teh snovi so najbolj primerni in učinkoviti gasilni aparati na prah. Z aparatom na prah odvezamo kisik oziroma prekinemo dostop kisika in onemogočimo gorenje.

Požari skupine C - gorljivi plini v določenem razmerju pomešani z zrakom ustvarjajo pogoje za eksplo-

zijo. Taka zmes plina in zraka se lahko zelo hitro vname ob nastanku iskre, kar pomeni, da nastane eksplozija. Za te vrste požarov je najučinkovitejši gasilni aparat za gašenje požarov napolnjen z ogljikovo kislino (CO₂). Te požare uspešno gasimo tudi z gasilnimi aparati na prah »S«.

Požari skupine D - vnetljive kovine gorijo z visokim sijajem in z bleščetimi plamenom. Požari lahkih kovin oddajajo visoko toploto in dotik z vodo bi povzročil pokalno eksplozijo. Požare takih kovin smemo gasiti samo s suhimi gasilnimi sredstvi, kot so pesek, zemlja ali posebne vrste gasilnih praškov.

Požari skupine E - ti požari nastanejo ob električni energiji. Vzroki so različni (odvisno, kaj gori, električna instalacija oz. električni agregati). Pri gašenju najprej izklopimo električno energijo. Požare gasimo z gasilnimi sredstvi, ki niso prevodniki električne energije, to je z ogljikovo kislino (CO₂) in prahom »S«. Gašenje pod napetostjo zahteva posebno ravnanje!

Pri gašenju moramo biti vedno oprezní in izvežbani, da plamena ne dobimo v obraz, kar zahteva, da požar gasimo vedno v smeri vetra. Med gašenjem lahko nastanejo še druge nevarnosti, kot so: dotik z elektriko, pojavi strupenih plinov, eksplozije, zadušljivi dimi, opekline itd.

NAVODILA ZA UPORABO ROČNIH GASILNIH APARATOV

Kako uporabimo gasilni aparat za gašenje začetnih požarov? Gasilni aparat na prah S-6 kg in S-9 kg se razlikujeta samo po vsebini polnjenja. Sestavljen je iz varovalke (1), ročice za aktiviranje (2) in ročice ročnika (3).

H gašenju z gasilnim aparatom »S« pristopimo takole:

PRVIČ: aparat snamemo z mesta, kjer se nahaja in ga nesemo v bližino požara in dvignemo ročnik (3) iz njegovega ležišča.

TEHNIČNI PODATKI GASILNIH APARATOV »S«

- APARAT »S« težine	6 kg in 9 kg
- čas delovanja	12 in 18 sekund
- doomet curka	3-4 metre
- gasimo prostornino	6 in 9 kub. metrov
- gasimo površino	1,50 in 2,25 kv. metrov
Področja delovanja od minus 20 stop. C do plus 60 stop. Celzija.	

APARAT ZA GAŠENJE Z OGLJIKOVO KISLINO - CO₂

Aparat se razlikujeta samo po ventilih za aktiviranje. Sicer pa je sestavljen: iz sifonskega ventila (1), varovalke (2), ročice za nošenje (3), ročnika (4), jeklenke (5) in navadnega ventila (6).

Gasilni aparati CO₂ so namenjeni predvsem za gašenje začetnih požarov električnih naprav nizke in visoke napetosti. Za gašenje telefonskih, radijskih in televizijskih naprav, zdravil, prehrabemnih proizvodov, vrednostnih papirjev, itd.

TEHNIČNI PODATKI GASILNIH APARATOV CO₂

- aparat CO ₂ težine	3 kg in 5 kg
- čas delovanja	15 in 20 sekund
- doomet curka	2-3 in 2-3 metre
- gasimo prostornino	1,5-3 in 2-5 kub. metrov
- gasimo površino	0,3 in 0,5 kv. m.

ZAKLJUČEK

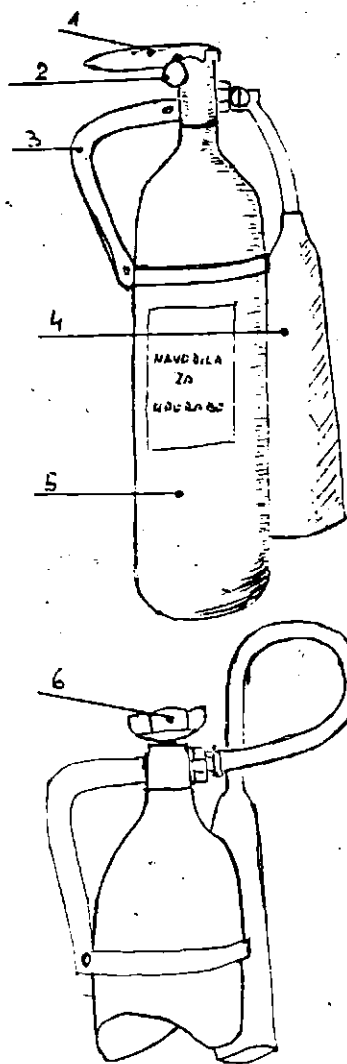
- vedno moramo misliti na to, ali smo usposobljeni za rokovanje z gasilnimi aparati v primeru požara!

- Na vseh mestih, kjer delamo in prebivamo, moramo biti vedno pozorni na to, ali so gasilni aparati na svojih mestih in uporabni oz. pregledani!

- Kontrolirajmo, ali je varovalka na gasilnem aparatu zaplombirana. V tem primeru je aparat brezhiben in v primeru potrebe ga lahko uporabljamo, če smo usposobljeni!

- Vsak gasilni aparat je opremljen z nalepko, na njej pa je opisana uporaba in kaj z aparatom lahko gasimo!

- Navodila z nalepke spoznajmo še predno gasilni aparat potrebujemo!

Gasilni aparat »CO₂«

DRUGIČ: izvlečemo varovalko (1) tako, da jo natakemo na srednec in potegnemo naravnost od aparata.

TRETIČ: močno pritisnemo na ročico za aktiviranje (2) in ročico popustimo, tedaj se zasliši šum v aparatu. Takoj se pripravimo za gašenje, in sicer tako, da se približamo požaru od 1,5 do 2 metra razdalje.

ČETRTIČ: pritisnemo na ročico ročnika (3) in curek usmerimo v požar malo iznad goreče površine 15 do 20 cm. Ročnik gibljemo levo in desno hitro ter tako gasimo.

Aparat je napolnjen s tekočim ogljikovim dioksidom. Pri aktiviranju izhaja ogljikov dioksid skozi ročnik v obliki plina, nekaj pa tudi v obliki snega, ki doseže minut 79 stop. Celzija. Plin CO₂ je težji od zraka, zato požar učinkovito zadušimo.

NAVODILO ZA UPORABO

CO₂ gasilni aparat aktiviramo tako, da pritisnemo na sifonski ventil (1), ročnik (4) pa usmerimo v požar in ga gibljemo hitro levo in desno. Navadni ventil (6) pa odvijemo z desne na levo.

- Po vsaki uporabi ali ugotovljeni neuporabnosti ali okvari gasilnega aparata je treba obvestiti gasilsko službo, ali pa aparat dostaviti gasilskemu servisu!

- Naj ne bo hiše brez gasilnih ročnih aparatov!

- Na vse pomanjkljivosti glede požarne varnosti se obračajte na gasilsko službo (poklicno ali prostovoljno)!

- Za potrebe požarne varnosti kličite na območju občine Jesenice naslednje tel. številke: 93 ali 81-223!

- Telefonsko omrežje železarne Jesenice pa tel. številke 22-12 ali 22-13!

- Ti napotki in poduk naj nam služijo tudi za praktično izvedbo akcije »NNNP '82«!

Za kratka navodila sem uporabil strokovno gasilsko literaturo.

Jože Zajc

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 82-83

SŽ - ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1982/83 naslednje štipendije

VISOKE IN VIŠJE ŠOLE

dipl. inženir metalurgije	VII	8
dipl. inženir strojništva	VII	5
dipl. inženir elektro tehnike	VII	5
dipl. ekonomist	VII	4
dipl. pravnik	VII	1
dipl. org. računalništva	VII	2
ekonomist - računovodska usmeritev	VI	2

NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA USMERITEV

- matematični tehnik	V	4
----------------------	---	---

METALURŠKA USMERITEV

- SKR program (pridobivalec kovin, predelovalec kovin, strojni livar in jedrar),	II	89
- SR program		
- metalurški tehnik	V	15
- livarski modelar	IV	2

KOVINSKO PREDDELVALNA USMERITEV

- SR program (v ŽIC Jesenice) (oblikovalec kovin, preoblikovalec in spajalec kovin, vzdrževalec strojev)	IV	59
- SR program (v šol. centru Škofja Loka)		
- monter in upravljalac energetskih naprav (vodovodni instalater)		4
- vzdrževalec vozil in strojev (avtomehanik - strojnik)		2

ELEKTRO USMERITEV

- SR program (dislociran oddelek v ŽIC)	IV	
- električar - energetik		10

GOSTINSKA IN TURISTIČNA USMERITEV

- SR program	IV	
- kuharstvo		3
- strežba		3

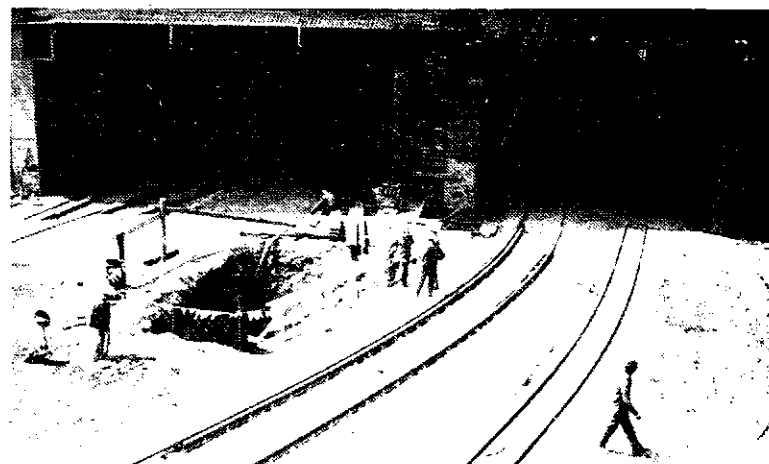
1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s prijavo oziroma vlogo - obrazec DZS 8.40.

Osební dohodki staršev, navedeni v prijavi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1981; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezek pokojnine (december 1981) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so prijave neuporabne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno.

3. Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarne Jesenice do 31. maja 1982.

Premostitev temeljev za novo vakuumsko napravo pred jeklaro (Foto S. Količ)

ŠTUDIJSKE UGODNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU

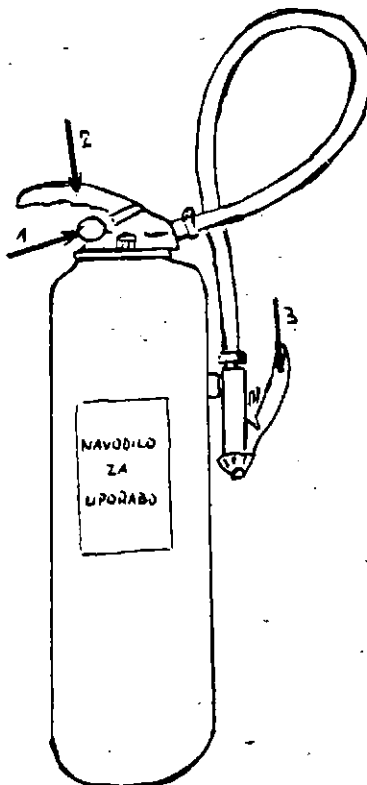
SŽ - ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8 - 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1982/83 študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu:

III. stopnja			
FNT kemija	1	kadrovski	1
VŠOD računalništvo	1	SEO	1
dipl. inž. metalurgije	1	HV Jesenice	1
dipl. inž. strojništva	2	Remontne del.	2
inženir elektronike	4	Remontne del.	2
		Vzdrževanje	2
		Vzdrževanje	1
inženir strojništva	1		
organizator dela -			
org. proizvodna smer	1	SEO	1
elektro tehnik	2	Remontne del.	2
strojni tehnik	1	Energetika	1
obratni strojni tehnik	3	Energetika	3
kovinsko predelovalna usmeritev			
- srednji program	5	Strojne del.	5
- strojni mehanik	2	Energetika	2
elektro usmeritev -			
- srednji program -			
elektrikar energetik	1	Remontne del.	1
metalurška usmeritev -			
- skrajšan program -			
• talilec pri SM in el. peči	10	Jeklarja	10
• valjavec pločevine	2	Bluming štekel	2
• hladno valjavec	2	HV Bela	2
• žičar	2-4	Jeklovlek	2-4
• adjuster metal. izdel.	12	TKR	12
(preizkuševalec)			

Prošnja za pridobitev študijskih ugodnosti mora vsebovati naslednje podatke: rojstni datum; TOZD in oddelek; delovne naloge, ki jih delavec opravlja; delovna doba v železarni Jesenice.

Prošnje je treba poslati na kadrovski sektor - odsek za izobraževanje do 15. junija.

ODGOVORNE NALOGE PRED NOVIMI DELEGATI OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV JESENICE

V ponedeljek, 24. maja, je bila prva seja občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice v novem mandatsnem obdobju. Novoizvoljeni delegati so se že kar na začetku opravljanja pomembne in odgovorne funkcije morali soočiti s številnimi aktualnimi nalogami, ki jih čakajo v tem novem mandatsnem obdobju.

Najprej so obravnavali stališča za spremembo in dopolnjevanje planskih aktov v občini Jesenice za obdobje 1981–1985. O tem so delegati že predhodno prešli v obravnavo obsežno gradivo, ki obsega stališča za spremembo in dopolnjevanje aktov in analizo spremenjenih pogojev in okvirov za dopolnjevanje srednjeročnih planskih aktov v občini Jesenice za to srednjeročno obdobje.

V stališčih je poudarjeno, da so se spremembe osnovnih pogojev gospodarjenja in razvoja začele pojavljati v preteklem letu, najpomembnejši vzrok temu pa so plačilni bilančni problemi SFRJ, kar narekuje odločnejšo usmeritev v izvoz, kakor tudi na omejene možnosti razvoja in porabe. Koliko bo to vplivalo na spremembo nalog družbenega plana občine Jesenice v obdobju 1981 do 1985, kaže analiza spremenjenih pogojev srednjeročnega razvoja občine Jesenice, planske akte nosilcev pa je potrebno spremeniti predvsem z uveljavitvijo trajnejše usmeritve v izvoz blaga in storitev na konvertibilno področje ter istočasno s proizvodnim in dohodkovnim povezovanjem na enotnem jugoslovanskem trgu krepiti odnose pri skupni proizvodnji blaga in storitev za izvoz. Manjši obseg naložb tudi v jeseniški občini zahteva selektivno usmerjanje in tako je ponovno potrebno preveriti planske prioritete naložb, ki bodo usmerjene v povečanje izvoza na konvertibilno področje. Nadalje to zahteva izgradnjo surovinne in tehnološke osnove ter primarne kmetijske proizvodnje in v te namene združevati sredstva.

Posebni poudarek je v nadaljevanju dan delitvi sredstev za osebne dohodke in sredstvom za skupno porabo, nadalje je poudarjeno, da morajo nosilci pri svojem delu upoštevati roke iz odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitve družbenega plana razvoja občine Jesenice v obdobju 1981–1985 ter republiške dokumente o tem.

Analizo spremljanja pogojev in okvirov za dopolnjevanje srednjeročnih planskih aktov v občini Jesenice za obdobje 1981–1985 je obravnaval tudi svet za planiranje pri občinskem svetu zveze sindikatov Jesenice. Predsednica sveta Vitomira Komljanec-Sodja je na ponedeljkovi seji sveta poročala, da so člani sprejeli več sklepov.

Med drugim so člani sveta podprli stališča, ki jih je skupščina občine Jesenice sprejela na seji vseh treh zborov v mesecu marcu, hkrati pa so člani menili, da je ta analiza dovolj konkretna podlaga za pripravo predlogov sprememb srednjeročnih planskih dokumentov. Prva naloga nosilcev planiranja je, da pristopijo k temeljiti analizi in oceni možnosti nadaljnjega gospodarskega razvoja v obdobju od leta 1983 do 1985 in na osnovi take ocene popravijo faktorje, kajti prikazana dopolnila v omenjeni analizi so izračunana na osnovi planov OZD v občini Jesenice za leto 1982. Stopnje rasti v obdobju od leta 1981 do 1985 niso dokončne.

Realno jih bo moč opredeliti v predlogu dopolnil v dogovoru temeljev planov, ko bodo preverjene v posameznih OZD.

Člani sveta za planiranje pri občinskem svetu zveze sindikatov ob tem opozarjajo na realnost planiranja obsega proizvodnje in celotnega prihodka, na realnost delitve dohodka in v tem okviru seveda realnost planiranja vseh vrst porabe: osebne, investicijske, skupne in splošne. Prav tako je treba vztrajati pri politiki sindikata, da realni osebni dohodki ne smejo več padati, pri skupni in splošni porabi pa se v skladu z možnostmi mora uskladiti program.

V stališčih sveta je še poudarjeno, da je v vseh OZD potrebno izboljšati oskrbo s surovinami, repromaterialom in energijo, ki se je v marcu zelo poslabšala. Poleg zahtev po realnem planiranju je potrebno še posebej opozoriti, da izhod iz vseh nakopičenih težav ni le v omejevanju porabe temveč v doseganju boljših proizvodnih rezultatov in boljšega dohodka. Predvsem moramo zniževati stroške proizvodnje, ki so največji možni vir doseganja višjega dohodka.

Člani občinskega sveta so vsa navedena stališča in mnenja sveta za planiranje podprli, ob tem pa so v razpravi navedli še več podrobnih nalog, ki čakajo člane občinskega sveta pri vseh aktivnostih na področju sprememb in dopolnitve planskih aktov. V razpravi so se dotaknili sedanjih izredno zapletenih gospodarskih problemov v jeseniški občini, ki se pojavljajo po dokaj uspešnem štartu v novo leto 1982. Člani sveta so menili, da je sedaj pomembna naloga sindikatov, da se delavcem zagotovi pravilno in ustrezno nagrajevanje. Sistem nagrajevanja je končno potrebno uresničevati v praksi. Strokovne službe so odgovorne, da na tem področju končno naredijo, kar morajo. K delu morajo pritegniti strokovnjake, ki bodo kos tej nalogi in jo bodo tudi odgovorno rešili. Na enotni metodologiji je treba začeti graditi enotni sistem nagrajevanja. S tem bo tudi moč rešiti problem večje produktivnosti. Sedanji izhod iz neugodnega položaja je v ustvarjanju večje proizvodnje, višje produktivnosti, čim večjem

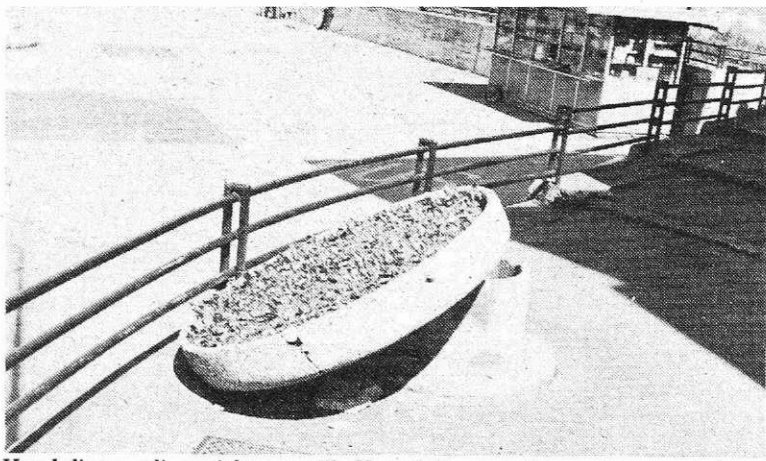
dohodku. Člani občinskega sveta so skupaj z osnovnimi organizacijami zveze sindikatov v TOZD in OZD odgovorni, da po svojih močeh pomagajo in aktivno sodelujejo pri reševanju neugodne situacije in spremljajo akcije pri spreminjanju in dopolnjevanju planskih aktov v jeseniški občini.

V nadaljevanju ponedeljkove seje so delegati občinskega sveta obravnavali poročilo medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije v obdobju od leta 1978 do leta 1982. Obsežno poročilo, ki so ga delegati prav tako že predhodno sprejeli v obravnavo, zajema vsa področja dela in uresničevanja vseh pomembnih nalog sindikatov Gorenjske v preteklem obdobju. Kot je poudarjeno v uvodu poročila, je bilo vse delo podrejeno cilju, da je sindikat resnično družbenopolitična organizacija delavcev v najširšem pomenu besede in da je politika zveze sindikatov odsev resnične volje delovnih ljudi. V posameznih poglavjih poročila je opisana aktivnost gorenjskih sindikatov, izpostavljene pa so tudi vse nake, pomanjkljivosti in problemi, ki so bili prisotni v zadnjem mandatsnem obdobju. Delegati občinskega sveta so poročilo sprejeli in ob tem menili, da je dobra osnova za nadaljevanje aktivnosti v posameznih občinskih svetih zveze sindikatov na Gorenjskem, hkrati pa je poročilo tudi osnova za aktivnosti pred 10. kongresom Zveze sindikatov Slovenije.

Na seji so spregovorili tudi o nekaterih kadrovskih zadevah. Dodatno so imenovali še več delegatov v posamezne svete pri občinskem svetu zveze sindikatov. Podprli so tudi predlog za kandidature dosedanje predsednice medobčinskega sveta zveze sindikatov Gorenjske Ivanke Šulgaj za še eno mandatsno obdobje in predlog za podpredsednika medobčinskega sveta, za katerega je predlagan Branko Iskra, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice.

Na seji so spregovorili še o preoblikovanju krajevne skupnosti Plavž v tri manjše krajevne skupnosti. Delegati občinskega sveta so se s predlogom nove samouprave v tej največji jeseniški krajevni skupnosti strinjali, zavzeli pa so se tudi, da se na junjskem referendumu vsi delovni ljudje in občani odločijo za boljše razmere življenja in dela ter uresničevanja skupnih interesov vseh krajanov.

Janko Rabič

Vandalizem ali preizkus moči? V nedeljo ponoči so »neznanci« pred restavracijo Kazina razbili cvetlično posodo – ali ni to naša skupna lastnina?

Razpadajoča preteklost (Foto S. Kokalj)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine, ki je bila 14. aprila, se je zbralo sedem članov.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so v zapisniku popravili zadnji stavek tretje točke.

Štirim sodelavcem so dodelili po 1.000 din socialne pomoči, dvema pa po 2.400 din. Za enega sodelavca bodo zaprosili za pomoč tudi konferenco sindikata Železarne.

Objavili bodo dva predloga za izlet: dvodnevni po poteh AVNOJ za katerega bo sindikat prispeval po 1370 din za člana kolektiva in enodnevni v Beograd v hišo cvetja, za katerega bodo prispevali po 1180 din.

TOZD VALJARNA BLUMING- ŠTEKEL

Druga redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna blumingštekkel je bila 26. aprila.

Razen enega so izvršili vse sprejete sklepe. Pregledali so stanje v Železarni in ugotovili, da ni ravno kritično, najboljše pa tudi ne. S prizadevanjem vseh bodo nastale težave uspešno prebrodili.

Osemnajst sodelavcev so na predlog strokovne komisije in zdravnika predlagali za brezplačno letovanje na morju. Namesto sodelavca, ki ima do dela slab odnos, so predlagali marljivejšega sodelavca. Naknadno so za brezplačno letovanje predlagali še dva sodelavca.

Obravnavali so pritožbo na sklep skupne disciplinske komisije in ji predlagali, da ponovno preveri primer in izreče ukrep po pravilniku.

O rezultatu obravnave naj jih ponovno obvesti.

Sodelavcu, ki mu je umrla žena in je oče treh otrok, so dodelili 3.000 dinarjev uenarne pomoči.

Tudi prošnjo DU Javornik-Koroška Bela so ugodno rešili in jim za organizacijo pevskega nastopa dodelili 1.000 din pomoči.

Sklenili so, da če umre sodelavec, se sestanejo delovodja, vodja oddelka, v katerem je umrl delal in predstavnik sindikata ter se dogovorijo o udeležbi na pogrebu in o govoru.

Obravnavali so tudi bolezensko odsotnost nad 30 dni. Nekateri že dalj časa bolni sodelavci niso dobili še nobene pomoči. Član izvršnega odbora, ki je zadolžen za socialna vprašanja, bo pregledal kartoteko odsotnih, da bodo lahko na podlagi zbranih podatkov določili merila za dodeljevanje pomoči. Obravnavali bodo tudi prošnje delavcev za pomoč.

Dva delavca, delegata delavskega sveta, sta prenehala delati v temeljni organizaciji. Namesto njiju so predlagali dva nova delegata za delavski svet. Potrdili jih bodo na naslednjem referendumu.

Zahtevajo tudi popravitev ograje in da se zapre prostor, v katerem je bojler za ogrevanje vode v garderobah adjuštaže bluminga.

Dva sodelavca pripravljata sindikalni izlet na Kanin 22. maja.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Izredne seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana, ki je bila 7. maja, se je udeležilo sedem članov.

Oblikovali so mnenje za dve sodelavki, ki ga je zahtevala skupna disciplinska komisija, ker sta kršili delovno disciplino.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ENERGETSKA BODOČNOST V 21. STOLETJU

Precej daleč v 21. stoletje bodo na energetsko preskrbljenost sveta vplivale zaloge fosilnih goriv. Še v obdobju okoli leta 2030 ne bodo niti jedrska fužija niti obnovljivi viri energije bistveno vplivali na energetsko preskrbo sveta. Celo optimistična predvidevanja računajo do tega obdobja na trikratno povečanje svetovne porabe energije. Zaradi znanega odpora proti uporabi jedrske energije v najvažnejših industrijsko razvitih deželah, bo treba predvideni energetski primanjkljaj pokriti z »umazaniam« in dragimi fosilnimi gorivi, med katere spadajo predvsem razne vrste premogov in oljni škrlavci, katerih uporaba bo imela negativne posledice na okolje in svetovno ekonomijo.

V zadnjih letih je bilo izdelanih več obsežnih študij o energetski bodočnosti sveta. To so študija svetovne energetske konference, mednarodnega inštituta za uporabne sistemske družbe (IIASA) ter naftne družbe Exxon. Pri tem je pomembno, da se rezultati vseh treh študij zaključujejo približno z istimi zaključki.

Nafto, ki pokriva danes okoli 50 % svetovnih energetskih potreb, bo treba že v prihodnjih tridesetih do največ petdesetih letih nadomestiti z drugimi nosilci energije. V tem obdobju se bo povečala poraba energije za 300 %, medtem ko se bo število prebivalcev na našem planetu povečalo za 100 %. Zato bodo nastali veliki problemi z energetsko preskrbo, ki jih bo treba upo-

štetati že danes tako z gradnjo jedrskih elektrarn, kakor tudi s povečanjem količin nakopanega premoga za utekočinjenje ter uplinjevanje. Drugih možnosti ni.

Zaradi neupravičeno močnega nasprotovanja proti uporabi jedrske energije, ki je posebno izrazito v nekaterih industrijsko razvitih deželah, so različne odločitve, povezane z energetsko politiko tudi politično ohromljene. Izgleda, da čakajo nasprotniki jedrske energije na kakršenkoli čudež in želijo »idealne« energetske vires ter pri tem ne upoštevajo niti ekonomskih zakonitosti niti zakonov termodinamike. Tudi ne upoštevajo dejstva, da je za vsako novo energetsko tehnologijo potrebno od odkritja do komercialne uporabe obdobje vsaj 30 do 40 let.

TRI ŠTUDIJE

Leta 1977 je bilo objavljeno poročilo svetovne energetske konference, ki predvideva, da bosta leta 2020 krila premog in jedrska energija preko 56 % celotne svetovne porabe energije. To bo zahtevalo trikratno povečanje količine nakopanega premoga in petnajstkratno povečanje zmogljivosti jedrske energije. Delež nafte in plina bo do leta 2020 padel na okoli 27 %, vodna energija bo ostala na 5 %, biomasa (les) 7 % in sončna ter geotermična energija od 2 do 3 %. Pri teh predvidevanjih so upoštevane še znatna znižanja porabe energije s prihranki in sicer v industrijsko razvitih deželah skupno 47 %.

Študija Exxon upošteva obdobje med leti 1980 in 2000 ter je zelo stvarna, ker je na njej osnovana poslovna strategija te naftne družbe. Predvideva skupno rast porabe energije za 65 % in s posebno visoko rastjo v vzhodnoevropskih socialističnih deželah in v deželah v razvoju. Proizvodnja nafte bo komaj narasčala in njena poraba bo v teh deželah vedno večja. Porabo

premoga in jedrske energije bo treba bistveno povečati in nafto bo treba prihraniti za tiste namene, kjer nima nadomestila. Torej kot pogonsko gorivo in mazivo.

Najnovejšo študijo je izdelal IIASA v avstrijskem mestu Laxenburg. Obsega časovno obdobje 50 let in to je omogočilo predvideti dolgoročni prehod s sedanega na fosilnih gorivih slo- nečega svetovnega gospodarstva na obnovljive in neizčrpne energetske vires.

Ta študija je zelo temeljita in raznolika ter deli svet na sedem področij, za katere sta izenačeni predvidevanji z visoko in majhno rastjo porabe. Zato predvideva skupno povečanje porabe energije za 440 oziroma 270 %. Tudi v bodoče ne bo mogoče preprečiti, da bodo industrijsko razvite dežele porabile 90 % svetovne proizvodnje energije. Rast proizvodnje premoga in jedrske energije sta približno ista kot je predvidela študija svetovne energetske konference. Leta 2030 bodo fosilna goriva še vedno krila 68 % celotne porabe, vendar z močnim premikom k »umazaniam« nosilcem energije kot so premog, katranov pesek in oljni škrljavci, katerih proizvodnja je energetsko in finančno intenzivna, hkrati pa so močan onesnaževalec okolja. Zato ni možnosti za uresničitev »čiste« preskrbe z energijo. Sončna energija bo zaradi nezadostne učinkovitosti in pomanjkljive gospodarnosti tudi v daljšem obdobju pokrila le nekaj odstotkov celotne porabe.

Vse tri omenjene študije postavljajo kot neobhoden pogoj, da se bo v prvih desetletjih znatno povečala poraba premoga in posebej še jedrske energije. Če bo to praktično tudi izvedljivo, je seveda večkrat dvomljivo. Kajti preveč je ovir za izvajanje naslednje, na dolgoročne cilje naravnane energetske politike. Tako je premalo strokovnjakov, predvsem inženirjev, potrebe po finančnih sredstvih so astronomske, za pričetek obratovanja no-

PROBLEMATIKA ZDRAVSTVA V OBČINI JESENICE NA SEJI SKUPŠČINE

To je najpomembnejša problematika, ki jo bodo delegati zbora izvajalcev skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice obravnavali v petek, 4. junija, ob 11. uri v sejni sobi Zdravstvenega doma Jesenice. Poleg tega bodo obravnavali tudi predlog enotnega seznama zdravstvenih storitev, vendar gradiva za to točko nismo prejeli.

V informaciji o problemih poslovanja Zdravstvenega doma Jesenice v letu 1981 lahko preberemo, da se je celotni prihodek v letu 1981 povečal za 21 odstotkov v primerjavi z letom prej, kar pa je zaradi inflacije skromno povečanje. Materialni stroški so za 37 odstotkov večji od načrtovanih, kar pomeni, da niso bili ustrezno planirani, niti odobreni s strani zdravstvene skupnosti. Seveda je bil kolektiv Zdravstvenega doma pod temi pogoji prisiljen zadržati osebnih dohodkov. Poprečni osebni dohodek na zaposlenega tako znaša 11.709 din, kar je pod republiškim in občinskim povprečjem.

Delegatski sistem je bil v preteklem obdobju naravnano tako, da so vsako zahtevo ZD Jesenice zavrnili z obrazložitvijo, da je najprej treba odpraviti čakanje pred ordinacijami, da je treba združiti vse izvajalce v občini in podobno. Pri tem pa je pomembno, da večino sredstev, ki jih delavci namenjujejo za zdravstvo, porabimo za zdravljenje v bolnicah. Neinformiranost in nepoznavanje problematike torej vodi v navidezni začaran krog: premalo sredstev — slabe storitve, v resnici pa je problem v tem, da podpiramo razvoj tistih dejavnosti v zdravstvu, ki bodo zdravstvo le podražile, ne bomo pa zaradi tega sprejeli bistveno več pacientov. Delavci zdravstvenega doma zato za leto 1982 zahtevajo prestrukturiranje sredstev zdravstvene skupnosti, tako da bi bil sedanjí delež sredstev najmanj 17 do 18 odstotkov; priznavanje stanja, kakršno je, kar pomeni, da morajo sredstva za leto 1982 temeljiti na razmerah iz leta 1981 in da morajo letos

širša družbena skupnost in strokovna služba zdravstvene skupnosti rešiti nastale probleme.

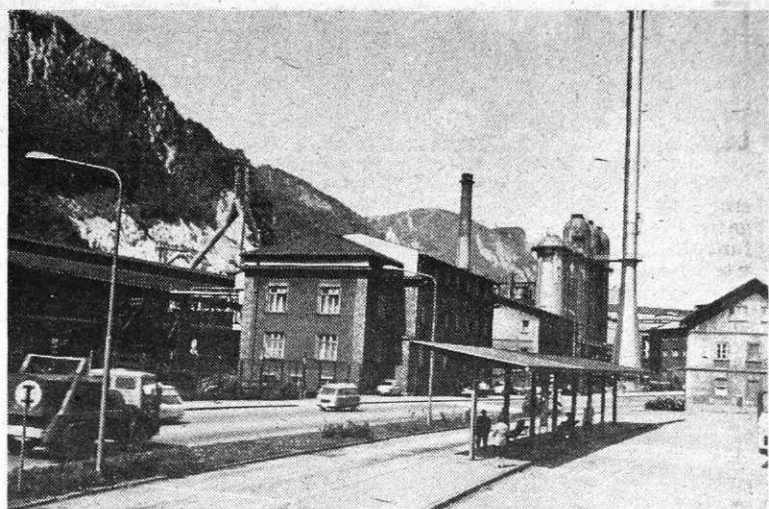
V stališčih do racionalizacije zdravstvene službe na Jesenicah osnovno zdravstvo Gorenjske navaja svoje poglede na najbolj pereče probleme, kot so: disperzanca za borce NOB, laboratorij, dežurna služba in zdravljenje v bolnišnicah. Glede disperzanze za udeležence NOB osnovno zdravstvo Gorenjske meni, da združevanje disperzerjev ni potrebno in da imajo udeleženci NOB vso pravico, da se sami odločijo, kam bodo hodili — ali v obratno ambulanto ali v zdravstveni dom. Na Jesenicah imamo tri laboratorije, ki bi jih lahko združili le, kadar gre za redke, specialne preglede, ki zahtevajo drago opremo in posebej usposobljen kader. V primeru, ko gre za druge raziskave, združevanje ne bi prineslo nobenih prihrankov. Glede dežurne službe pa osnovno zdravstvo meni, da bi z združevanjem prišlo do podražitev, saj bi bilo veliko novih in dodatnih specialističnih pregledov. Ko razmišljamo o zdravljenju v bolnišnicah, navajajo, pa moramo upoštevati število občanov in razvijati preventivno zdravstveno varstvo in nego na domu.

Prikazana dejstva kažejo, da je treba iskati notranje rezerve drugje, ne pa pri varstvu borcev ali z uki-

njanjem osnovnih laboratorijev. Varčujemo lahko le z zmanjševanjem zdravljenja v bolnicah in specialističnega zdravljenja.

Delovna organizacija Gorenjske bolnišnice Jesenice v informaciji o zdravljenju v bolnišnicah poudarja, da na obseg dela in stroške bolnišničnega zdravljenja delno vpliva tudi večja obolevnost in večji bolezenski stalež, ki je v odvisnosti od težjih delovnih in drugih življenjskih pogojev. Delno vpliva na obseg dela v bolnišnici in specialističnem zdravstvenem varstvu tudi zahtevnost uporabnikov, boljša organiziranost, dostopnost in učinkovitost osnovne zdravstvene službe in manjša bližina bolnišnice. Dogovorjene storitve mora opravljati tako osnovno zdravstvo kot bolnišnica, zato bi moralo vsako prestrukturiranje sredstev izhajati vselej samo iz prestrukturiranja dela in storitev. Praksa pa kaže, da v bolnice napotijo več bolnikov, kot je po delitvi dela in s sporazumi o svobodni menjavi dela dogovorjeno. Hkrati z delitvijo dela in storitev med osnovno in bolnišnično dejavnostjo bi bilo potrebno uvesti tudi stalne oblike sodelovanja in sprotne spremljanja uresničevanja sporazuma o delitvi dela in sporazumov o svobodni menjavi dela. V okviru občinske zdravstvene skupnosti pa bi bilo potrebno že ob koncu prvega polletja preveriti, kako poteka uresničevanje celotnega programa in kje so potrebne spremembe ali dodatni ukrepi za boljše zdravstveno varstvo uporabnikov.

Lilijana Kos

Jeseniška razglednica (Foto S. Kokalj)

Železarski globus

EGIPT

Sedaj, ko bo Egipt ponovno dobil nazaj Sinajski polotok, namerava ponovno pričeti izkoriščati premogovnik Maghara, ki ima precejšnje zaloge premoga, primernega za koksiranje. V ta namen namerava egiptovska vlada investirati 55 milij. dolarjev, medtem ko bo letni izkop dosegel količino 600.000 ton. Poleg tega računa vlada tudi na prihodek izkoriščanja zaloga nioba in tantaluma, ki jih cenijo ameriški geologi na 15 % vseh znanih rezerv na svetu. Pri tem računajo na finančno soudeležbo Zvezne republike Nemčije.

GVINEJA

Pred kratkim je ta afriška država natančneje določila svoje želje, ki jih je v zvezi z odpiranjem in razvojem nahajališč železove rude predložila evropski gospodarski skupnosti in evropski investicijski banki. Želi tehnično in finančno pomoč pri raziskavi in pripravi za odpiranje novega rudnika Simandu, kjer cenijo zaloge rude na osem milijard ton. Poleg tega bi naj evropska gospodarska skupnost čimprej povečala svojo finančno udeležbo pri rudniku Mifergui-Nimba, kjer naj bi leta 1985 dosegli letni izkop rude v višini 15 milij. ton, kasneje pa celo 50 milij. ton. Potrebne naložbe za izvedbo tega projekta so ocenjene na 990 milij. dolarjev in pri njem je že sedaj udeležena vrsta dežel iz zahodne in vzhodne Evrope ter iz nerazvitega sveta. Med njimi je tudi naša država s 3,5 % udeležbo in zagotovljeno letno dobavo železove rude v višini milijon ton.

ZRN

Po zahodnonemških podatkih je bilo leta 1979 pri svetovni proizvodnji železove rude skoraj 900 milij. ton, okoli 25 % dobavljeno v obliki peletov. Leta 1980 je dosegla proizvodnja peletov v svetu okoli 250 milij. ton, od tega v zahodnem delu sveta okoli 210 milij. ton, ostalih 40 milij. ton pa odpade na socialistične države. Zanimivo je, da je okoli 75 % svetovnih proizvodnih zmogljivosti za pelete lociranih v Severni in Južni Ameriki. V zadnjem času je opazno zaradi vedno večjih proizvodnih stroškov in poslabšanja konjunkturo zmanjšanje proizvodnje te železarske surovine.

MADŽARSKA

Madžarska železarska industrija je dosegla leta 1979 doslej največjo proizvodnjo surovega jekla in sicer 3,9 milij. ton. Leta 1980 je padla na 3,8 milij. ton in lani na 3,7 milij. ton. Za letos predvidevajo ponovno povečanje na 3,8 milij. ton. Madžarske železarne spadajo že nekaj let nazaj med največje izvoznike železarskih izdelkov v Evropi. Tako so leta 1979 izvozile 1,3 milij. ton valjanih izdelkov, leta 1980 1,0 milij. ton, medtem ko je lani zaradi znanih težav z recesijo v zahodni Evropi padel celo na 870.000 ton.

LR KOREJA

V tej azijski državi nameravajo do leta 1986 povečati proizvodnjo zmogljivosti železarske industrije od 7,4 do 8 milij. ton surovega jekla letno. Leta 1981 so korejske železarne izdelale 3,5 milij. ton surovega jekla. Največja korejska železarna je Kimhaek na severovzhodni obali, v kateri letno izdelajo okoli 1,5 milij. ton surovega jekla. Medtem, ko je bila v preteklem obdobju izgradnja in modernizacija korejske železarske industrije oprta samo na Sovjetsko zvezo, bodo v bodoče pri tem sodelovale v določeni meri tudi industrijsko razvite države zahodnega sveta.

ZAIRE

Zaire in Zambija, dve afriški državi in največji proizvajalki kobalta na svetu, sta bili v letu 1981 zaradi slabe prodaje prisiljeni zmanjšati proizvodnjo te kovine. Prva je zmanjšala proizvodnjo za 40 %, druga pa za 19 %, medtem ko so svetovne zaloge na prostem trgu dosegle količino med 19.000 in 25.000 ton.

DRUGA SEJA SIS ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Druga seja zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Jesenice bo v sredo, 2. junija, ob 16. uri v sejni sobi zdravstvenega doma na Jesenicah.

Na seji bodo obravnavali gradivo, ki ga je v razpravo posredovala skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije. Gradivo obravnava:

- gmotni položaj upokojencev v letu 1982 in možnosti usklajevanja pokojnin med letom,
- bistvene novosti v zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predlog za izdajo republiškega zakona in predlog aktivnosti skupnosti pri izgradnji novega sistema,
- uresničevanje programa ustanavljanja in razvoja zavodov za usposabljanje invalidnih oseb na podlagi svobodne menjave dela v obdobju 1981—1985,
- možnosti uskladitve strokovnih postopkov, dejavnosti in kriterijev pri ugotavljanju invalidnosti,
- informacijo o delitvi premoženja bivših zavodov za socialno zavarovanje,
- spremembo sklepa o določitvi delegatskih mest v skupščini republiške skupnosti in
- spremembe in dopolnitve sklepa o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatom in voljenim ali imenovanim funkcionarjem skupnosti.

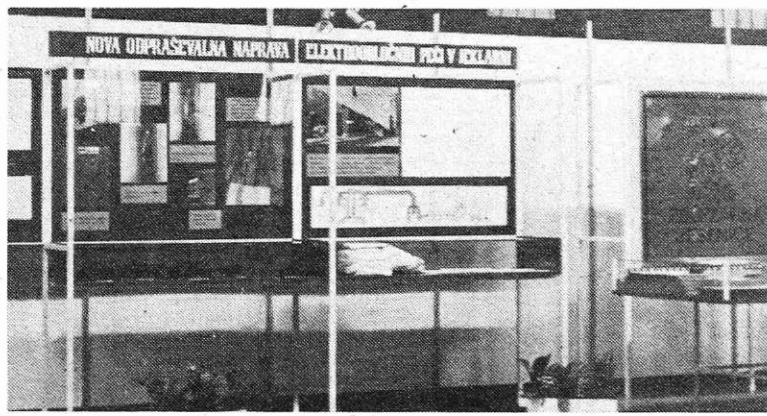
Skupščina bo poleg tega obravnavala ugotovitev o izvolitvi odbora samoupravnih delavske kontrole skupnosti, izvolitev odbora za varstvo pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pogodbo o

izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja odvetnikov v SR Sloveniji in pogodbo o izvajanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja raznašalcev časopisov v SR Sloveniji.

Na koncu seje bodo izvolili dva delegata za drugo sejo skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Lilijana Kos

Dopisujte v Železarja

Del razstavnega prostora naše Železarne na razstavi »Tehnika za okolje« v Ljubljani, ki je odprta še jutri.

DANES NA RAZSTAVO »TEHNIKA ZA OKOLJE«

Zveza inženirjev in tehnikov v povezavi z društvom RMIT organizira danes, 27. maja, brezplačen ogled razstave »Tehnika za okolje« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Letos na razstavi sodeluje tudi naša Železarna, in sicer nastopamo v sklopu razstavnega prostora za SOZD Slovenske železarne na temi »Varstvo zraka pred onesnaženjem« in »Odpadki — sekundarne surovine«.

Sodelavci novogradenjskega oddelka za ekologijo dela in varstvo okolja, sodelavci tehničnega muzeja in iz TOZD Jeklarne smo pripravili eksponate, ki prikazujejo delovanje nove odpraskovalne naprave za elektroobločne peči v jeklarni in objekt predelave tališniških odpadkov na nasipu Železarne.

D. Bezljaj

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

vega premogovnika ali jedrske elektrarne je potrebno sedem do deset let, manjka politična volja za ukrepanje, tako imenovane organizacije za zaščito okolja se igrajo s čustvi prebivalcev in sistematično zavlačujejo gradnjo nujno potrebnih naprav. Vzporedno s tem pa očitno verjamejo v tehnični čudež, ki bo bliskovito izpodrinil dosedanje tehnologije. S tem je povezano tudi omajano zaupanje v sposobnosti strokovnjakov in znanstvenikov in zastrašujoče je neznanje o trdi resničnosti tehničnih inovacij, katerih časovno obdobje ne zajema nekaj let, temveč desetletja. Pomemben dejavnik je tudi pretirana demokracija procesa politično ekonomskih odločitev v nekaterih zahodnoevropskih deželah, ki ne omogoča stvarno načrtovanje in posledica je vedno višja cena projektov zaradi neskončnega zavlačevanja odločitev. Lep primer za to je Zvezna republika Nemčija, kjer bo zavlačevanje pri uresničevanju razvoja jedrske energije stalo porabnike električne energije in davkoplačevalce do leta 2000 138 milijard mark.

Neposreden rezultat te gonje proti jedrski energiji je dejstvo, da je bilo v deželah OECD v letih 1978 do 1981 naročenih samo 36 novih jedrskih elektrarn, medtem ko je bilo 48 naročil odpovedanih, od tega samo v ZDA 32, kjer je zaradi visokih obresti vsako zavlačevanje gradnje izredno drago. Zato ni čudno, da so proizvajalci opreme jedrske elektrarne v ZDA in ZRN globoko v izgubah.

Samo Francija nadaljuje nemoteno s svojim zelo močnim jedrskim programom in brez problemov priključuje vsaka dva meseca novo jedrsko elektrarno v omrežje. Tudi v vzhodnoevropskih socialističnih deželah predajajo v obratovanje v Sovjetski zvezi serijsko izdelane jedrske elektrarne. Dežele v razvoju kažejo veliko zanimanje za jedrsko energijo in nekatere že pripravljajo ustrezne programe.

NI NADOMESTILA ZA JEDRSKO ENERGIJO

ZDA, ZRN in še vrsta zahodnoevropskih držav jemlje zavestno v zakup dejstvo, da bodo srednje in dolgoročno uporabljale predvsem negospodarne in vse drugo kot za okolje prijetne vire energije. Posledice bodo v vsakem pogledu težke.

Malo je upanja, da bo na razpolago za kritje energetskega primanjkljaja zadosti vedno bolj potrebne jedrske energije. Nadomestitev z nadaljnjim povečanjem izkopa premoga praktično ni izvedljiva. Samo povečanje ameriške proizvodnje premoga, ki jo je zahtevala svetovna energetska konferenca, zahteva gradnjo 16.000 km cevovodov za transportiranje premogove gošče, 8000 lokomotiv, 16.000 železniških vagonov in 1000 ladij za prevoz po morju. Poleg tega bi moralo pričeti obratovati 700 novih premogovnikov, ki bi pa zahtevali za 100 milijard dolarjev investicij. Od teh gigantskih projektov je danes zelo malo načrtovanih, medtem ko se nobeden ni uresničen.

Ali lahko obnovljeni energetski viri krijejo primanjkljaj? Rezervne vodne energije še obstajajo v Afriki, Južni Ameriki in Aziji. Vendar bo ta vrsta energije, kljub 300 % rasti do leta 2030, samo obdržala svoj sedanjí delež v skupni proizvodnji, ne bo ga pa povečala. Lesa, ki danes pokriva 10 % svetovnih energetskih potreb, marsikje v svetu že primanjkuje in gozdne rezerve v Južni Ameriki, Afriki, Indiji in Južni Aziji hitro kopnijo. Na ta način se vedno bolj zaostruje tako imenovani problem ogljikovega dioksida, kajti vedno manj je ostalih rastlin, ki bi lahko absorbirale zaradi zgorevanja premoga, nafte, plina in lesa vedno večje količine tega plina v ozračju. Ostali viri biomase imajo zelo slab izkoristek pri fotosintezi, samo 0,5 % in zato imajo konkurenco pri proizvodnji hrane.

Tudi sončna energija, ki je glede na zemljepisni položaj posameznih področij zelo različno intenzivna, je na razpolago samo podnevi in zahteva za postavitev potrebnih naprav velike površine. Za nadomestitev jedrske elektrarne s močjo 1000 MV bi bila potrebna 100 kv. km površina ozemlja ali pa 1000 naprav za izkoriščanje energije vetra na 100 m visokih stolpih, ki so med seboj oddaljeni vsaj 300 m. Tudi izkoristek naprav za izkoriščanje sončne energije je zelo nizek. Pod določenimi pogoji ne proizvajajo niti toliko energije, ki je bila porabljena za izdelavo naprav. Poleg tega je v mnogih primerih možno, da ekonomičnost naprave zaradi zunanjih pogojev sploh ni mogoče doseči. Zato ima predvideno bodoče znižanje cene teh naprav le majhen praktičen pomen, saj so ostali stroški za montažo, vzdrževanje, električni material in podobno zelo visoki. Zato je že omenjeni delež 3 do 5 % sončne energije pri svetovni energetski preskrbi v letu 2030 predstavljen dokaj optimistično.

Eden izmed glavnih bodočih področij na energetskem sektorju je terciarno črpanje nafte. Enostavno si danes ne moremo več privoščiti, da ostane pri črpanju še okoli 60 % razpoložljive nafte pod zemeljsko površino. Tudi izkoriščanje premoga in njegova predelava v tekoča goriva, ki jo danes praktično uporabljajo samo v Južnoafriški republiki, mora biti izboljšana. Na področju izkoriščanja jedrske energije je potreben hitrejši napredek, vprašanje pa je, če bo to iz že navedenih vzrokov lahko tudi povsod uspešno uresničeno. Če se to ne bo zgodilo, potem lahko že ob koncu tega stoletja nastanejo v nekaterih industrijsko razvitih deželah resni energetski problemi.

Vse je teklo po načrtu. Pet minut čez šeststo sem zagledal Arneža. Z rokami v žepu je počasi stopal proti domu. Še vedno sva ostala skrita v veži, tokrat s pištolama v rokah. Ko je približal hiši, v kateri je bil krojač, sem stopil na cesto in šestkrat ustrelil. Padel je brez besed. Medtem je Polde po dogovoru stekel do križišča pri Kobalovi gostilni, da bi mi kril umik, če bi sovražnik prišel iz te smeri. Lahko bi bil tudi kakšen agent ali policaj v gostilni, ki bi skušal posredovati in mi preprečiti umik. K sreči ni bilo nikogar.

Cez železniško progo sva se umaknila na Ukovo in od tam po Razgledni poti popreko po pobočju nad Jesenicami. Sonce se je že skrilo za Mežakljo, a še sva dobro videla sedeti gestapovce na verandi Stanovnikove hiše, v kateri je bila njihova izpostava.

V taborišču so bili zelo veseli najine vrnitve. Takrat smo taborili pod šotorom v hribu Kogelj v Plavskem rovu.

OBRAČUN NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI

Sokličev stric Rudolf Planinšek je bil trgovec na Koroški Beli, star 42 let. V kleti njegove hiše so črnoroki mučili svoje žrtve. Med drugimi je bila v tej hiši mučena ugrabljenka Jožica Kunstelj, katero so pet dni pozneje našli mrtvo pod cesto pri asi Potoki in v jeseniški občini. Zakaj prav v njegovi hiši? Zato, ker je pri Planinšku stanoval črnorok Janek Soklič. V času opisane dogodka se je Soklič z družino že umaknil v Ljubljano.

Partizansko sodišče je Rudolfa Planinška obsodilo na smrt. Vosemci so zbrali zanesljive podatke o njegovi sovražni dejavnosti, čeprav smo šele po vojni zvedeli, kaj se je dogajalo v njegovi kleti. Sledovi so bili nenačrtni.

V akcijo sta se prostovoljno javila vosemci 28-letni Dane s Koroške Bele in 25-letni Peter z Javornika. Bila sta delavca železarne.

Zasledovanje izdajalca in izvršitelja smrtnih kazni je Dane opisal tako živo in natančno, kot bi se to zgodilo včeraj:

»Popoldne 22. marca 1944. leta sta zapustila taborišče v Plavskem rovu nad Jesenicami. Obledena sta bila v civilni obleki, brez pokrival in s pištolami v žepu. Zvečer sva se oglasila na javki pri našem starem obveščevalcu, delovodji martinarne, 40-letnem Jožetu Svetini-Mojmirju. Seznanil naju je z razmerami na Koroški Beli, poročal o gibanju sovražnikovih patrulj, katerih hiš se morava izogibati itn.

Prenočila sva pri Cilki Noč na Koroški Beli. Skoraj vso noč smo se pogovarjali in smo malo spali. Bili smo stari znanci, soraščani. Cilka je bila naša zvesta obveščevalka in je veliko vedela povedati o Planinšku.

Navezgodaj sva zapustila hišo in pot nadaljevala mimo cerkve na Koroški Beli in po današnji Sončni poti. Nemška postojanka je bila v šoli na Koroški Beli. Bilo je še temno in nikjer nisva slišala korakov ali govorice. Prispela sva na hriček nad glavno cesto, ki mu domačini pravijo Čopova strana.

Na tej vzpetini je veliko kostanjev. Takrat je bila v bližini samo ena hiša. V jutranjem svitu sva opazovala cesto in okolico Planinškove hiše.

Planinškova hiša je ob stari glavni cesti Koroška Bela-Javornik in to na meji dveh vasi. Do železarne na Javorniku je le dve do tri minute hoda. Morda ti podatki danes zvenijo precej suhoparno, za naju pa je pred tridesetimi leti pomenilo, da sva v bližini kraja, kjer kar mrgoli Nemcev, raztrganec in tajnih agentov vseh barv.

Previdno, korak za korakom, sva se približala sokolskemu domu (danes TVD Partizan). Še nekaj korakov in že sva bila pri Planinškovi sosedu. Prek naših zaupnikov smo bili z njim zmenjeni za znamenje razpoznavanja: če bo metla na zadnji strani njegove hiše, je Planinšek doma. Če metle ne bo, Planinška ni v stanovanju. Bilo je nasprotno: metle ni bilo, Planinšek pa je bil doma, a tega tedaj seveda nisva vedela.

Kaj storiti? Metle ni! Naj se vrneva v taborišče? Smejali se nama bodo. Strahopetca, bodo dejali. Ko bi le mogla vprašati sosede, kdaj je Planinšek zapustil hišo in kam je šel.

Zrla sva v Planinškovo hišo. Nemci so mu dovolili trgovino tudi med vojno. Pred vojno je bil Sokol in organist v cerkvi. Z Mico Pirkovo sta se dobro razumela in se je med njima prepletala plavogardišča obveščevalna služba. Planinšek se doma ni čutil varnega. Debeli hrastova vrata so bila okovana z železno ploščo. Naboji iz puške, strojnice ali brzostrelke ne bi prebili vrat.

Začelo se je daniti. Še nekaj minut in umik bo nemogoč, če sploh že ni prepozno.

Veš kaj, pravim Petru, skrijava se v svinjak. Morda bova lahko zvečer opravila akcijo.

Ze spet druga nepredvidena težava. V svinjaku sploh ni bilo prašičev, ampak polno premoga, tako da nisva mogla noter. Srce je začelo hitreje utripati. Če začneva lesti nazaj v hrib, naju bodo videli in obstreljevali. Le kam naj se skrijeva?

Med sosedovo in Planinškovo hišo je bila žična ograja. Kako rad bi jo preskočil in potkal na Planinškova vrata. Napeto razmišljanje, kaj naj storim, je prekinilo rožljanje v vratih Planinškove hiše. Prisluhneva in se še bolj pritajiva k hiši. Planinškova žena je prišla na cesto, pogledala levo in desno ter se spet vrnila v hišo. Zakaj je prišla tako rano na cesto? Razmišljava. S ceste naju ni videla. Še malo bova počakala, sem dejal Petru in če Planinška res ni doma, bova potrkala pri sosedu. Nikogar ne bova spustila iz hiše vse do večera, noter pa, sicer bi bilo sumljivo.

Sekunde in minute tečejo in vse bolj se dani. Noč, zakaj odhajati in naju prepuščati obtemu teh hiš in usodi svetlega dneva!

Pri Planinšku so se spet odprla vrata. Slišal sem, ko sta starša začela sinu, da nikomur drugemu ne sme odpreti vrat kot stari mami.

Ko sem ju zagledal na cesti, sem vedel, da gresta na pot. Bila sta lepo

oblečena. On z aktovko, ona z žensko torbico.

Zakaj ni bilo metle na zadnji strani sosedove hiše, kot smo se zmenili, saj je bil vendar Planinšek doma? Sem razmišljal, ko sem zrl za njima.

Skočila sva čez ograjo na Planinškovo dvorišče in že sva bila na cesti. Petdeset metrov pred nama sta stopala zakonca Planinšek, za nama ni bilo nikogar. Planinšek se je ozrl, naju pogledal in zdelo se mi je, da sta pospešila korak. Dajva se midva, saj sva mlada. Hitreje hitreje. Kot na tekmi v hitri hoji. Tek bi bil sumljiv. Približava se jima na petnajst metrov. Naj začneva streljati? S stranske poti je na cesto prihitela domačinka Lojzka, ki je bila v službi na jeseniški železniški postaji.

Dobro jutro, dobro jutro, slišiva pozdrave. Kam pa tako zgodaj? V Ljubljano, nečaka greva obiskat. Ne govorite tako glasno, zadaj sta dva goščarja. Lojzka si tega ne bi upala reči, če bi to resno mislila. Pošalila se je s Planinškom, ker je vedela za njegov strah pred partizani. Naju še ni prepoznala. Na te njene besede sem bil tako jezen, da bi jo bil najraje ustrelil. Planinškova se je ozrla, on pa je tiščal roke v žep površnika. Brez dvoma je imel pištolo pripravljeno na strel. Ni se ozrl.

Bližali smo se vratu železarne. Okolica je bila močno razsvetljena. V sobi je v uniformah in s puškami v rokah sede dremala tovarniška straža.

Od gostilne Konč se nam je bližala nemška patrulja. Čeprav je bilo hladno, sem začutil vročino. Mravljinco so spreleteli telo. Jaj, če se bo Lojzka še enkrat pošalila, da sva partizana! V spopadu s patruljo, tovarniško stražo in z oboroženimi Planinškom nimava možnosti ne za uspeh ne za umik.

V tishih časih je glavna cesta peljala mimo vrtarnice in čez železniško progo proti gostilni Konč. Takoj onkraj proge je pot, ki pelje na železniško postajo Javornik.

Skoči naprej po karte, je rekla Planinškova. S hitrim korakom je šel proti postaji, medtem ko sta Lojzka in Planinškova šli potasi za njim in klepetali. Vlak proti Kranju je imel odhod ob 5.15.

Nemška patrulja se je ozrla za Planinškom in se nato na cesti usmerila naravnost proti nama. Kdo je ta, ki tako hiti na postajo? so spraševali. S srca se mi je odvil kamen. Mislil sem, da mi je že odklenkalo. Kar se da zbrano sem odgovoril: to je trgovec Planinšek. Z Druschkejevim dovoljenjem gremo skupaj v Ljubljano na obisk k Janku Sokliču, Planinškovevemu nečaku. Saj ga poznate, kajne.

A tako, srečno pot, so dejali in odšli naprej. Dobro sva se zmazala. Peter se je samo nasmešnil moji domisljici, ki naju je rešila zagate.

Zenski sta se spet ozrli. Videli sta, da govorim z nemškimi vojaki. Nič več jima nisva bila sumljiva.

Na železniški postaji je precej ljudi čakalo na vlak. V dajavi sem zaslišal pisk lokomotive. S Petrom se spogledava in hkrati potegneta pištoli iz žepa. Sodba je bila opravljena. Vlak je odpeljal brez Planinška.

Umaknila sva se na glavno cesto in mimo pošte na Javorniku za železniško progo proti Jesenicam. Tovarniška sirena je oznanila preplah za tovarniško stražo.

(Se nadaljuje)

Pri teh spopadih je kaj kmalu poveljeval Zdravko, četudi ni bil med največjimi pobalini. Znal je govoriti in navduševati, kako bodo izvedli vojni načrt. Prebrisanec je imel med odraslimi povsod svoja ušesa. Zato je vedel tudi največ podrobnosti o japonsko-kitajski in italijansko-abezinski vojni. Bral je časopise že kot smrkolin, pa tudi mohorjanke in tudi župnikove pridige si je zapomnil, v katerih je pogosto padla beseda o vojni. Fant je bil vojskovodja, čigar skupina je ponavadi zmagala. Nasprotniki so polovili in so morali pozneje služiti za zanesljive stražarje na cesti, kadar so za nameček spet ali ribarit v kakšni zelo nevarni cesti bližini. Zdravko je imel okoli sebe pravzaprav svoje najbližje sosede pa sorodnike iz Prisoja. Obstajala pa je med šolarji mnogoštevilna nevtralna skupina, ki tudi v stiski ni izdajala Zdravkovega početja.

Doma je bila pogosto ploha, če so na poti iz šole divjale vojne. Najhuje pa je bilo, ko je fant močno odrgal svoje edine zimske čevlje, ker so se spravili celo februarja nad postvri.

Zato ni nič čuda, da je nekoč učitelj dejal: — Priden je pri učenju kot nihče drug, kaže pa, da je pri pobalinstvu tudi prvak. Tedaj je bilo še govora, da ga bodo župnik poslali v šolo, kjer postanejo duhovniki. Ko pa je prihajal čas, da bi spravili fanta v gimnazijo, je zavladala hitlerja — in novi učitelj je bil drugačenega mnenja. Ni očitno nasprotoval tedanji želji, pač pa je pripovedoval tako vabljivo o učiteljskem poklicu.

Na prvega učitelja je še en spomin, ki je po letih dozorel v dokaz, da bi morali nemaniči še zobobol prenašati dodatno k svoji beračiji: Tik pred prihodom rjavosrajnih dvigalcev desnice je napredoval dolinski učitelj za tržanskega nadučitelja. Preselil se je v šolsko stanovanje. V Sosednjem so ga otroci za slovo kar zasuli s šopki. Ni odhajal lahko. Navadil se je bil teh gorskih dolincev. Prebivalci so ga spoštovali.

V Schuschniggovi dobi je bilo tako urejeno v trgu, da so bile trgovine tudi ob nedeljah odprte. Pa zdravnik je tudi dopoldne ordiniral.

VALENTIN POLANŠEK

26

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Zdravka je mati peljala v svoji nemoči in brez denarja k nekdanjemu učitelju. Ponižno je razodela svojo stisko. Gotovo ji je v srcu dajalo poguma dejstvo, da je ona sama še hodila zadnje leto pri njem v šolo, ko je prišel mladi črnolasi gospodek v Vovkovo učilnico. Nadučitelj so naročili: Kar pojdi ta doktorju. Takoj pridem in uredim. Fant je trpel že en dan in eno noč. Skušali so z vsemi domačimi sredstvi. Vlekli so ga k Jaku, ki je dolincev puli zobe. Za fanta je dejal:

— Ne upam se, ognjeno ima! Tako je moral fant prestati še eno noč, preden ga je mati popeljala v trg.

V zdravnikovi čakalnici je čakalo že nekaj ljudi. Komaj sta se dobro ugnezdila v kotu, so bile že nadučitelj tu in vstopili skozi zadnja vrata v notranjost zdravnikovih skrivnosti.

Dolge, dolge trenutke divja bolečina po fantovih dlesnih. Po celi večnosti se ordinacijska vrata odpro. Nadučitelj se pojavijo pred doktorjem. Materi so stisnili roko in nekaj zasepetali. Fant pa je bil čez hip na svojevrstnem stolu. Malce je skrtnilo, po izmučeni glavi se dodatno zapokalo — in že je začel nosljajoči glas za sabo, ki ga je predal skozi vrata materini roki. — Da tako so tudi pomagali nadučitelj!

Novi učitelj je pa prinesel v dolino med mladino veliko novega — in za šolski svet nadvse privlačnega: prvič petje, petje! Predhodnik niso peli. Zdal pa je bila vsak teden pevška ura. Kako lep glas je imel mladi učitelj! Visok in svetel. Ko so otroci že sami držali prvega je ponavadi povzel tudi drugi glas. Ni pa učil samo takih pesmi, ki jih je trobil kljukasti križ med ljudi: koračnice kdove kakih zmag in herojsko opevanje nekega novega časa in zmagovite nemške zastave — ampak tudi pesmi z drugačno vsebino kot Kein schöner land, Der mond ist aufgegangen, Wenn alle brünnlein fliessen, Liber augustin, Auf auf zum fröhlichen jagen in še kaj. Sosednjski otroci so radi peli. Sodelovali so pri ljudskem petju tudi pri maši v kapelici. Zdal so pa prvič peli nemške pesmi, ki so jim šle v uho. Seveda so z nemškimi besedilom nastajale kaj čudne spakedranke. Nihče jim ni razlagal novega besedišča. Vse je bilo samo nemško. In pesem Ich bin ein freier wildbretschütz je zvenela kot I pin a fraja fil prešič.

Fant je pa prišel s svojimi željami navskriž, ker je bil vnet ministrant. Na drugi strani pa se je spraševal: Zakaj ne pojem v šoli tudi slovensko? ... Le zakaj ne bi šel v tisto šolo kot hodita dva Prisojčana, ki sta v drugem vojnem letu brala na tržanski prižnici in izbrani domači besedi pasijon?

Kar na začetku svoje ministrantske kariere je žel fant pohvalo s strani tržanskega kaplana Jožeta. Dajal je od nedelje do nedelje določeno mero latinskih obrazcev za nalogo. Fant se jih je zlahka naučil. Ni vedel, kaj izgovarja v neznanem jeziku, četudi je prebiral poleg latinščine slovenski prevod. Tudi slovenskih izrazov ni vseh dojel.

— Kako bi bilo imenitno, ko bi se v šoli tudi učili slovensko! je večkrat doma potožil.

— Kaj pa smo Slovenci naredili Nemcem, da ... je baral babico.

— Naredili jim nismo ničesar hudega.

— Vse bolj resnično branje je v stari začetnici, ki smo jo imeli še prvo leto. Vse je čisto razumljivo, tako, kot nas eden pove. Vse je bolj toplo. Nemško pa se učimo in govorimo na pamet, pa niti ne vemo, kaj čenčamo!

(se nadaljuje)

MIROSLAV NIKOLIČ

6

ŽELEZARNA PRED 50 LETI

(FRAGMENTARNI PODATKI PO SPOMINU)

Že v začetku meseca je administracija obratovodstva dobila od glavnega knjigovodstva podjetja znesek generalne reize, ki je obremenjevala trakove, žice ali žeblje za pretekli mesec. Obenem so prihajale obremenitve in računi za material, orodje, uge, nadomestne dele in energijo iz centralnega skladišča, v. l. želevalnih obratov, livarne, elektro-energetskega oddelka, transporta in tako dalje. Te je vedno prekontroliral obratovodja ali asistent in jih potem dal knjigovodstvu v postopek. Pozicijo delavskih mezd in izplačil je izračunavala sama obratna administracija. Menim, da so bile do 15. v mesecu vse obremenitve za minul mesec že znane in razčiščene ter se je lahko pristopilo k izdelavi kalkulacij za polno lastno ceno izdelkov.

Ravnatelj Schüler se je zelo rad ukvarjal s kalkulacijami, posebno v primeru kakšne spremembe v tehnološkem procesu, ali pri uvajanju kakšnega novega postopka. Le-te so mu bile tudi najboljši kazalec za ekonomičnost kakšnega novatorstva. Tako predkalkulacije kot tudi pokalkulacije je delal zelo natančno in sistematično in pri tem upošteval ves register dimenzij, ki so prišle v poštev za določen postopek. Po izvršenem poizkušu je obrobno dodajal še analitične pripombe na list s kalkulacijo. Najrajši se je s tem ukvarjal v mirnih večernih urah. Enkrat sem zvečer že po 18. uri še risal v svojem kotu, ko je ves vesel prišel iz svoje, sosednje sobe, da mi je povedal in čestital, ker smo z uvedbo uspelega načina razmaščevanja pred žarjenjem trakov za posvinčenje ne samo skoraj podvojili produkcijo v posvinčevalnici, temveč tudi — kljub dodatnim stroškom za

razmaščevanje — občutno znižali stroške za posvinčenje, menim za okrog 40 %. Skupaj sva šla na kozarček v kazino in to je bila edina nagrada obema za racionalizacijo! Toda o tem pozneje.

TEHNIČNA KONTROLA MATERIALA

Za kvalitetno kontrolo materiala, in sicer kemijsko analizo, preiskavo strukture in določevanje mehanskih lastnosti so v železnari KID obstojala naslednja mesta:

KEMIJSKI LABORATORIJ

Bil je na istem mestu, kot je sedaj. Poleg kemijske analize in določevanja želenih elementov v sestavi jekla so izvajali v njem tudi metalografsko preiskavo in kontrolo strukture. Toda možnost za fotografiranje obrusov še ni bilo.

Obrati so z »analizno knjigo« pošiljali vzorce v laboratorij z navedbo, katere elemente ali podatke raziskave želijo.

Rezultate je običajno v knjigo vnašal in podpisal sam vodja laboratorija inž. Heiser. Včasih je izvide glede zrna, vključkov, zavajalnosti in drugih pomanjkljivosti jekla napisal celo v verzih! Pirkro, toča jedrnat! Namesto foto posnetka je za ilustracijo lastnorčno vrisal kakšno skico.

Inženir Ignac Heiser je bil starosta med nami. Bil je pripadnik prve generacije inženirjev — kemikov z dunajske univerze. Po roku je bil Švab iz Pančeva. Posebež v privatnem življenju, sicer pa odličan in izkušen strokovnjak na svojem področju.

Poleg tega centralnega kemijskega laboratorija je imela martinarna svoj priročni laboratorij za hitro analizo tekočih šarž.

MEHANIČNA PREIZKUŠEVALNICA PREDELOVALNIH OBRATOV NA JESENICAH

Zaradi že v tistem času velike utesenjenosti in stiske s prostorom, niso bili preizkuševalni stroji, naprave in aparati v istem prostoru. Šele leta 1934, ob dopolnitvi preizkuševalnice z

dodatnimi stroji in aparati iz tovarne v Bistrici pri Rožu, je v starih obratih morala adjustaža hladne valjarne odstopiti del prostora za preizkuševalnico, ki je tam ostala vse do leta 1957.

Na razpolago je imela naslednje stroje, aparate in naprave:

— trgalni tarnogročki stroj stare konstrukcije alternativne maksimalne obremenitve 200/3000 kg za določevanje trdnosti, razteska in kontrakcije vlečene žice in HVT raznih dimenzij;

— aparat za določevanje števila upogibov žice čez valje ustreznih premerov;

— aparat za določanje števila torzij, oziroma uvijanj žice okoli lastne osi;

— Eriksen aparat z vsemi dodatnimi garniturami za preizkušnjo plastičnosti HVT in sposobnosti za globoko vlečenje;

— Shote aparat za merjenje površinske trdote;

— Winston most za merjenje električnega upora telegraf-ske žice;

— pribor za Preeceov preizkus debeline in kakovosti cinkove prevleke na pocinkani žici.

Preizkuševalnica je torej razpolagala z vso opremo, potrebno za mehnično preiskavo žice in hladno valjanih trakov (HVT).

Le — glede na star sistem konstrukcije — trgalni stroj ni imel opreme za določevanje 0,2 meje (pri mehkem materialu je izkušen preizkuševalec določil mejo lezenja na oko). Če je bila pri debelejši in trši žici za preizkus potrebna obremenilna sila nad 3000 kg, smo vzorce pošiljali v preizkuševalnico na Javornik.

Po kompletni opremljenosti in kvalitetnem delu je bila preizkuševalnica predelovalnih obratov, kljub neugodnemu izgledu, menim, tedaj edina v Sloveniji za vsestransko mehnično preiskavo žice in trakov. Zato nam je ugledna trboveljska premnogokopna družba vse do začetka druge svetovne vojne pošiljala v preizkus kose svojih jamskih jeklenih vrvi, da bi na osnovi rezultatov preizkušnje posameznih žic ugotovili stopnjo njihove izrabiljenosti. Za uslugo nam je vedno pošiljala hvaležna priznanja.

(se nadaljuje)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na tretji seji 11. maja pregledal pripombe na predlog odloka o poslovnem času v poletni turistični sezoni na območju Bleda, ga sprejel in dal v sprejem tudi občinski skupščini. Člani izvršnega sveta so obravnavali tudi osnutek odloka o spremembi odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti v občini Radovljica, zlasti za potrebe avtotaksi službe, ki povzroča precej hude krvi med zasebnimi taksisti. Razprava je tekla tudi o osnutkih aneksov k dogovoru o temeljnih družbenega plana občine Radovljica 1981-1985 ter o predlogih za odpis davkov socialno ogroženim zavezancem.

Komite OK ZK Radovljica je na tretji seji 18. maja razčlenil dejavnost komunistov in osnovnih organizacij ZK po 9. kongresu ZKS in se seznanil s pripombami na gradivo za 12. kongres ZKJ ter s poročili o gospodarstvu in v občini v prvem četrtletju 1982. Na seji so člani komiteja presojali izvajanje družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini Radovljica. Dogovorili so se tudi o zadolžitvah članov OK ZK za posamezne OO ZK. Za člane medobčinskega študijskega središča so imenovali kot delegata radovljiške občine Sonjo Rozman in Milana Baloha ter imenovali člane komiteja za SLO in DS.

Na temelju pravil SZDL Radovljica in rokovnika za izvedbo predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih opravil ter konstituiranje delegacij in skupščin v radovljiški občini sta predsedstvo OK SZDL in predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica sklicala 19. maja skupno sejo občinske konference SZDL in občinskega sveta ZSS. Na dnevnem redu je bila obravnavana in sprejem ocene priprav in izvedbe letošnjih volitev. V nadaljevanju so na ločeni seji OK SZDL obravnavali poročilo nadzornega odbora o finančnem poslovanju OK SZDL v letu 1981 ter predlog plana in finančnega načrta za leto 1982.

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je na drugi seji 19. maja obravnaval poročilo o delu medobčinskega sveta zveze sindikatov za preteklo mandatno obdobje. Na seji so izvolili 5 delegatov za medobčinski svet ZSS za Gorenjsko v naslednjem mandatnem obdobju in izrekli soglasje k predlogu za kandidiranje predsednika in namestnika predsednika medobčinskega sveta ZSS.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 26. seji obravnavalo poročilo o aktivnostih in oceni priprav za izvedbo volitev 1982 v občini Radovljica, ki ga je posredovalo v potrditev skupni seji OK SZDL in občinskega sveta ZSS Radovljica. Na seji so pregledali in potrdili poročila nadzornega odbora o finančnem poslovanju OK SZDL v letu 1981 ter sprejeli predlog finančnega načrta in plana OK SZDL za leto 1982. V imenu tričlanske občinske delegacije je predsednik OK SZDL Mirko Birk podal poročilo o obisku slovenskega kulturno športnega društva Bled v Essnu ob njegovi desetletnici obstoja.

Na volilno-programski konferenci OK ZSMS Radovljica v začetku maja sta bila navzoča poleg 38 delegatov tudi predsednik občinske skupščine Boris Šetina in izvršni sekretar komiteja OK ZK Zvone Špec. V izčrpnem poročilu o delu organov in OK ZSMS v radovljiški občini od aprila 1981 do aprila 1982 kot tudi v razpravi so največ pozornosti posvetili problematiki dela v osnovnih organizacijah ZSMS, mladinskemu prostovoljnemu delu, problemom zaposlovanja, štipendiranja, usmerjenega izobraževanja, reševanja stanovanjskih vprašanj mladih ter dejavnosti področnih konferenc. Za predsednika OK ZSMS Radovljica so za naslednje mandatno obdobje ponovno izvolili Joža Dežmana, za podpredsednika Janeza Poličarja in za sekretarja

ponovno Braneta Groharja. Prav tako so izvolili nove člane predsedstva OK ZSMS in predsednike komisij konferenc in drugih organov.

Na prvi seji novoizvoljene komisije za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica v maju so za predsednika komisije izvolili Jožeta Hozjana iz Verige Lesce. Na seji so obravnavali poročilo o letošnjem izvajanju programa kulturne akcije za delovne kolektive in ugotovili, da je od 61 predvidenih prireditev že doslej izvedenih dve tretjini in porabljenih že 326.000 din. Program kulturne akcije bodo nadaljevali v jesensko-zimskem času. Dogovorili so se za izbor prireditev, ki še pridejo v poštev za leto 1982.

Novoizvoljena komisija za volitve in imenovanja pri skupščini občine Radovljica je na prvi seji 10. maja za predsednika komisije izvolila Katarino Bem. V nadaljevanju se je sprejela kadrovske predloge za komisije za prošnje in pritožbe, za odklovanja in priznanja, za odnose s verskimi skupnostmi, za zadeve borcev in invalidov ter za svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Kadrovske predloge sestave novih komisij je komisija za volitve in imenovanje posredovala v obravnavo in sprejem vsem trem zborom občinske skupščine.

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je za izvajanje svojega programa dejavnosti imenoval člane delovnih teles za tekoče mandatno obdobje. Šestčlanska komisija za finance bo vodil predsednik Jože Lipnik iz LIP Bled, osemčlanska komisija za malo gospodarstvo predsednik Miloš Polak iz Kovinske delavnice Bled, petčlanska komisija za reševanje problematike vračanja zdomcev predsednik Janez Pretnar iz Združenja obrtnikov občine Radovljica in petčlanska komisija za vzdrževanje občinskih zgradb Drago Rozman, sekretar sekretariata za občno upravo in družbene dejavnosti občine Radovljica.

Izvršni svet OS Radovljica je za vodenje in izvajanje del pri izgradnji in ureditvi spominskega parka Goreljek na Pokljuki, kjer nameravajo do konca 1983. leta povsem zaključiti obnovitvena dela, imenoval 13-članski gradbeni odbor. V njem so razen predstavnikov urbanistov, banke, DPO, skupščine občine, JLA in radovljiške občine tudi predstavnika jeseniške občine in Železarne.

Od 72 osnovnih organizacij ZSMS v radovljiški občini je za letošnje mladinske delovne akcije v mladinsko brigado le 21 OO ZSMS izbralo svoje kandidate. Od 60 evidentiranih brigadirjev je bilo do začetka maja le 24 dijakov in samo 2 študenta. Večji odziv za letošnje akcije so pričakovali na OK ZSMS Radovljica ne le pri študentih ampak tudi na ekonomski srednji šoli pri Šolskem centru Radovljica.

Pod Ribensko goro v Ribnem bo v petek, 28. maja, 8. parti-zanski tabor heroja Tončka, ki se ga bo udeležilo nad 450 učen-cev sedmih razredov iz vseh šestih osnovnih šol in posebne šole iz radovljiške občine. Učenci bodo razporejeni v partizanskem odredu po četah, iz svojih vrst pa bodo izvolili komandirje in komisarje, bolničarje in intendante. Tabor bodo strokovno vodili mentorji - rezervni oficirji. Na programu bo pouk obrambne vzgoje in spoznavanje življenja in dela heroja Antona Dežmana-Tončka, zgodovine NOB, pogojev za vpis v vojaške šole ter praktično rokovanje s pehotnim orožjem. Taborjenje bodo sklenili s kvizom in tekmovanjem v razstavljanju in sestavljanju orožja, nudenju prve pomoči in streljanju z vojaško puško.

Prihodki proračuna občine Radovljica so v prvem četrtletju 1982 znašali 40.058.938 din, kar je 22,6% celoletnega plana prihodkov, ali 4% več kot v prvih treh mesecih leta 1981. V tem obdobju je bilo razporejeno (porabljeno) iz občinskega proračuna skupaj 27.835.698 din, kar je 16% od vsote, ki je predvidena za razporeditev v letu 1982.

Iz pregleda priliva sredstev, ki se v radovljiški občini zbirajo iz bruto osebnih dohodkov zaposlenih in dohodka OZD za financiranje programov SIS družbenih in materialnih dejavnosti, je razvidno, da se je steklo od januarja do marca za SIS družbenih dejavnosti skupaj 145.465.000 din, kar je 24,3% letnega plana. Za SIS materialne dejavnosti pa se je v tem času steklo skupaj 40.057.000 din ali 21,5% letnega plana prispevkov.

Po dogovoru s turistično poslovno skupnostjo, krajevno skupnostjo in TD Bled ter izvršnim svetom skupščine občine Radovljica in izvršnim svetom skupščine SR Slovenije so 15. maja spet odprli sprehajalno pot ob Blejskem jezeru pod vilo Bled na Mlinem. Ta del sprehajališča bo za blejski turizem velika pridobitev, ker omogoča sprehajanje pešcev brez nadlegovanja motornih in drugih vozil.

V prvem četrtletju 1982 je gospodarstvo radovljiške občine uvozilo pretežno reprovromaterial in surovine v vrednosti 4,4 milijona dolarjev, kar je 16% predvidenega celoletnega uvoza v občini. Napram lanskega letu uvoz v prvem četrtletju je letošnji za 2% nižji, medtem ko je v SR Sloveniji uvoz večji za 23%.

V republiškem izobraževalnem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah je bil od 13. do 15. maja seminar o uresničevanju delegatskega sistema v naši republiki. Namenjen je bil predstavnikom občinskih skupščin iz SR Slovenije, priredil pa ga je center za družbenopolitično izobraževanje univerze Edvarda Kardelja iz Ljubljane.

Sredi maja je bilo na Bledu tudi strokovno posvetovanje »Centelin 82«, ki ga je organizirala tekstilna tovarna Zvezda iz Kranja. Udeležilo se ga je nad 120 strokovnjakov jugoslovanske konfekcijske industrije ter več tujih izvedencev.

Pri objektu TOZD TIO v Verigi Lesce so v maju v sodelovanju s kransko veletrgovino železnine Merkurjem odprli posebno industrijsko prodajalno izdelkov tovarne Veriga. S to prodajalno so Leščani in drugi kupci pridobili možnost nakupa najširšega izbora teh izdelkov na enem mestu.

Znani slovenski dramski igralec Dare Ulaga je 20. maja zvečer nastopil v kinodvorani na Bledu in 21. maja zvečer v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici z monodramo Toneta Partliča Nekoč in danes. Obe prireditvi sodita v okvir programa kulturne akcije za delovne kolektive.

V hotelu Park na Bledu je bilo od 12. do 15. maja 15. mednarodno srečanje književnikov, ki ga je organiziralo Društvo slovenskih pisateljev in slovenski PEN klub. Glavna tema tokratnega srečanja je bila posvečena razmerjem med literaturo in ideologijo. Srečanja se je udeležilo nad 60 književnikov iz raznih držav.

Na republiško srečanje amaterskih gledaliških skupin Slovenije, ki bo od 31. maja do 5. junija v Škofji Loki, sta se uvrstili tudi skupini DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, ki se bo predstavila s komedijo Fadila Hadžića Zensko vprašanje in Linhartov oder iz Radovljice z igrarico Svetlane Makarovičeve Izštevjanje.

Nova avtobusna postajališča na Bledu s plastičnimi krovci, ki so tudi stala precej denarja, so, kot se je lahko predvidevalo, vse prej kot izpolnila pričakovanja avtobusnih potnikov. Vse krovne konstrukcije so že odstopile in plastika neizgledno štrli navzgor, kar je prava atrakcija, v negativnem pomenu besede, Bleda. To vzbuja vsesplošno nezadovoljstvo domačinov in ob-sodbo načrtovalcev teh dragih postajališč.

V počastitev dneva zmage je Kolesarski klub Bled tudi letos v nedeljo, 9. maja, priredil tradicionalno kolesarsko dirko okrog blejskega jezera. Kljub deževnemu vremenu je sodelovalo nad 200 tekmovalcev iz slovenskih, hrvaških in dveh avstrijskih klubov. Od domačih kolesarjev se je izkazal v kategoriji vetera-nov v dveh krogih Zadel.

OBČNI ZBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA GORJE

V soboto, 8. maja, je bil po štirih letih v Gorjah trinajsti redni letni občni zbor Turističnega društva Gorje.

V TD Gorje je vključenih le 178 članov, zato se vodstvo trudi, da bi pridobilo čim več članov. Na zboru so sprejeli sklep, da pri društvu ustanovijo podmladek, ki že sedaj šteje 50 do 60 mladih članov, predvsem je to šolska mladina iz sedmega in osmega razreda osnovne šole bratov Žvan Gorje, mentorica pa je pedagoginja Anica Por, ki ima že oblikovan delovni program za delo podmladka, je pa tudi tajnica društva.

TD Gorje nima nikakršnih dotacij, največ prihodkov imajo od soteske Vintgar, in sicer od vstopnine obiskovalcev, ki jih je letno od 50 do 60 tisoč. Sotesko Vintgar oskrbuje TD Gorje, toda vedeti je treba, da ta soteska ne prinaša samo prihodkov, vanjo so vložena tudi velika sred-

stva, predvsem v pohodne galerije skozi njo. Letošnjo pomlad so vse te galerije temeljito obnovili. V skale so zabetonirali železne konzole, na te pa so navarili profilne nosilce (traverze) v vzdolžni smeri, le pohodno mostičke je leseno. Doslej so bila mostička grajena iz lesa in so bile deske vzdolžno položene, kar pa ni bilo dobro. Po novih mostičkih so deske položene prečno. Celotna dolžina soteske je 1.632 metrov. Vsi mostički so obnovljeni, ostalo jih je le še 33 metrov. Taka obnovitvena dela so zelo nevarna in zahtevna, kajti delati je treba nad brzicami Radovne, posebno težavni pa so tudi prenos gradbenih elementov, ki jih je treba znesti ročno in zelo previdno.

Drugo leto bodo slavili 90-letnico otvoritve te svetovno znane soteske in takrat bodo odprli tudi novo gostišče nad slapom Šumom, ker je obstoječe popolnoma dotrajano. Vsa ta dela so že v teku in tudi druge priprave za to slavje.

Mnogo je bilo tudi govora o oddajanju turističnih sob in razvijanju kmečkega turizma na gorjanskem območju, za kar pa še niso dani vsi pogoji. Posebno velik problem je, da v Gorjah velikokrat primanjkuje vode, posebno v višje ležečih naseljih. Kot izgleda, bo ta nevarnost drugo leto odpravljena, kajti v Radovni že polagajo vodovodne cevi profila 60 cm. Čeprav bo ta voda tekla do Lesc in morda še dlje, vode

ne bo več manjkalo, saj jo je pri za-jetju v Radovni dovolj.

Govora je bilo tudi o obnovitvi nekdanjih galerij pod Pokljuko, ki so povsem upuščajne in še o marsi-čem. Toda pred vsa ta dela in bodoče naloge se vedno znova in znova po-stavlja ista ovira - denar!

Izvolili so tudi izvršni organ dru-štva, v katerem pa ni nobenih sprememb. Še naprej ga bo vodil Matevž Bizjak, ki je s svojim dosedanjim de-lom dokazal, da je več tega dela.

Jože Ambrožič

PARTIZANSKI DOM NA JELOVICI VABI NA LETOVANJE

Partizanski dom na Vodiški planini na Jelovici že od 15. maja sprejema goste, ki so željni planinskega zraka, miru in privlačne gozdne okolice. Komaj 24 km oddaljen po razmeroma dobri cesti od Radovljice, Partizanski dom tudi zaradi gostoljubnega osebja in dobre domače prehrane ni ničemer ne zaostaja za dosti bolj znanimi turistič-nimi gostinskimi objekti. Po cenah oskrbnega dne in drugih gostinskih uslugah pa je dom celo zmernejši od podobnih počitniških domov.

Upravni odbor doma pri občinskem odboru ZZZB NOV Radovljica je v začetku maja že objavil letošnji cenik in ga posredoval vsem občinskimi organizacijam ZZZB NOV v Slo-veniji. Tam se lahko prijavijo za le-tovanje vsi borci pa tudi drugi zain-teresirani ljubitelji planinskega od-diha.

Letos je cena za vse goste za pre-nočitve do treh dni enotna - 140 din, za otroke mlajše od treh let pa 100 din.

Oskrbi dan za člane ZZZB NOV in njihove ožje svojce v sobah v prvem nadstropju z balkonom znaša letos 350 din, za otroke od treh do desetih let starosti pa 275 din. Za sobe brez balkonov v prvem nadstropju je

Planinsko društvo Gorje je pova-bilo znanega alpinista - himalajca Marjana Manfreda-Marjona, ki je z barvnimi diapozitivi in filmom prikazal pohod alpinistov v strmo južno steno LHOTSE leta 1981. Pre-davanje je bilo v domu Partizana v

treba odšteti dnevno 340 din, za otroke pa 265 din. Cena oskrbnega dne v sobah v drugem nadstropju je 330, za otroke pa 255 din. Nečlani in drugi gostje bodo plačali oskrbni dan za sobe v prvem nadstropju z balkonom 380 din, za otroke 295 din, za sobe v prvem nadstropju brez bal-kona 370, za otroke pa 290 din. Za sobe v drugem nadstropju pa je cena 360, za otroke pa 280 din.

V domu sprejemajo največ izmen-skih gostov, ki letujejo po deset dni, sprejemajo pa tudi izletniške in druge skupine iz delovnih organiza-cij ali društev, ki jih bodo ljubeznivo postregli.

KRATKE NOVICE IZ GORIJ

Gorjah. Prikazal je, kako težavni so taki vzponi v ledu, snegu, viharjih in mrazu v himalajskem pogorju. Vsi prisotni so z zanimanjem sledili pre-davatelju, posebno so prisluhnili mladi gorjanski alpinisti, ki se uspeš-no preizkušajo v stenah in previsih.

Pred prvomajskimi prazniki je bila izvedena tudi na gorjanskem območju očiščevalna akcija pod vodstvom Jožeta Skumavca iz Gorij. Čeprav so po gorjanskih vaseh pri-pravljeni kontejnerji in posode za smeti (kante), se je izkazalo, da so take akcije še vedno potrebne. Na-branih in odpeljanih je bilo 28 kubi-kov smeti, šest kubikov starega žele-za in tri kubike kosovnih odpadkov. K domu Partizana so mladi dovažali karoserije zavrzanih avtomobilov in star papir, izkupiček pa bodo porabili za skupni izlet.

Še ena novost je bila tiste dni v Gorjah. Poštni urad, ki je v obnov-ljeni stavbi krajevne skupnosti, je v celoti prenovljen in ima sodobno opremo. Poštni urad sedaj posluje dnevno od 8. do 18. ure neprekinje-no, ob sobotah pa do 12. ure. To je vsakakor velika pridobitev za Gorje, saj prebivalci lahko koristijo poštno uslugo ves dan, kar prej ni bilo mogoče.

Jože Ambrožič

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

OB PETI OBLETNICI SMRTI NARODNEGA HEROJA ANTONA DEŽMANA- TONČKA

Prvega junija mineva pet let, odkar je v Radovljici umrl narodni heroj – generalmajor Anton Dežman-Tonček. Spomin nanj in na njegovo revolucionarno in borbeno pot je še vedno prisoten, kar pričajo številne prireditve, srečanja in svečanosti, ki jih v radovljiški občini prireajo organizacije ZZZ NOV, ZRVS, ZSMS, garnizija JLA in AMD Radovljica ter drugi. Vsem tem, zlasti pa organizatorjem vsakoletnega tabora heroja Tončka in tradicionalne Tončkove proslave v osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah in številnim posameznikom, ki se tako ali drugače spominjajo pokojnega Tončka, izreka iskreno zahvalo in priznanje

Anton Dežman-Tonček je bil rojen 1920. leta v Lescah v napredni delavski družini, kjer je bilo šest otrok. Tonček je bil najstarejši, zato je že štirinajstleten moral zaposliti kot zidar. Šest let je delal kot zidar, leta 1940 pa se je zaposlil v železarni na Jesenicah. Že v tistih časih se je opredelil za napredno delavsko gibanje in se vključil v leško kulturno društvo Svoboda, kjer se je posebno izkazal v tamburaški sekciji. Po prepovedi Svobode je nadaljeval z delom v Vzajemnosti, v kateri so delovali komunisti in drugi napredni delavci. Razen tega je delal tudi v planinskem društvu, kjer se je družil s Skojevci, ki so ga sprejeli v svojo organizacijo leta 1940. Sodeloval je v številnih manifestacijah, zlasti pri organizaciji prvomajskih proslav. Takoj po doru sovražnika v našo deželo 1941. leta se je odzval pozivu KPJ in že v aprilskih dneh kot prostovoljec želel braniti domovino pred nacisti. Ker je bila stara jugoslovanska vojska razpuščena, se mu ta želja ni uresničila. Vrnil se je domov in se takoj po nalogu partije vključil v ilegalno trojko, ki je zbirala orožje, deloval pa je tudi v političnih in organizacijskih pripravah na vstajo. 28. julija 1941. leta je odšel iz partizanske skupaj z bratom Jožetom in drugimi mladimi Leščani. Bil je bорец slavnega Cankarjevega bataljona, ki se je odlikoval v Dražgošah in v drugih bojih. Proslavljen je kot drzen in hraber mitraljezec, nesebičen tova-

riš in sposoben komandant. Težko bi našli številne boje, ki jih je bojeval in njegove diverzantske akcije, ki so močno odjeknile po vsej Gorenjski, s čimer je neposredno vplival na dvig zavesti in borbenosti naših ljudi, ki so se množično vključevali v NOB. Bil je strah in trepet za okupatorja in domače izdajalce, njegovo ime pa so s spoštovanjem izgovarjali eni in drugi.

Po osvoboditvi domovine je ostal v JLA, kjer se je izpopolnjeval v visokih vojaških šolah, nato pa je do 1964. leta služboval v različnih krajih. Po upokojitvi se je za stalno priselil v Radovljico. Tudi poslej je aktivno

delal v družbenopolitičnih organizacijah in zlasti v ZZZ NOV in ZRVS, kjer je nesebično prenašal svoje bogate borbene izkušnje in znanje vso do svoje smrti 1. junija 1977.

Po njem so poimenovali pionirski odred in šoli Matevža Langusa v Kamni gorici, v Kranju pa nosi njegovo ime ena od mestnih ulic. Pred dvema letoma so poimenovali po njem tudi vojašnico v Radovljici, kjer so odkrili njegov doprni kip. Vsako leto prireajo v organizaciji občinske konference ZRVS Radovljica in vodstev osnovnih šol partizanski tabor heroja Tončka, v znak hvaležnosti za pobudo, ki jo je dal pred osmimi leti za tovrstno obrambno usposabljanje učencev sedmih razredov. Svečane prireditve v spomin na Tončka vsako leto organizirajo pionirji osnovne šole F. S. Finžgar Lesci, radovljiški AMD pa prireja v njegov spomin vsakoletno tekmovanje v motokrosu.

JR

SKUPŠČINA KRAJEVNE ORGANIZACIJE ZB NOV HRUŠICA

V soboto, 15. maja, so se na redni letni skupščini sestali člani krajevnih organizacij zveze borcev NOV Hrušica. Čeprav je bil devetdesetdesetletni član po številu majhna organizacija, se še vedno aktivno vključuje v vsa pomembna dogajanja v krajevni skupnosti.

Predsednik krajevnih organizacij Maks Klinar je v uvodnem poročilu poudaril vrsto nalog, ki vsakodnevno stojijo pred člani borbevske organizacije. Omenil je razgibano družbenopolitično dejavnost v letošnjem letu pri nas s poudarkom na volitvah in začetku tretjega delegatskega obdobja. Še posebno se je zadržal pri sedanjih zaostrenih pogojih gospodarstva, kar zahteva dosledno uresničevanje politike gospodarske stabilizacije. Pri uresničevanju vseh teh težkih nalog morajo po svojih močeh pomagati tudi borci in se vključevati v reševanje vseh zapletenih nalog. Maks Klinar se je zavzel tudi za razvijanje delegatskega sistema znotraj borbevske organizacije.

V preteklem letu so borci s Hrušice uresničili vrsto nalog iz sprejete programa. Aktivno so se vključili v praznovanje krajevnega praznika, kjer so izvedli strelsko tekmovanje za pokal talcev in orientacijski pohod. Na rednih sejah krajevnih organizacij so obravnavali zdravstvene in druge probleme borcev, več so jih izbrali za klimatsko zdravljenje, ugodno so rešili tudi dva stanovanjska problema borcev. Nadalje velja omeniti, da so ob novem letu obiskali starejše člane na domovih. Tudi v preteklem obdobju so

uspešno sodelovali z drugimi borbevske organizacijami ter z aktivom borcev NOV železarne Jesenice. Borci so se udeleževali vseh proslav in drugih slovesnosti v jeseniški občini in drugod.

Na sobotni skupščini so bili seznanjeni tudi z aktualnimi domačimi in mednarodnimi dogodki. Spregovorili so se o nalogah borcev na področju ljudske obrambe in družbene samozagrade, v razpravi pa so še posebno opozorili na stalno budnost in redno spremljanje aktualnih domačih in tujih dogodkov ter na prizadevanja za večjo akcijsko povezanost znotraj borbevske organizacije ter v okviru frontne organiziranosti socialistične zveze.

Precej pozornosti so na skupščini namenili tudi programu nadaljnjih nalog s poudarkom na praznovanju letošnjega krajevnega praznika, ki bo še posebej slovesno. Letos namreč mineva 40 let od streljanja talcev na Belem polju. V krajevni skupnosti Hrušica so ustanovili še poseben odbor, ki vodi priprave za letošnje praznovanje, veliko nalog pa pri uspešni izvedbi čaka predvsem borce. Med drugim bodo do začetka praznovanja v mesecu juliju uredili okolico spomenika talcev na Belem polju, postavili pa bodo tudi novo ograjo.

Za sam krajevni praznik pa bodo izvedli tradicionalno strelsko tekmovanje za pokal talcev, spominsko ploščo kurirski postaji G-28 bodo prenesli na vidnejše mesto, in sicer na kočo na Hruščanski planini. Sredi junija bo na Hrušici zbor internincev, pregnancev in zapornikov tega kraja, za zaključek praznovanja krajevnega praznika pa se bodo krajani na komemoraciji pri grobovih padlih talcev v Begunjah poklonili padlim talcem iz krajevnih skupnosti Hrušica.

Na letni skupščini so še poudarili, da tudi v prihodnje pričakujejo aktivnost vseh članov, ker bodo le tako kos obsežnim nalogam.

J. R.

DELOVNA IN OČIŠČEVALNA AKCIJA COŠ TONE ČUFAR

Šolska skupnost učencev in Turistični podmladek COŠ Tone Čufar sta organizirala 18. maja očiščevalno akcijo za učence petih in šestih razredov in delovno akcijo za sedmošolce in osmošolce. Učenci nižjih razredov pa bodo imeli očiščevalno akcijo v naslednjih dneh.

Akcija se je pričela po tretji učni uri. Vsi učenci so se zbrali pred šolo. Tam so dobili podrobnejša navodila o poteku akcije. Peti in šesti razredi so se torej lotili čiščenja naslednjih področij: nabrežje potoka Jesenice, trim steze, Murove in Titove ceste od šole do hotela Korotan.

Sedmošolci in osmošolci so urejali zemljišče ob šoli. Tu so bili nasuti kupi peska, ki so zahtevali pridne roke, da pesek enakomerno porazdelijo po zemljišču. Prav tako je bilo potrebno odstraniti s prostora skale in kamne, ki so bili raztreseni vsepovsod. S samokolnicami in lopatami so se dela lotili fantje, z grabljami pa so pripomogla dekleta. Tako je šolska okolica dobivala vse privlačnejši izgled. Mimogrede so učenci še pobrali vse smeti in okoli drvešča, ki smo jih zasadili lani. Izkazalo se je tudi, da bi za dokončno ureditev potrebovali pomoč strojev, saj z najpreprostejšim

orodjem in rokami ni mogoče povsem urediti prostora okrog šole. Člani šolske skupnosti učencev in OO ZSMS naše šole se že dogovarjajo z OK ZSMS o brigadirski udarni akciji o dokončni ureditvi dela šolske okolice.

Po končanem delu so učenci odšli na kosilo s prijetnim občutkom, da so tokrat sami prispevali s svojim delom za boljši izgled šole. Manj veselji so bili obrabi vračajočih petošolcev in šestošolcev. Vendar ne zato, ker so pobirali smeti, ampak zato, ker so se spraševali, ali je bilo njihovo delo smiselno, koristno. Ali bi ne bilo bolje, če bi vsi odlagali smeti v pripravljene smetnjake in bi tudi brez takih akcij živeli v čistem okolju. Ali ni lepše živeti v čistem okolju vsak dan, ne pa le nekaj dni po očiščevalni akciji!

Miha Dakskobler
novinarski krožek
COŠ Tone Čufar

S sobotne svečanosti na karavli maršala Tita na Ljubelju (Foto B. Blenkuš)

VELIKA SVEČANOST OB POIMENOVANJU KARAVLE NA LJUBELJU PO MARŠALU TITU

V počastitev dneva mladosti so karavlo na Ljubelju, ki je doslej nosila ime Kokrški odred, preimenovali v karavlo maršal Tito. Zato je bila v soboto, 21. maja, pri izredno lepo urejeni karavli velika slovesnost, ki so se je udeležili najvidnejši predstavniki republike in gorenjskih občin.

Predstavnica tržiške občine, ki je pozdravila vse navzoče, je poudarila, da je največji sin naše domovine častni član njihove občine. Tu skozi je namreč tovariš Tito potoval leta 1934, ko je šel na razgovor v centralni komite komunistične partije Jugoslavije, ki je bil takrat v tujini. Leta 1962 je Tito obiskal graničarje in prespal v stari karavli na Ljubelju. Prebivalci tržiške občine in graničarji pa si štejejo v posebno priznanje, da je letošnja Titova štafeta prenočila v spominski sobi v karavli na Ljubelju.

Na svečanosti, na kateri je bilo nad 2000 udeležencev, so prečitali odredbo generala Nikole Ljubičiča, na osnovi katere se je ta karavla poimenovala po maršalu Titu. V neposredni bližini karavle so odkrili doprni kip maršala Tita, delo Borisa Kalina. Glasnostni govor je imel načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Petar Gračanin, ki je med

drugim dejal, da Tito ni umrl, da se od takrat ni nič spremenilo in da živi med nami. Najbolj se bomo oddaljili njegovemu spomenu, če bomo marljivo delali in da se bo na ta način naprej razvijala njegova misel. Tito je bil velikan zgodovine, ki je začrtal našo pot v lepšo prihodnost. Tito je največja garancija, da bomo lahko ohranili pridobitve NOB.

Predstavniki pohodnih mladinskih enot po transverzali od Mure do Jadrana so položili spominske vence k spomeniku tovariša Tita. Sledil je bogat kulturni program, v katerem so nastopili pihalni orkester JLA, moški partizanski pevski zbor in pevski zbor iz Tržiča. Udeleženci so poslali pozdravno brzojavko predsedstvu SFRJ in predsedstvu CK ZKJ, ki ju je prebral vojak Gordan Košutič.

Udeleženci slovesnosti so v lepem sončnem vremenu še dolgo uživali v čudovitem obzoru gora.

B. B.

OBSEŽNA AKCIJA ASFALTIRANJA IN UREJANJA KOMUNALNIH NAPRAV V KS DOVJE-MOJSTRANA

Pred štirinajstimi dnevi je bil v Mojstrani razširjen sestanek gradbenega odbora za asfaltiranje cest in poti pri svetu krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana. Poleg članov odbora so bili navzoči tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in sveta krajevnih skupnosti, občinskih družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Jesenice, sestanka pa se je udeležil tudi častni predsednik gradbenega odbora Ljubo Jasnič.

Na sestanku so pregledali izvršena dela pri asfaltiranju cest in drugih komunalnih objektih v krajevni skupnosti, pogovarjali pa so se tudi o drugih aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana.

Uvodne besede na sestanku je imel predsednik gradbenega odbora Aleks Potočki, ki je poročal o obsežnih opravljenih delih pri asfaltiranju in urejanju cest na območju celotne krajevnih skupnosti. Kakor je znano, so prebivalci krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana konec leta 1979 za krajevni praznik z visokim odstotkom izglasovali samoprispevek za asfaltiranje in urejanje cest. V dveh letih, odkar del sredstev zbirajo s samoprispevkom, je celotna krajevna skupnost že v marsičem spremenila svojo podobo. Skupaj so asfaltirali kar 19 kilometrov cest na Belci, na Dovjem, v Mojstrani. Opravili so še številna druga dela pri urejanju cest, zgradili so oporne zidove, skratka predvideni program je gradbeni odbor v dveh letih krepko presegal. Pri tej akciji so na pomoč priskočili tudi člani mladinske delovne brigade, Dragi Milovanović iz Beograda in pobratene občine Valjevo. Vrednost izvršenih del je bila milijon dinarjev. Pri celotni izvedbi asfaltiranja in urejanja cest je vso pomoč nudila Komunalna skupnost Jesenice s potrebnimi krediti, prav tako pa je uspešno tudi sodelovanje s skupščino občine Jesenice in občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami. Podatek, da je v dveh letih, odkar v krajevni skupnosti krajani del sredstev za asfaltiranje zbirajo s samoprispevkom, opravljenih del za 12 milijonov dinarjev, verjetno pove vse.

Najobsežnejši del nalog iz sprejetega programa gradbenega odbora so torej že izvršili, preostali del v petletnem obdobju plačevanja samoprispevka pa bodo lahko izvršili le v okviru zbranih sredstev. Ena najpomembnejših neizvršenih nalog

pa še vedno ostaja vas Radovna, ki je pravzaprav najmanjša vas krajevnih skupnosti in tudi najbolj oddaljena. Vaščani Radovne, ki v vseh pomembnih družbenih akcijah izkazujejo veliko družbeno in politično zavest, pričakujejo, da bodo tudi v tem naselju dočakali prve metre asfalta. Kot je sedaj predvideno, nameravajo v letošnjem letu položiti v Radovni vsaj prvih 100 metrov asfalta.

Na razširjenem sestanku so spregovorili še o ostalem razvoju krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana in o nekaterih spremljajočih problemih. Vse prisotne goste so člani gradbenega odbora seznanili s pripravami na gradnjo mrliških večih na Dovjem, o pripravah na gradnjo prizidka in vrta pri osnovni šoli 16. decembra v Mojstrani, opozorili pa so tudi na problem neurejene kanalizacije od delovne organizacije Kovinska oprema Mojstrana do sotočja Save in Bistrice v Mojstrani. Na tem območju se gradi novo naselje, med drugim štirje novi bloki in verjetno ni potrebno posebej poudarjati, kakšni problemi se bodo pojavili, ko se bodo v nove bloke vselili stanovalci.

V razpravi je bilo večkrat poudarjeno, da pri vseh obsežnih delih na območju celotne krajevnih skupnosti aktivno sodelujejo tudi krajani s prostovoljnimi delom. Pri dosedaj izvršenih delih so veliko in večkrat tudi odločilno vlogo odigrali vaški odbori v posameznih naseljih, saj so bili glavni usmerjevalci dela in aktivnosti pri izvajanju posameznih del.

Na sestanku so podelili štiri knjižne nagrade posameznikom za aktivno sodelovanje in pomoč pri izvajanju celotne akcije v krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana. Priznanja so prejeli: Ivo Arzenšek, Ivo Ščavničar, Franc Kobentar in Slavko Mežek.

J. Rabič

SPOMINSKA PLOŠČA PADLEMU BORCU ZA SEVERNO MEJO

Pred kratkim so se sestali člani občinskega odbora zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919 s predstavniki občinskega odbora ZZZ NOV in se dokončno dogovorili o odkritju spominske plošče na rojstni hiši padlega prostovoljca v bojih za našo severno mejo, poročnika Janka Vilmana, ki je izgubil svoje življenje v boju s sovražnikom 10. januarja 1919 pri Področici na Koroškem.

V dogovoru z občinskim odborom ZZZ NOV, zvezo prostovoljcev in družbenopolitičnimi organizacijami KS Podmežakla naj bi spominsko ploščo odkrili 10. avgusta, to je ob prazniku krajevnih skupnosti Podmežakla.

Poročnik Janko Vilman je bil eden naših jeseniških tovarišev, ki se je takoj po vrnitvi domov ob razpadu stare avstrogrške države in rojstvu Jugoslavije priključil prostovoljem za obrambo meje komaj rojene svobodne domovine in za obrambo narodnostnih pravic našega življa onstran Karavank. Po spominih Jožeta Stražarja je Janko Vilman sredi novembra leta 1918 zbral večje število prostovoljcev, da bi šli na Koroško. Stiri deset se jih je nato pridružil majorju Lavriču, s katerim so v noči na 18. november prečkali Ljubelj in naslednjega dne že zasedli Borovlje. Nato je bil Vilman s svojimi prostovoljci poslan v Področico, kjer so bili v januarju 1919 hudi boji za karavanski predor. V teh bojih je izgubilo svoja življenja večje število prostovoljcev in med njimi kakor že omenjeno, 10. januarja tudi Janko Vilman.

Od vseh 40 prostovoljcev, ki so šli kratko preko Ljubelja, to je prostovoljcev z Jesenic in okolice, danes živijo le še trije, in sicer: Jože Stražar, Pavel Klemenčič in Gregor Košir. Nekateri prostovoljci so kasneje dobili tudi visoka odlikovanja

NOVI PREDSEDNIK ZSO NA KOROŠKEM FELIKS WIESER

Celovec, 16. maja (SINDOK) — S pomembnimi kadrovskimi spremembami se je 15. maja popoldne končal občni zbor zveze slovenskih organizacij na Koroškem. Novi predsednik organizacije je njen dosedanj tajnik dipl. inž. Feliks Wieser. Dosedanji predsednik dr. Franci Zwitter, ki je vodil organizacijo od njene ustanovitve leta 1955 in je že pred tem imel odgovorne funkcije, ni več kandidiral za predsedniško mesto. Podpredsednika bosta šolski ravnatelj Franc Kuvica in radiški občinski politik Ludvik Ogris. Za tajnika so delegati izvolili predsednika zveze koroških partizanov Janeza Wutteja-Luca.

Dosedanji predsednik dr. Franci Zwitter je v svojem poročilu občnemu zboru od avstrijske zveze vlade zahteval čimprejšen začetek konstruktivnega dialoga in je zavnil odložitve predvidenega razgovora pri avstrijskem kanclerju Kreiskem. Podčrtal je, da že več kot dve leti ni bilo nobenega razgovora z zvezno vlado, dva razgovora, ki pa sta bila pred tem, sta bila v prisotnosti predstavnikov avstrijskih strank v smislu tristranskega sporazuma, ki očitno veže tudi zvezno vlado, je dejal dr. Zwitter. Če obstaja kaj kak pritisk na vlado, je dejal Zwitter v zvezi z obrazložitvijo odloga razgovorov, potem je to pritisk tristranskega sporazuma, ki veže vlado na najmanjši skupni imenovalac, torej na mnenje, da je sedmi člen državne pogodbe v celoti rešen. Potemtakem tudi niso več potrebni nobeni razgovori.

Kljub številnim meddržavnim obiskom in blagovlasnim komunikacijam o dobrososedskih odnosih in o manjšini kot mostu in posredniku med obema državama od sprejetja sedmopoljske zakonodaje pred šestimi leti se na področju izpolnjevanja sedmega člena državne pogodbe, torej tako imenovane klasične manjšinske zaščite, z izjemo abiturientskega tečaja na trgovski akademiji, ni premaknilo nič, je rekel dr. Zwitter. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matvež Grilcu, ki je bil v zadnjih dneh tarča ostrih napadov, je izrekel vso podporo. V narodnih zadevah med koroškimi Slovenci ni razlike, to bi moral vedeti tudi deželni glavar Wagner, ki skuša izigravati organizacijo in predsednika enega proti drugemu.

Močno je tudi kritiziral koroškega deželnega glavarja Wagnerja in ugotovil, da do zaostitve ni prišlo s strani Slovencev, ki so v zadnjih letih pri razgovorih pokazali naravnost usodno potrpežljivost in široko pripravljenost tudi za kompromis, pač v pričakovanju, da politika malih korakov ne bo ostala samo stopicanje na mestu. Zaradi dogodkov v Velikovcu in Žitari vasi, zaradi ukrepanja deželnega šolskega sveta in mazaške akcije na slovenski gimnaziji je provokacija, če deželni glavar koroškim Slovincem očita zaostrovanje.

Dosedanji tajnik in novi predsednik je podal obsežno poročilo o delovanju organizacije in potrdil načela dosedanje politike Zveze slovenskih organizacij. Na široko je ob tem analiziral tudi trenutni socialnoekonomski položaj manjšine.

V razpravi so številni govorniki kritizirali politiko socialistične stranke na Koroškem in pri tem niso izzeli tudi slovenskih članov te

stranke. Za prihodnje obdobje pa so sklenili tudi izdelavo podrobnega načelnega in akcijskega programa organizacije.

Dr. Franci Zwitter bo v bodoče vodil koordinacijski biro avstrijskih manjšin in se posvetil predvsem delu na področju klasične manjšinske zaščite.

INFORMACIJSKA KONFERENCA ŽENSK TREH DEŽEL

V soboto, 15. maja, je bila v Celovcu informacijska konferenca žensk treh dežel, ki jo je pripravila zveza slovenskih žena na avstrijskem Koroškem. V modri dvorani doma glasbe v Celovcu so se zbrale predstavnice organizacij iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Prišle so iz vseh koroških dolin, pa iz Stare Gorice, iz Slovenije pa so bili Tilka Blaha, podpredsednica republiške konference socialistične zveze, predsednik republiškega sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk Slavko Zalokar ter predstavnice svetov iz kranjske, mursko-soboške in jeseniške občine.

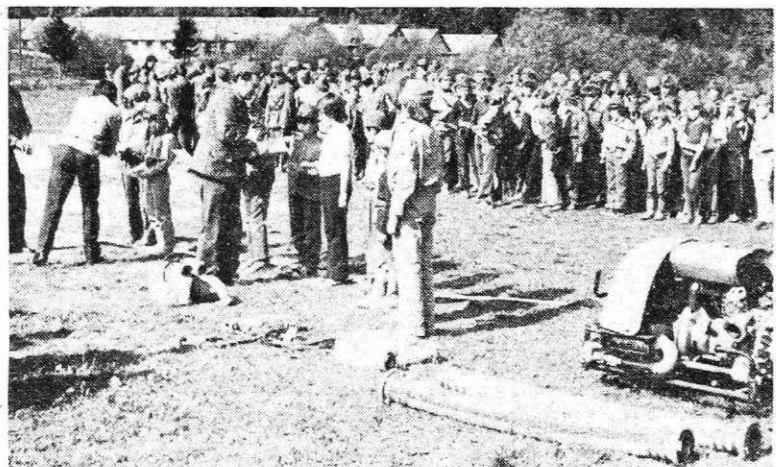
Najprej so prisluhnili osrednjemu referatu domačinke Marije Jurič o ženski v družbi, njenem izobraževanju, poklicnem usmerjanju in

zaposlovanju ter problemih, s katerimi se srečuje koroška ženska.

O tej problematiki in izkušnjah so spregovorile tudi predstavnice iz Avstrije, Italije in Slovenije. Predlagali so tudi, naj bi na srečanju prihodnje leto spregovorili o ustvarjanju pogojev za enakopravno poklicno, delovno in kulturno uveljavljanje ženske, pa tudi o vlogi kmečke ženske.

Zatem so si udeleženke letošnjega srečanja, ki je vsako leto v drugi državi — pred dvema letoma je bilo na Jesenicah — ogledale Peršmanovo domačijo pri Železni Kapli, v kateri je tudi muzej NOB in prisluhnile prisrčnemu kulturnemu programu najmlajših članov kulturno-prosvetnega društva Zarija iz Železne Kaple.

Rk.

Zbor mladih gasilcev jeseniške občine pred začetkom tekmovanja (Foto B. Blenkuš)

USPELO TEKMOVANJE MLADIH GASILCEV JESENIŠKE OBČINE

Mladi gasilci jeseniške občine so se letos pomerili v soboto, 21. maja, in sicer na Prodah v Mojstrani. Nastopilo je devet mladinskih ekip, deset ekip pionirjev A skupine in prav tako deset ekip pionirjev B skupine.

Pri mladincih, ki so se pomerili v vaji s motorno brizgalno 800/8 in v štafeti, je s 465 točkami zasedla prvo mesto desetina iz Smokuča. Drugi so bili mladinci Gasilskega društva Podkoren, ki so osvojili 442 točk, na

tretje mesto pa se je s 430 točkami uvrstila mladinska desetina iz Zatreznice.

Pri mešanih desetinah mladincev in mladink sta nastopili dve desetini, in sicer GD Jesenice mesto, ki je dosegla 390 točk, druga pa je bila iz GD Kranjska gora, ki je prejela 350 točk. Same mladinke so nastopile samo iz GD Dovje in za nastop prejele 432 točk.

Pionirji skupine A so tekmovali v vaji s hidrantom in vaji z vedrovko. Prvi so bili pionirji GD Hrušica z 239 točkami, na drugo mesto so se z 219 točkami uvrstili pionirji iz GD Mojstrana, tretje mesto pa so zasedli pionirji iz GD Zabreznica, ki so prejeli 216 točk. Pri pionirkah je nastopila samo desetina iz Mojstrane, ki je prejela 113 točk.

Pri mešanih desetinah pionirk in pionirjev so bili prvi iz Smokuča, ki so osvojili 238 točk, drugi iz Kranjske gore s 176 točkami in tretji Jesenice mesto, ki so prejeli 170 točk. Izven konkurence je nastopila desetina šolskega gasilskega društva »mladi gasilec« iz Kranjske gore, ki je osvojila 203 točke.

Pionirji B skupine so tekmovali s 300-litrsko motorno brizgalno in v štafeti. Prvo mesto so z 230 točkami osvojili pionirji z Blejske Dobrave, drugi so bili iz gasilskega društva Jesenice-mesto, ki so prejeli 206 točk, tretji pa so bili s 188 točkami pionirji iz Zabreznice.

Mešana desetina te skupine je nastopila samo iz Kranjske gore, ki je osvojila 190 točk.

Tekmovanje je pokazalo, da se v gasilske vrste uspešno vključuje vedno več mladih, kar je najboljša zagotovila za dobro delovanje gasilskih društev v občini tudi v bodoče.

Tekmovanje je vodil poseben sodniški zbor, ki mu je predsedoval Karol Tramte.

B. B.

Na pomladanskem soncu (Foto I. Kučina)

PRIZADEVANJA ZA LEPŠE JESENICE IN USTREZNEJŠO LOKACIJO INFORMATIVNE PISARNE TD

Na seji upravnega odbora Turističnega društva Jesenice, katere so se udeležili tudi člani komisije za izvajanje akcije »lepe rože in urejena okolica«, so največ razpravljali o kadrovski, finančni in prostorski problematiki.

Najprej so izbrali predsednika in tajnika. Vsi člani upravnega odbora so jima obljubili polno podporo in sodelovanje. Kar zadeva financiranje, so bili navzoči seznanjeni s sklepom skupščine občine, da se prihodnje leto poveča turistična taksa od 4 na 12 din, s čimer bo to vprašanje ugodno rešeno. Se vedno pa ni rešena prostorska problematika, namreč pridobitev ustreznega prostora v bližini železniške postaje. Tečejo prizadevanja, da bi BUSP odstopil manjši prostor ob Kompasu. To rešuje samoupravna stanovanjska skupnost v okviru prizadevanj, da se v stavbi na Cesti maršala Tita 65, kjer je sedaj turistično društvo, organizirajo skupne službe za vse samoupravne interesne skupnosti.

V nadaljevanju so govorili o prizadevanjih za čim lepše in urejeno okolje. Seznanjeni so bili s pozivom gorenjske turistične zveze in turistične zveze Slovenije na tekmovanje za najlepše urejen kraj na Gorenjskem in v Sloveniji. Predsednik komisije Ciril ČOP je navzoče seznanil s kriteriji in načinom ocenjevanja. Sklenili so, da bodo vsi člani komisije najprej ugotovili pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki jih bodo sporočili na sedež društva. Vsem prizadetim bodo poslali pisna priporočila za ureditev. Istočasno bodo vse poletje kot že doslej ocenjevali prizadevanja pri gojenju rož in zelenja na oknih, balkonih, vrtovih in drugod. Do septembra bodo pripravili predloge za pohvale, priznanja in podelitev značk. Tudi letos bodo najlepše primere slikali in jih bodo prikazali po šolah, organizacijah, društvih in članom na letni skupščini. Ta komisija je letos kadrovsko zelo okrepljena in tako številčna, da pokriva celotno širše območje Jesenic. Vsi bodo takoj pričeli z delom, na seji pa so že tudi poročali o številnih nepravilnostih, na primer, o parkiranju avtomobilov na zelenicah, o polomljeni ograji ob stavbi, v kateri so strokovne službe SIS na Plavžu, o zanemarjenih napisih in reklamah, o med plujenjem poškodovani ograji od TVD Partizan do Železarn, o nevdrževanih fasadah,

o zapuščenih dotrajanih avtomobilih, o razpadajoči hiši na Murovi in podobno. O vsem ugotovljenem bodo obvestili odgovorne in jih zaprosili za ureditev zadev.

Predsednik in delegati so poročali o udeležbi in vsebini sej skupščine krajevne skupnosti, SZDL, raziskovalne skupnosti, sestanka o tematiki LO in družbene samozaščite ter delovanju prijavne in odjavne službe, ki ga je sklical izvršni odbor skupščine občine. Poročali so o sestanku za varstvo okolja, ki ga je pripravila komisija pri gorenjski turistični zvezi. Ugotovili so, da se delegati turističnega društva vseh sedaj redno udeležujejo in aktivno sodelujejo ter skrbijo za ustrezne informacije.

Tudi novi prospekt Jesenic že čaka na tisk v kartonazi Cvetkovič. Franc Gasar, predsednik komisije vrtičkarjev, je poročal o opravljenem pripravljnem delu. V krajevni skupnosti Plavž je 34 vrtičkarjev že lepo obdelalo dodeljena zemljišča, za še približno 50 prosilcev pa se prostor za Savo ta čas ureja. Če bo še ostalo kaj zemljišča, bo turistično društvo pripravilo nov razpis za prijavo interesentov. Za prosilce na Hrušici so priprave še v teku, prosilci s Koroške Bele in Javornika pa zaradi oddaljenosti niso bili zainteresirani za ponujene površine na Lipcah. Kot se predvideva, jih bo Železarna, ki je lastnik, odstopila za kmetijsko obdelavo.

Navzoči so se zanimali za lastništvo reklamnega navpičnega panoja v trikotniku vzhodno od gostišča Triglav. Predlagali so, naj bi ga prevzelo turistično društvo, ki naj bi posamezne predale ponudilo trgovskim in drugim organizacijam za reklame.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje glede možnosti obiska tehničnega muzeja. Kot je pojasnil vodja splošnega sektorja Železarn, ni več nobenih ovir za ogled tega zanimivega muzeja. Obiskovalci se morajo javiti pri vratarju hladne valjarne — žičarne, kjer dobijo vse potrebne napotke.

B. B.

IZVEDLI SMO OBRAMBNI DAN

V ponedeljek, 10. maja, smo učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele izvedli akcijo NNPN — pravzaprav je bil to športni dan s poudarjeno obrambno vsebino. Akcijo smo načrtovali že za soboto, 8. maja, pa nam jo je preprečilo slabo vreme. Tudi v ponedeljek je deževalo, pa je športni dan vseeno uspel.

Zadali smo si naslednje cilje: — preveriti samostojnost delovanja oziroma samoiniciativnega ukrepanja oddelčnih in šolske skupnosti ter posameznih učencev, — preveriti sposobnost evakuacije iz šole, — preveriti usposobljenost učencev s področja SLO in družbene samozaščite, — ugotoviti moralno pripravljenost.

Pri izvedbi akcije in tudi pri pripravah nanjo so nam pomagali učitelji in vsi delavci šole, predstavniki ZB NOV Javornik-Koroška Bela, predstavniki JLA s karavle v Javorniških rovtih ter strelska družina Triglav.

Učenci smo bili razdeljeni v dve skupini. V prvi smo bili učenci od 1. do 6. razreda, v drugi pa 7. in 8. razredi. Prva skupina je imela dve uri pouka z obrambno vsebino, nato pa smo šli na orientacijski pohod proti Pristavi.

Učenci 7. in 8. razredov pa so se že jutraj zbrali na Lipcah, od koder so se podali na orientacijski pohod. Med potjo so reševali naloge iz orientacije, protipožarne zaščite, prometne vzgoje, narodne zaščite in osnove prve pomoči. Spoznali so tudi puško M-48 in streljali z zračno puško.

Vse ekipe so tekmovalne naloge v redu opravile in tako pokazale dobro usposobljenost učencev na področju SLO in družbene samozaščite.

Gregor Čušin,
literarno-novinarski krožek
OŠ Karavanskih kurirjev NOB
Koroška Bela

V SOBOTO NA JESENICAH DELOVNO TEKMOVANJE VOZNIKOV, AVTOMEHNIKOV IN AVTOELEKTRIKARJEV GORENJSKE

V jeseniški občini že dalj časa potekajo zelo obsežne priprave na tretje delovno tekmovanje voznikov, avtomehnikov in avtoelektrikarjev Gorenjske, ki bo v soboto, 29. maja, na Jesenicah. Pokrovitelj tekmovanja bo medobčinski svet Zveze sindikatov Slovenije za Gorenjsko, vse priprave pa vodi in usklajuje poseben organizacijski odbor.

Delovna tekmovanja so v sedanjem obdobju neugodnih gospodarskih gibanj in stabilizacijskih prizadevanj še kako potrebna za doseganje kar najboljših delovnih rezultatov. Vse svoje znanje, moč in sposobnosti bodo v soboto pokazali tudi vozniki, avtomehaniki in elektriki, ki bodo preverjali teoretično in praktično znanje. To tekmovanje bo hkrati potekalo v okviru republiškega tekmovanja kovinarjev. Tako kot v preteklih letih bosta združeni tekmovanji voznikov ter avtomehnikov in avtoelektrikarjev. S tem tekmovanjem pa bodo udeleženci tudi delovno proslavili svoj praznik, ki ga vozniki in avtomehaniki praznujejo vsako leto 13. julija. In še nekaj besed o sobotnem programu tekmovanja.

Ob 6. uri in 15 minut bo slav-

nostna otvoritev v športnem parku v Podmežakli. Ob 6. uri in 30 minut bo začetek teoretičnega dela tekmovanja v športni dvorani, ob 8. uri pa začetek praktičnega dela, in sicer za avtomehanike in avtoelektrikarje v športni dvorani, za voznika pa na poligonu ob športni dvorani.

Ob 14. uri in 30 minut bo mimo-hod udeležencev tekmovanja od športne dvorane do Čufarjevega trga na Jesenicah, kjer bo slavnostni govor, razglasitev rezultatov tekmovanja in zaključek. Ob 16. uri bo sledilo še tovariško srečanje v športni dvorani v Podmežakli.

Organizacijski odbor tekmovanja vabi vse občane, da si tekmovanje ogledajo in pozdravijo udeležence iz celotne Gorenjske ter se udeležijo popoldanskega tovariškega srečanja.

J. r.

V zadnjih tednih se vrstijo nastopi pevskih zborov. Posebno mesto in čar imajo koncerti šolskih zborov. Prikazujejo bolj ali manj uspešno vnetje, bogatijo življenje okoliša in budijo upanje, da si v njih nabirajo znanje in potrebo po kulturnem delu prihodnji člani odraslih zborov. Organizacijo občinskih srečanj vodijo ponekod ali šole ali ZKO, drugje si jo delijo, sodelujejo tudi izobraževalne skupnosti pa zavod za šolstvo. Na splošno pa velja, da bi z dogovorom, ki bi upošteval stvarne možnosti, MORALI POSTAVITI JASNEJŠI KONCEPT.

Po večkrat samo sprejetih sklepih (tudi v okviru pevske zveze Gorenjske) bo letos prvič prišlo do medobčinskega srečanja šolskih zborov. Zato so se glasbeni učitelji osnovnih šol odločili, da bo posamezne koncerte spremljala strokovna komisija, ki bo določila zore za medobčinsko srečanje, hkrati pa imela posvete z dirigenti. Strokovne ugotovitve o posameznih prvinah zborovskega prepevanja naj bi jim bile v pomoč, ki pa bi bila še bolj učinkovita, če bi jo organizirali pred koncertom — takrat, ko so pesmi še v delu! Naloge dirigentov so zahtevne za vse, njihova nagnjenja pa različna. Nekateri jih opravljajo s posebnim veseljem, druge k temu sili delovno mesto, vsi pa potrebujejo polno mero požrtvovalnosti, saj razmere za zadovoljivo organizacijo delovanja šolskih zborov v glavnem niso posebno ugodne. Tudi odnos kolektivov ni povsod posebno spodbuden. Vsak javni nastop pa naredi dirigenta in zbor za predmet bolj ali manj objektivne kritike, ki svoj vtis oblikuje na podlagi nekajminutnega petja, nepoznano pa mu je vse tisto, kar tako dejavnost otežuje. Glasba spremlja slehernega človeka, v razvoju in obstoju narodov pa ima sploh posebno mesto. Tudi pri nas. Temelj te njene vloge se oblikuje v šolah, še posebno v pevskih zborih. Torej imajo njihovi dirigenti pomembno delo. To jim priznajo, hkrati pa pomagajo, če menimo, da bi ga lahko ali morali bolj.

V petek, 14. maja, je bilo v gledališču na Jesenicah občinsko srečanje šolskih zborov **Mladina poje '82**. Množica mladih pevki in pevcev je privabila toliko ljudi, da je bilo sedežev premalo. Res bo treba razmisliti o predlogu, da bi ta že ustaljeni koncert razpolovili, saj je sedaj preobsežen, tako da so ob koncu nastopajoči zbori od dolgega čakanja utrujeni in nezbrani prihajali na oder.

V uvodni točki je **Slavko Mežek** pokazal zanimivo, domiselno in dobro pripravljeno skupinsko ritmično igranje. Vodil je **Orffov orkester OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice**. Poleg dveh Orffovih skladb smo slišali še dirigentovo »Delovni dan«, nekako programsko zasnovano ritmično sliko. Živa zvočna učinkovitost skupine bi bila morda primernejša za konec večera.

Nastopi najmlajših so zmeraj tudi najbolj prisrčni. Kot da se še ne zavedajo povsem, zakaj so na odru. Nekaterim je nekako nerodno, drugim pogled boga po dvorani in išče domače obraze. Med njimi pa so že tudi zanesljivejši. In ti budno sledijo tovarišici, njenim gibom in mimiki, samozavestno pojejo in še druge potegnejo za seboj. **Anita Baznik** je s cibicami Glasbene šole Jesenice še bolj kot lani prepričala, da je »rana ura zlata ura«. Idealno bi bilo, da bi čimveč mladih šlo skozi podobno pevsko šolo; najlažje seveda v vrtcih, ki jih je več kot glasbenih šol.

Zbori, ki jih vodi zborovodja **Andrej Rupnik**, pojejo po svoje prepričljivo. Strokovna mnenja o njegovem pristopu k delu z zborom, predvsem glede interpretacije, so deljena. Zlasti menijo, da bi glasovni podobi koristilo, če bi bila manj prodorna in odsekana, zato pa bolj umirjena, izdelana v podrobnostih in z manj zunanjih učinkov. Gre za dirigentov svojvrsten način, ki pa v bistvu glasbene estetike ni v vsem prepričljiv. Omenjene značilnosti so spremljale nastop vseh treh Rupnikovih zborov. Poudariti pa je treba, da je pevec znal pošteno zagreti, saj so delovali zelo učinkovito.

Otroški zbor OŠ 16. decembra iz Mojstrane je bil med njimi prvi v vrsti. Imel je dober izbor pesmi, zanesljivo izveden in tudi privlačen, a v želji po prepričljivosti mestoma malo kričav. Podobno je mnenje za **otroški zbor Jeseniško-bohinjskega odreda iz Kranjske gore**. Z njim je dirigent predstavil tudi svojo »Lenko«, ki pravzaprav ni pesem, pač pa ritmično in zvokovno razbana skupinska razvrstitev besedila. Po menju nekaterih ni spadala na pevski koncert, a je vendarle zanimiv poskus iskanja novih poti.

Mladinski zbor iste šole je pel tri dirigentove priredbe znanih ljudskih pesmi. Po zasnovi so si bile precej podobne in niso nudile dovolj izžnosti, da bi zbor pokazal različna glasbena razpoloženja. Če je v besedah o teh zborih čutili kritično misel, gre ta predvsem na račun zunanega učinka, kljub vsemu pa so z

dirigentom vred dokazali pridno delo in mladostni pevski zanos.

Malči Štern je pripravila dva zbora. **Otroški zbor (1. in 2. razreda) OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice** je od treh zanimivih pesmic najbolj prepričljivo zapel tisto o »Botru Ježu«. Še boljši, tonsko in izrazno, je bil drugi njen zbor (**2. in 4. razred**). V obeh so se izkazali mladi solisti, ki so pod zanesljivim vodstvom tudi sami zanesljivo zapeli. Nekaj je bilo le smole s spremljavo, kar je žal vplivalo na pevce.

Še dva otroška zbora sta nastopila. V primerjavi z lanskim letom je prav očiten korak naprej naredila **Marija Reichman**. Primerno in dovolj pogumno izbrane pesmi slovenskih skladateljev je **zbor OŠ Toneta Čufarja** pripravil za nastop, ki ga je bilo prijetno spremljati. Še več glasbenih vrednot v tonu, dinamiki in fraziranju je bilo slišati v izvedbi pesmi, s katerimi se je predstavil **Otroški zbor OŠ Prežihovega Voranca Stanko Richter**. Bil je primer naravnega muzikalnega izraza.

Roman Ravnič se vse bolj uveljavlja kot zborovodja. Zvok zbora oblikuje tako, da z njim že lahko slika tudi razpoloženje besedila, hkrati ga brusi tudi po intonacijski strani; celotno interpretacijo pa gradi tako, da je oblikovno prepričljiva in logična. To je bilo čuti v petju mlajšega mladinskega zbora in mladinskega zbora OŠ Prežihovega Voranca. Svoj muzikalni občutek zna dirigent uspešno prenesti na zbor, zato ta v pravem pomenu besede poje.

Dva mladinska zbora ima tudi **OŠ Toneta Čufarja**. Oba vodi **Mira**

Mesarič. Kot pri vseh že opisanih zborih, smo z veseljem ugotavljali napredek. Z novimi spoznanji dirigentov rastejo tudi zbori. Tudi tu smo spremljali hotenje, naj petje ne bo le intonacijsko in ritmično izdelano, pač pa tudi v drugih glasbenih prvinah doživeto ter smiselno. Nič zato, če se vmes še zmeraj kaj tudi podre.

Za konec je še enkrat nastopil **Slavko Mežek** z mladinskim zborom OŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice. V petju je bilo sicer nekaj negotovosti (zaradi dolega čakanja? zaradi nemira v dvorani?), toda ostalo je prepričanje, da so bile zahtevne pesmi dobro naštudirane, solisti zanesljivi, dirigiranje jasno in pevci v pravo oporo.

To so skromno odmerjene misli, ki naj bi kar se da kratko predstavile vse nastopajoče. S posameznostmi se kdo morda ne bo strinjal, pa naj za celotno prireditev poudarimo, da je pokazala uspešno prizadevanje šolske mladine, dirigentov in vodstev šol. Lepo je in prav, da ima organizacijo takih srečanj ZKO. V splošnem zaslužijo dirigenti pohvalo za izbiro pesmi, saj se ne ustrašijo novjših skladb, ki so navidezno manj prijetne za uho, a so izrazno bogatejše. Pri izbiri spremljave bo treba še bolj paziti, da bo le-ta res enakovredno dopolnilo petju; tokrat še ni vse uspelo. Pri vseh prireditvah s toliko nastopajočimi je problematična prava zbranstvo v dvorani. Vse preveč je takih, ki se sprehajajo ven in noter, s čimer motijo druge poslušalce in nastopajoče.

Po koncertu so se dirigenti in organizatorji zbrali na krajši povesi s prisotnimi glasbenimi delavci od drugod. Veseli so bili pohval, hvaležni tudi za nasvete, kako odpraviti slabosti. Vse skupaj je vodila zavest, da so srečanja otroških in mladinskih zborov postala nujna preskušnja te dejavnosti, hkrati pa se bogati njihova vsebina.

EG

PODROČNO TEKMOVANJE ZA CANKARJEVO NAGRADO 1982

Vsako leto Slavistično društvo Slovenije in zavod SRS za šolstvo organizirata tekmovanje v znanju materinščine za Cankarjevo nagrado. V tem preizkusu sodeluje ogromno število tekmovalcev z vseh slovenskih osnovnih in srednjih šol, ki si tako izpopolnijo znanje svojega materinega jezika in podrobneje spoznajo dela slovenskih mojstrov pisane besede.

Tekmovanje poteka v dveh težavnostnih stopnjah: za osnovnošolce in za dijake srednjih šol. Naloga, ki so jo letos imeli srednješolci, je bila takale: Kmečka tematika v delih Janka Kersnika, Ivana Tavčarja, Prežihovega Voranca, Miška Kranjca in Ivana Potrča — opis tematike in jezikovnostilna analiza. Snov je precej zahtevna, vendar pestra in zanimiva.

Po trije najboljši dijaki, pravzaprav večinoma dijakinje, smo se v ponedeljek, 19. aprila, zbrali v osnovni šoli Antona Tomaža Linhartar v Radovljici, ki je bila gostiteljica letošnjega regijskega tekmovanja. Po prijaznem nagovoru, ki je nekoliko pomiril naše razburjenje, smo se razporedili po razredih, kjer nas je že čakala prva naloga, spis. Za naslov sta bili dani dve možnosti: Ženske upovedene osebe v delih Kersnika, Tavčarja, Voranca, Kranjca in Potrča, ali pa jezik v teh delih. Kot smo pozneje ugotovili, smo se vsi odločili za prvi naslov. Eno uro smo se trudili in grizli peresa nad nalogami, nato pa je naše izdelke vzela v roke komisija, ki jih je temeljito prereševala. Po kratkem odmoru smo se lotili še drugega dela tekmovanja: jezikovno-stilna analiza prebranih del. Lahko rečem, da testi niso bili preveč težki, čeprav so zahtevali temeljito poznavanje snovi.

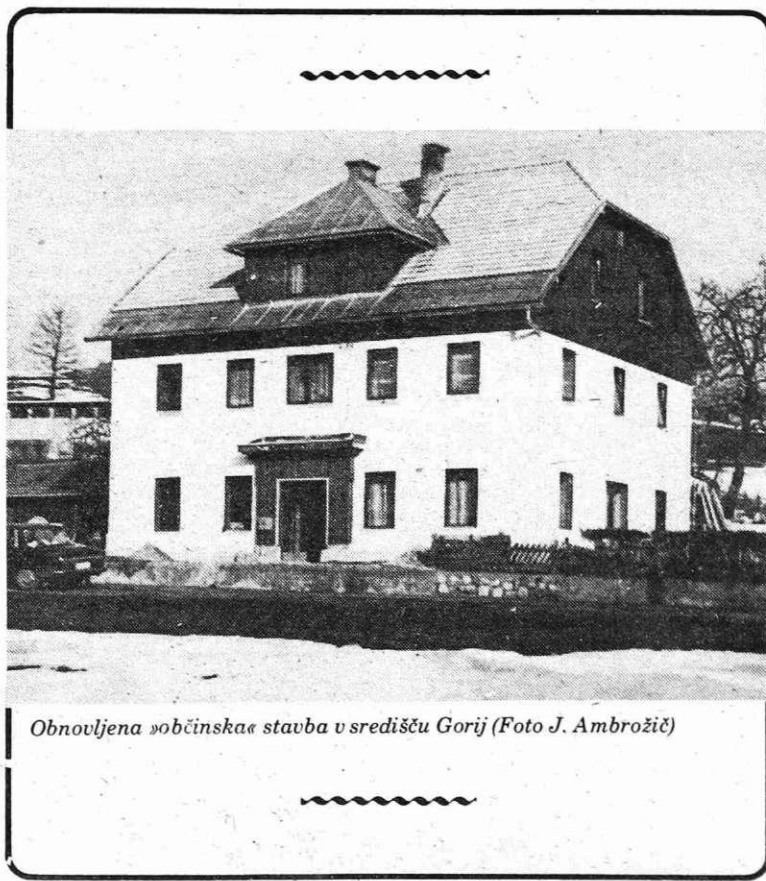
Po končanem tekmovanju smo si ogledali še Linhartovo sobo v graščinskem muzeju, medtem pa je komisija pregledovala naše naloge in izbirala tekmovalce, ki se bodo udeležili republiškega tekmovanja 5. junija v Kranju. Odločila se je, da na nadaljnje tekmovanje pošlje dve dijakinji Centra srednjih šol Jesenice, in sicer Vesno Filipovič in Jasno Volfand ter Darjo Sodja, dijakinjo Šole za zdravstvene delavce Jesenice.

Prav gotovo moram pohvaliti gostitelje za izredno lep sprejem, hkrati pa bi rada nekaj pripomnila k samemu načinu tekmovanja. Zdi se mi namreč, da ni pravilno, ker tekmujejo v isti kategoriji vsi učenci srednjih šol. Tako je dijak prvega letnika, ki se še ni povsem privadil na zahteve, ki jih predenja postavlja srednja šola, v neenakem položaju v primerjavi s četrtišolcem. Če ga na tekmovanju je za oba enaka, čeprav so znanje in sposobnosti najbrž različne. Zaradi tega se mi zdi

boljša prejšnja oblika tekmovanja, ko so srednješolci tekmovali v dveh stopnjah.

Kljub tej pomanjkljivosti je tekmovanje zanimivo, zato vabim vse tiste, ki se ga letos niso udeležili, naj se poskusijo drugo leto.

Jasna Volfand

Obnovljena občinska stavba v središču Gorij (Foto J. Ambrožič)

V počastitev 90-letnice rojstva tovariša Tita, kongresov zveze komunistov in meseca mladosti je bila v soboto, 22. maja, ob 17. uri v dvorani kulturnega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku **DEVETA REVija PEVSKIH ZBOROV DRUŠTEV UPOKOJENCEV GORENJSKE**. Gostitelj revije je bilo Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela.

Zveza društev upokojencev Slovenije vsako leto organizira revijo pevskih zborov, ki delujejo v okviru društev upokojencev v Sloveniji. V pripravi na republiško revijo pa po posameznih območjih DU organizirajo pevske revije, na katerih naj bi pevci prikazali pregled kvalitete zborov in njihove programske politike. V Sloveniji deluje 65 zborov DU, na reviji na Javorniku pa je nastopilo 13 zborov, v katerih je 248 pevki in pevcev zapelo 39 narodnih, borbenih in umetnih pesmi.

Na reviji so nastopili: Moški pevski zbor KUD Ivan Cankar Ljubljana (30 pevcev) — zborovodja Anton Bračko; moški pevski zbor Janez Cerar DU Domžale (20) — pevovodja Stane Habe; ženski pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela (17) — pevovodkinja Breda Prašnikar; mešani pevski zbor Lipa DU Radovljica (28) — pevovodkinja Beti Demšar; moški pevski zbor DU Tržič (21) — pevovodja Edo Ošabnik; moški pevski zbor DU Škofja Loka (19) — pevovodja Valentin Pirc; ženski pevski zbor DU Domžale (31) — pevovodja Stane Habe; moški pevski zbor DU Predoslje (9) — pevovodja Vencelj Sedej; moški pevski zbor DU Kranj (17) — pevovodja Tone Marolt; ženski pevski zbor Lipa DU Radovljica (15) — pevovodja Edo Ošabnik; moški pevski zbor Lipa DU Radovljica (13) — pevovodkinja Beti Demšar; moški pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela (7) — pevovodja Jaka Veber; moški pevski zbor DU Jesenice (21) — pevovodja Jože Kelvišar in združeni moški pevski zbori DU Gorenjske pod vodstvom Staneta Habeta, Valentina Pirca in Eda Ošabnika. Na sporedu so imeli skladbe iz narodnega, umetnega in borbenega repertoarja, ki so jih za ženske, moške in mešane zore priredili skladatelji: Vinko Vodopivec (4 skladbe), Radovan Gobec in Makso Pirmik (po 3 skladbe), Viktor Mihelič, Danilo Bučar, Karol Pahor, Rado Simoniti in narodne (po 2 skladbi), Ubaldo Vrabec, Luka Kramolc, Pavle Kernjak, Franc Gerbič, Miro Kernjak, Breda Šček, Matija Tomc, Peter Lipar, Miroslav Vilhar, Jakob Jež, Gustav Ipavec, Oskar Dev, Anton Vračko, France Marolt, Jakob Aljaž, Anton Foerster, Janez Močnik, Blaž Arnič in Ludvig van Beethoven (po eno skladbo).

Udeležence je v imenu organizatorja — gostitelja pozdravil in jim zaželel uspešen nastop ter uspeh v prihodnosti predsednik Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela Stane Torkar, v imenu krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela pa je navzoče pozdravil Lovro Berce.

Revija naj bi bila nekakšen pregled dela pevskih zborov DU Gorenjske in kot priprava zborov za revijo vseh pevskih zborov DU Slovenije, ki bo v Kamniku. Revija je bila nekakšna strokovna izkušnja tako za pevce kot za pevovodje.

Nastopi so bili izvajalsko na dokaj različnem nivoju. Pomembnejših dosežkov ni bilo in jih tudi ne moremo pričakovati, ker pogoji za delo, kakor tudi sestava nekaterih nastopajočih zborov niso najboljši. Precej pevk in pevcev nima več dovolj »pevskih moči«, da bi zmogli prav vse vokalne in tehnične zahteve skladb. V njihovem prepevanju — reagiranju na zahteve pevovodij, dinamiki, gradaciji, ritmu, zagnanosti — pa je čuti, da je bila pri večini nastopajočih pevska mladost in zborovska, pri nekaterih pa tudi solistična dejavnost, zelo bogata. Kot odliko tega srečanja — revije moramo omeniti resnična stremeljenja, da se v današnjem potrošniškem in pridobitniškem vzdušju še najde toliko ljudi, ki žrtvujejo svoj prosti čas »neatraktivnemu« delovanju, ki daje prav tem pevskim zborom in njihovim pevovodjem še posebno moralno veličino. Moramo omeniti še stremeljenja pevcev in pevovodij po dobrih pesmih, s katerimi ohranjajo naš narodni, borbeni in poljudni melos. Tako tudi pevski zbori DU dokazujejo, kako naši ljudje v poznih letih resnično težijo h kulturnemu udejstvovanju. Od sebe dajejo tisto, kar pač zmorejo. Prav ta dejstva nas navdušujejo, naša socialistična samoupravna družba pa jim ob vsaki priložnosti izkazuje zaslužno družbeno priznanje.

Nekatera društva upokojencev bi morala poskrbeti, da bi »miniature« zore številčno okrepili. Zbori, ki so to storili z mlajšimi pevskimi močmi, so pridobili tudi na boljši zvočnosti in zanesljivosti ostalih članov zborov.

To je bila lepa kulturna manifestacija, ki izraža aktivnost in vitalnost upokojencev in njihovih društev. To je bila manifestacija zadovoljstva, veselja, sreče, družabnosti... Kako drugače pojasniti sodelovanje pevcev — invalidov, ki zanesljivo prav v pesmi najdejo tisto, kar jim je narava vzela. Nekateri zbori že imajo v svojih vrstah nekaj mladih pevki in pevcev. Tudi to je vizualno delovalo na čustva poslušalcev. Mladost se je pridružila ostalim entuziasmom v eni najplemenitejših človekovih dejavnosti — lepem petju. Tudi med pevovodji smo »odkrili« mlade moči. Tokrat so se vrsti znanih in izkušnih pevovodij: Habe, Pirc, Ošabnik in drugi — pridružili dve mladi pevovodkinji Breda Prašnikar in Beti Demšar. Prašnikarjeva se je predstavila z ženskim pevskim zborom DU Javornik-Koroška Bela, ki je bil ustanovljen pred nekoliko meseci. Sedemnajst pevk, od katerih nekatere se niso pele v zboru, je mlada glasbenica združila v skupino, ki je bila pod njenim vodenjem na tej reviji zelo uspešna. Posebno pozornost pa je vzbudila mlada študentka glasbene akademije Beti Demšar. Vodila je mešani in moški pevski zbor Lipa DU iz Radovljice. Predstavila se je kot talentirana glasbenica, ki je že »prebila zid skrivnosti zborovskega dirigiranja«. Njena sposobnost ni dvomljiva. Niti mladost niti krhkost ji nista bili v napoto, da ne bi vodila obeh zborov zanesljivo, z žarom, z zrelemi dirigentskimi potezami... Oba zbora, ki ju je vodila, sta se pod njeno krhko, toda sigurno roko, počutila mladostno in tako tudi prepevala. Žal, da moški zbor na programu ni imel za njen začetek in uveljavitev bolj prikladne skladbe. Če poznamo najbolj domače zore, naj zaradi spodbude poudarim viden napredek moškega pevkega zbora DU Jesenice, ki ga zadnje čase vodi pevovodja Jože Kelvišar.

Vsak zbor je takoj po nastopu na odru prejel spominsko priznanje in šopek cvetja. Spominsko priznanje je prejel tudi predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije tovariš Batagel. Program revije in vse ostalo v zvezi z nastopi zborov je uspešno povezoval Jaka Svetina.

Za konec revije so združeni moški zbori zapeli pod vodstvom pevovodij Staneta Habeta, Valentina Pirca in Eda Ošabnika tri pesmi: Gremo v napad Janeza Kuharja, Šel sem po zelenem travniku Emila Adamiča in pesem Jurija Flajšmana Trilgav. To je bil veličasten zaključek, ki je vse v dvorani razveselil in obogatil za še eno prijetno kulturno doživetje. Gostiteljem DU Javornik-Koroška Bela za organizacijo in gostiteljstvo pa vse priznanje.

Franjo Ropret

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Lionel DAVIDSON: Umori v Chelseaju. Založba Obzorja 1981. (Zbirka Svet v knjigi.)

Tokrat sem se odločil, da bom za bralce naše rubrike prebral kriminalko. Zares je bila potrebna odločitev: zadnja leta ne prebiram kriminalk, morda zato ne, ker si ne obetam kakšnih novih doživetij. Priznam pa, da so bili časi, ko sem jih gotal kot kak narkoman – vendar ni trajalo dolgo. Pričujočo knjigo pa sem si izbral zato, ker v spremni besedi piše, da je to »več kot nadpovprečna kriminalka, za razred višje od dobre stare Agathe Christie«.

Torej izvrstna priložnost, da se malo pomudimo ob tej izvrsti zabavnega čtiva.

Literarna teorija (tudi naša slovenska) se rada ukvarja s to zvrstjo. Menda iz dveh razlogov: prvič, ker je to čista zvrst, čista v tem smislu, da so vse kriminalke zelo podobne nekemu idealnemu vzorcu. Drugič pa zato, ker so vse kriminalke, če gledamo z oblikovne strani, zelo polne, prave umetnine. »Oblika« je pri njih povsem zlita z »vsebino«. Kriminalist postopoma razkriva resnico o zločinu – pisatelj pa mu korak za korakom sledi pri tem razkrivanju. Bistvo vsake pripovedne tehnike je v tem, kako postopoma razkriji resnico.

Literarna teorija pravi, da lahko zločinca (morilca) nekako izenačimo s pisateljem: on je tisti, ki ve, kako se je vse skupaj zgodilo; detektiv pa je na istem kot bralec, namreč, on mora ugibati.

Kot rečeno, po tem merilu so vse zglede kriminalke prave pravcate umetnine. Res pa je, da veljajo za umetniško književnost tudi druga merila. Eno izmed glavnih zahtev zanje je ta, da naj bo vsaka v vsakem pogledu enkratna, naj bo na povsem izviran način zamišljena. Tega pogoja kriminalke praviloma ne izpolnjujejo.

Po pravici povedano: ne prištevam se k tistim, ki menijo (kot je menil npr. rajnik dr. Vladimir Bartol) da bo kriminalka nekoč v prihodnosti priznana oblika resne književnosti. Prepričan sem, da je kriminalka nekakšna družabna igra. In tisti, ki se je udeležujejo, so pogosto bolj bistri in bolj duhoviti od tistih, ki jo a priori odklanjajo. Element igre seveda najdemo tudi v resnih umetninah, v kriminalki pa je ta element najpomembnejši.

Seveda gre za nekakšno inteligenčno, ugankarsko igro. Zanimivo je, da se je bralci tako radi udeležujejo, ko pa se vendar pisatelj igra z njimi kot mačka z mišjo. Če je roman dober, bo avtor vedno spjel bralca na krivo pot. In vendar: konec koncev je bralec tisti, ki ocenjuje. Kot končni razsodnik dobi na vsak način svoje zadoščenje.

Nihče si ne želi brati kriminalke, ki bi bila napisana tako prozorno, da bi že takoj na začetku lahko uganil, kdo je morilec. Dobra kriminalka je tista, ki te bo zares presenetila, in to čisto na koncu.

Seveda pa se bralec spusti v to igro z veseljem le tedaj, če je roman dobro napisan. Ustrezati mora vrsti pravil, razen tega pa mora ustrezati tudi bračevemu smislu za realizem. Scenarij zločina mora biti natanko premišljen, pisatelj mora imeti jasne predstave o dogodkih, pa tudi o dru-

gih okoliščinah (o življenjskih in pravosodnih dejstvih, o psihologiji itn.).

S te plati gledano se mi zdi pričujoča kriminalka v resnici odlična. Zdi se mi, da sem v njej našel neko drobno nedoslednost – morda se motim – sicer pa je zelo logično izpeljana. Konec koncev morila ne moreš uganiti (vsaj jaz ga nisem), – pri tem pa je krog osumljenih oseb zelo majhen. Prav to je tisto, kar se spodobi za dobro detektivko: vse niti nas vodijo v napačno smer.

Razen prvega poglavja, v katerem je v slogu shiljivke opisan umor nekega dekleta, je zgodba napisana duhovito in mestoma celo pristrano. Za mnoge izmed oseb se celo nekako zainteresiraš. Ne zares: zapisal sem »celo nekako«. Zdi se mi, da je prav tu merilo, po katerem bi lahko kriminalke razlikovali od resne književnosti: namreč po tem, da nam dajejo

obilno hrane za razum in bolj malo za čustva. Ali bi lahko hkrati rekli, da grede nekatere druge oblike popularne književnosti v nasprotno skrajnost? Zdi se mi, da o vsem tem ne moremo tako zlahka in na hitro soditi. Res se zdi, da je v velikih (zlasti realističnih) besednih umetninah zajeto totalno življenje, medtem ko nam daje takomenovana trivialna literatura le nekakšen eks-trakt. Vendar tudi tega pravila ne bi smeli posplošiti.

Misterij Umor v Chelseaju je povezan z amatersko skupino mladih filmarjev. Zdi se, da bi utegnil biti zločinec nekdo izmed njih. Izvirna podrobnost: pisatelj je v vpeljal tudi novi lik amaterskega detektiva: v tej vlogi se uveljavlja malce odceveta ljubezniželjna novinarica. Razplet pa je, kot sem rekel, zares presenetljiv.

Marko Hudnik

MLADI FOTOAMATERJI ODLOČNO PO POTI SVOJIH VELIKIH PREDNIKOV

V petek, 21. maja, so v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom, ki ga je izvajal trio harmonik iz Zirovnice: Mojca Legat, Lili Čop in Vojko Ukmar, odprli občinsko mladinsko foto razstavo, ki jo posvečajo 90-letnici rojstva tovariša Tita, letošnjim kongresom zveze komunistov, zveze sindikatov, zveze socialistične mladine in zveze združenj borcev NOVJ.

Na razstavi so s 60 fotografijami predstavljajo mladi avtorji: Branko Čušin, Ivko Gregori, Silvo Lavtižar, Barbara Malenšek, Jani Novak, Andrej Palovšnik, Roman Peternel, Sonja Podobnik, Matjaž Smolej, Simona Šanca in Sašo Valjavec, katerih fotografije je za razstavo izbral kandidat mojster fotografije Franci Kolman. Ta je tudi določil vrstni red šestih najboljših kolekcij, in sicer: Branka Čušina, Barbare Malenšek, Andreja Palovšnika, Sonje Podobnik, Ivko Gregorija in Janija Novaka. Knjižne nagrade najboljšim avtorjem kolekcij je v imenu občinske konference ZSMS Jesenice podelil sekretar Darko Mlakar, ki je vsem razstavljalcem tudi čestital in se jim zahvalil za njihovo ustvarjalno dejavnost.

Ob tej priliki so podelili tudi prvič v naši občini prvim mladim fotoamaterjem nazive Foto zveze Jugoslavije FOTOAMATER III. RAZREDA FSJ. Nazive so prejeli: Branko Čušin, Barbara Malenšek, Matjaž Smolej, Sašo Valjavec in Marko Zupan.

Mladi, ki so prejeli nazive, so do svoje fotografije razstavljali na mladinskih razstavah, na meddruštveni razstavi Človek in jeklo in na gorenjski razstavi, na kateri so zbrali 30 točk, potrebnih za to kategorijo.

Ob otvoritvi so tudi proglasili rezultate in podelili priznanja z občinskega tekmovanja pionirjev fotoamaterjev, katerega so se udeležili pionirji štirih osnovnih šol. Zaradi slabega vremena je bilo tekmovanje izvedeno le na osnovi vprašalnika iz fotografije. Po prikazanem znanju so se na prva tri mesta uvrstili: 1. Roman Peternel iz OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora, 2. Ivko Gregori iz OŠ Karavanskih kurirjev Koroška Bela, 3. Silvo Lavtižar iz OŠ Kranjska gora in Eva Trček iz OŠ Prežihov Voranc Jesenice. Šole pa so se uvrstile: 1. OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora 54 točk (Roman Peternel 28, Silvo Lavtižar 26 točk), 2. OŠ Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela 51 točk (Ivko Gregori 27, Andrej Palovšnik 24), 3. OŠ Prežihov Voranc 42 točk (Eva Trček 26, Mojca Kurboš 16), 4. OŠ Tone Čufar 36 točk (Edi Adrovič 18, Tomaž Rant 18 točk).

Vsem je čestital in se jim zahvalil za uspešno delo predsednik foto kluba Andrej Prešeren Ivko Gregori.

Najboljši trenutek pa so tokrat doživeli člani foto krožka osnovne šole Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela, ki ga že več let uspešno vodi mentor Andrej Malenšek, ko jim je Tomislav Surjan v imenu Zveze organizacij tehnične kulture Slovenije izročil KIDRIČEVO BRONASTO PLAKETO, ki se podeljuje posameznikom, klubom in društvom za največje dosežke na področju tehnične kulture v Jugoslaviji. To priznanje je krožek prejel, ker je bil v letih 1978/79 in 1980 najboljši v SR Sloveniji in za uspešno sodelovanje in tekmovanje v republiški ekipi na zveznih srečanjih mladih tehnikov v Prilepu, Radovljici in Vrhu. Foto krožek je bil tudi nosilec vseh pionirskih foto dejavnosti in tekmovanj v občini in širšem gorenjskem območju. Dvakrat je osvojil prehodno plaketo Franceta Prešerna, ki se podeljuje na gorenjskih foto razstavah.

Ob otvoritvi je navzoče pozdravil in razstavljalcem in nagradencem čestital tudi predsednik Zveze kulturnih organizacij Jesenice Joža Varl, ki je dejal:

»Letos poteka 135 let, odkar je Janez Puhar prijavil svoje veliko odkritje – uporabo stekla za svoje negative – čeprav je to odkritje uporabljali že prej. Letos pa poteka tudi 90 let, odkar je bil pri nas v Zagrebu osnovan prvi foto klub, ki je eden najstarejših v jugovzhodni Evropi. To omenjam predvsem zato, da bi si lažje predstavljali, kakšen ogromen napredek je bil na tem področju dosežen v tem času in pri nas še predvsem po osvoboditvi, ko smo spoznali velik pomen ljubiteljske fotografske dejavnosti za pospeševanje tehnične kulture, ki je najožje povezana tudi z delovno kulturo, kakor tudi estetske vzgoje. Zato to spoznanje mnogokje še prepočasi prodira v zavest ravno tistim, ki bi morali tovrstno dejavnost najbolj spodbujati in podpirati.

Zato naj izkoristim to priložnost in poudarim mnogostranski pomen fotografske dejavnosti v vzgojno-izobraževalnem pogledu. Delo na tem področju je s svojo vsebino ozko povezano s fiziko, konkretno z optiko in s kemijo, to je s kemijskimi procesi ob snemanju in razvijanju, s tehnično vzgojo – to je s pridobivanjem preciznosti pri delovnih operacijah, spretnost rok, delovno iznajdljivost in podobno. Ne nazadnje pa ima fotografska dejavnost v klubih in šolskih krožkih še posebno pomembno mesto v pogledu estetske vzgoje – še posebno v zvezi z iskanjem in pripravo motiva ali objekta snemanja, ker to človeka uvaja v opazovanje in doživljanje lepote v naravi.

Znano je, da se lepote oblik, barv, zvokov ali besed ne ponujajo same od sebe – kajti posameznik velikokrat hodi mimo njih pa jih ne opaža. Take lepote zapažajo le ljudje z razvitim estetskim čutom za opazovanje in zaznavanje. Te lastnosti pa si lahko pridobijo tudi fotoamaterji z organiziranim delom v krožkih in klubih.

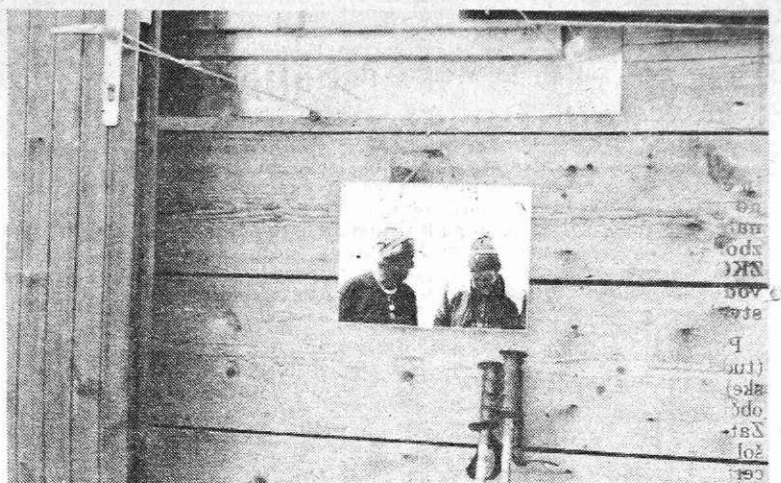
Vse to sem poudaril predvsem zato, da bi znali pravilno vrednotiti delo šolskih foto krožkov in njihovih vztrajnih mentorjev in delo ljubiteljskih foto klubov nasploh. Kajti nekateri še vedno kaj radi poudarjajo, da je ljubiteljska fotografska dejavnost neke vrste konjiček, ne pa kot pomembno področje tehnične in estetske vzgoje in kulture.

To pomeni, da bomo morali tej dejavnosti dati še večji pomen in podporo. In ne nazadnje, šolski foto krožki so poleg drugega tudi jamstvo, da bomo na železarskih Jesenicah nadaljevali z bogato in kvalitetno tradicijo fotografske kulture – z umetniško fotografijo – da bomo dobili nove Smoleje, Torkarje, Mikeljne ...

Prav to pa nam zagotavljajo mladi fotoamaterji, ki se predstavljajo s svojimi slikami na tej razstavi in ki so doslej pobrali že prenekatere nagrade in priznanje in ki tudi že uspešno razstavlja skupaj s svojimi starejšimi tovariši v okviru foto kluba Andrej Prešeren Jesenice.

Hvala vsem mladim fotoamaterjem in šolam, ki tovrstno dejavnost gojijo in podpirajo, hvala vsem vztrajnim in marljivim mentorjem, kajti vse to je pomemben prispevek h kulturnemu utripu jeseniške občine.

Razstava mladih fotoamaterjev bo odprta do vključno 28. maja vsak popoldan od 16. do 19. ure in v ponedeljek, sredo in petek dopoldan od 9. do 12. ure.

Slika v ogledalu (Foto Janko Rabič)

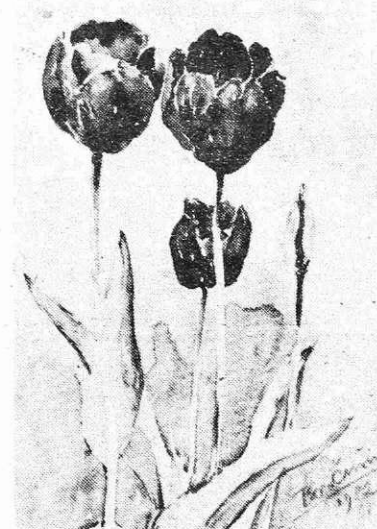
VRTNE ROŽE BRANKA ČUŠINA

V soboto, 29. maja bodo ob 17.30 v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci jeseniške glasbene šole, prvo samostojno razstavo slik člana likovnega kluba DOLIK Branka ČUŠINA, ki se je odločil predstaviti svojo serijo najrazličnejših vrtnih rož, oblikovanih v akvarelni tehniki.

Branko Čušin je že kot gimnazijec sodeloval v jeseniškem DOLIKU, izredno aktivno pa je začel delovati po letu 1977 in letos postal tudi predsednik tega likovnega kolektiva. Sodi med zelo produktivne člane kluba, saj je v tem času s svojimi slikami sodeloval na 73 kolektivnih likovnih razstavah, v številnih likovnih kolonijah, ex temporih in drugih študijskih oblikah. Slikar je tudi član mednarodnega stanovskega združenja International society of Artist, Marion – Ohio – ZDA.

Ob njegovi sedanjih razstavi i njegovi likovni ustvarjalnosti je umetnostni zgodovinar in likovni kritik dr. Cene Avguštin zapisal:

Kljub vsemu pa je navezanost na predmetni svet in z njim združeno realistično gledanje na življenje in njegove pojave ostalo v njegovem slikarstvu še naprej živo. To nam kaže na tej razstavi predstavljeni ciklus slikarjevih akvarelov z upodobitvami najrazličnejših vrtnih rož, še posebej tistih, ki so s svojo barvo in obliko vzbudile slikarjevo pozornost. Upodobil jih je takšne, kakršne so se bohotele pred njegovi očmi, ne da bi povečeval ali zmanjševal njihovo barvno intenzivnost, ne da bi spreminjal njihov naravni izraz ali jih utesnjeval v take ali drugačne sestave. Med rdečkastimi vodenkami, belimi lilijami, marjeticami in krizantemami, vijoličastimi hijacintami, perunikami, rumenimi in rdečimi tulipani posebej izstopajo rožaste gladiole. Ne zaradi privlačne barve in oblike cvetov, temveč zaradi impresionistične slikarske tehnike, ki jo je slikar uporabil pri obdelavi motiva; obrisa, ki se ohranja pri prejšnjih upodobitvah, v tej sliki skoraj ne opazimo več, prevladuje barva, rahlo razlita po slikarski ploskvi. Šele pogled od daleč poveže barvne lise v celoto in jih zgosti v prepričljivo podobo cvetov. V »Gladiolah« je Branko Čušin dosegel tisto stopnjo slikarskega razvoja, ki mu bo lahko služila za izhodišče pri bodočem delu, pri oblikovanju krajine, figure, notranjščin ali pri nastajanju novega kroga cvetličnih tihožitij, tistega motiva torej, ki bo slikarja kot kaže vedno znova pritegoval k novim slikarskim napo-

»Podoba in značaj slikarstva Branka Čušina se oblikujeta že nekaj let: od prvih začetkov, ko se je slikar pojavil na razstavah DOLIK in Združenja likovnih skupin Slovenije, do uspešnih poskusov v zadnjem času.

Enega najbolj uspešnih slikarjevih prvencev predstavlja slika prerezane hruške, spete s sponko kot simbol nasilja nad naravo, ki smo mu tolikokrat pričeli v naših dneh. Zanimiva in prepričljiva ideja je našla leta 1978 odmev tudi v Združenih državah Amerike, na razstavi »Paint Columbus« v mestu Columbus, kamor je avtor poslal sliko pod naslovom »Spoznanje«.

Kasneje se je Branko Čušin predstavil z vrsto akvarelov, ki obravnavajo predvsem odnose med krajino in arhitekturo. V njih se je dokončno oblikoval slikovit značaj njegovih slikarskih prizadevanj. Svojevrsna razpoložljivost, ki je v njih prisotna, je slikarja kasneje vodila do poudarjanja vsebinske komponente v sliki. Akvarel »Gora v temi«, s katerim se je Branko Čušin predstavil na V. reviji likovnih skupin Slovenije, je značilen primer te vrste slikarjevih teženj.

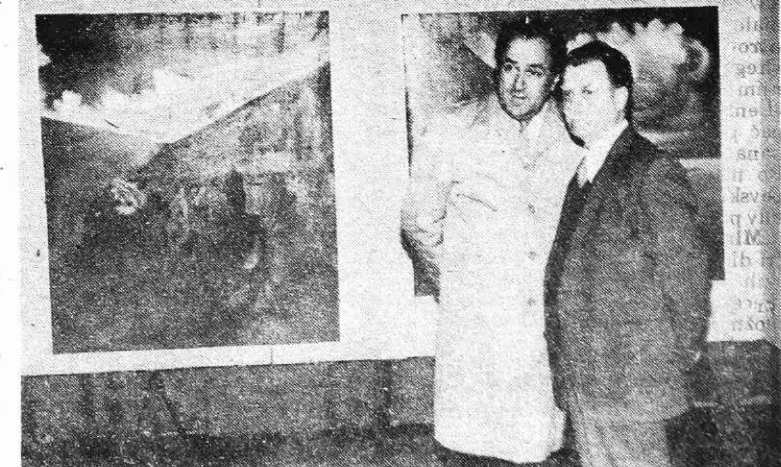
Razstava likovnih del Branka Čušina bo odprta do vključno 9. junija vsak dan, razen nedelje, od 16. do 19. ure in v ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 12. ure.

JESENIŠKI FOTOAMATERJI RAZSTAVLJAJO V RADOVLJICI

V foto galeriji v radovljiški graščini te dni kolektivno razstavlja svoje fotografije člani foto kluba Andrej Prešeren z Jesenic, ki jih je v goste sprejel tamkajšni fotokino klub.

V Radovljici se s svojimi fotografijami predstavljajo (v oklepaju število razstavljenih del): Jaka Čop (2), Franc Črv (3), Branko Čušin (2), Adi Fink (3), Ivko Gregori (1), Franc Kolman (3), Alojz Mulič (2), Andrej Palovšnik (2), Sonja Podobnik (2), Vito Pretnar (2), Franc Sluga (3) in Izidor Trojar (3).

Med znanimi fotoamaterji se tokrat predstavljajo s svojimi fotografijami tudi štirje mladi: Branko Čušin, Ivko Gregori, Andrej Palovšnik in Sonja Podobnik, ki jih v svet umetniške fotografije uspešno vodi njihov mentor Andrej Malenšek.

Akademski slikarja Jaka Torkar in Janez Ravnik

OGLEDALI SMO SI NAŠ POČITNIŠKI DOM V IZOLI

Že na drugi konferenci Zveze društev upokojencev Slovenije leta 1978 je bilo sklenjeno, da morajo dobiti upokojenci več možnosti za letovanje in rekreacijo, kajti obstoječe kapacitete v domovih v Rogški latini, Piranu in Žirovnici ne zadoščajo več.

Zveza društev upokojencev Slovenije je takoj pričela s pripravami za uresničitev tega sklepa. V lastništvu je zveza imela dom v Izoli, ki ga je ponudila Cementarni Anhovo za zameno za veliko vilo »Ranier« v neposredni bližini morja in mesta. Istočasno je bil odstopljen tudi obširen kompleks zemljišča, na katerem danes stoji dom slovenskih upokojencev.

Proti koncu leta 1979 je bil pri Zvezi društev upokojencev Slovenije imenovan gradbeni odbor. Zbiranje finančnih sredstev pa je bilo že v teku. V začetku leta 1980 je projektivni biro Studio iz Izole med ostalimi konkurenti dal najugodnejšo ponudbo za izdelavo in izvedbo investicijsko tehnične dokumentacije, tako da so 1. avgusta tega leta že začeli z gradbenimi deli, ki jih je izvajal Stavbenik iz Kopra. Večkrat so nastopile težave pri dobavi gradbenega materiala in proti koncu gradnje se neskladja med gradbeniki in obrtnostnimi delci, ki so vplivala na podaljšanje roka izdelave. Vendar so z dobro organizacijo kljub problemom dela dobro napredovali in je bil dom zgrajen v 20 mesecih. Letos 27. aprila je bila uradna otvoritev doma, v začetku maja pa je dom že sprejel prve goste.

Da bi si dom podrobneje ogledali, se seznanili z ugodnostmi in življenjem v domu, se je vodstvo Društev upokojencev Jesenice odločilo, da organizira izlet v Izolo. Tako smo se v sredo, 19. maja, ob 6. uri odpeljali z Jesenic v dveh polnih avtobusih. Vožnja v lepem majskem jutru je potekala nemoteno in pogled na čudovito naravo je ugodno vplival na naše razpoloženje, tako da smo okrog 10. ure že prispeli v Izolo. Ker nas je bilo 97, smo najprej morali uskladiti naše bivanje v domu, z dnevnim programom gostov, ki so bili na letovanju. Najprej smo si pod vodstvom glavnega receptorja ogledali dom. Ob 11. uri smo imeli kosilo, nato pa po želji kopanje v bazenu do odhoda.

Preden smo se odpeljali, sem si še enkrat ogledala dom in bližnjo okolico, kajti skoraj nisem mogla verjeti, da je vse to namenjeno upokojencem. Prav za vse je poskrbljeno: za počitek, razvedrilo, zabavo, športno rekreacijo in utrjevanje zdravja.

Počitniški dom stoji na površini, ki meri 9000 kv. m. Sprehajalne steze, obalo in plažo še urejujejo in bo do glavne sezone vse nared. Kapaciteta doma je 360 postelj v dvo in triposteljskih sobah z balkonom in pogledom na morje. Velika privlačnost doma je prav gotovo bazen s toplo morsko vodo, kjer so izkoristili sončno ogrevanje. Od drugih hotelskih objektov se dom že na prvi pogled razlikuje po posebnosti gradnje. Mlademu arhitektu inž. Bizjaku, ki je izdelal načrte, sta se zamisel in delo zelo posrečila. Dom je sestavljen iz dveh traktov. S posebnim predom je povezan tudi s prenovljenim vilo na levi strani, kjer je nastanjeno zaposleno osebje. Poleg ostalih sob je v pritličju prvega traktarja posebej deset postelj, ki so namenjene osebam na invalidskih vozičkih. Skupni prostori, zlasti jedilnice, dajejo občutek domačnosti, kajti les in veliko krasnega marmornarja sta glavni dekoraciji v domu. Veliko je tudi izdelkov iz slame in trstike, povsod pa so našli prostor za cvetje in zelenje. Zaupali so mi še podatek, da znašajo vsi stroški gradnje in opreme 260 milij. din in da so vsi stroški v celoti plačani, kar je v današnjih neugodnih gospodarskih razmerah zelo redek primer.

Zveza društev upokojencev Slovenije je že izdelala načrt za pravično razdelitev mest, upoštevajoč število upokojencev v posameznih občinah. Tako imajo društva upokojencev jeseniške občine do 31. decembra letos v domu zagotovljenih 144 postelj. Pravico do letovanja imajo izključno le člani društev in njihovi ožji svojci. Cene dnevne oskrbe so v posameznih mesecih različne, vendar v primerjavi s cenami v hotelih zelo ugodne, saj bo vsak deležen še posebnega regresa. Ker so bili natančnejši podatki o cenah že objavljeni, je ponavljanje nepotrebno.

Popoldne smo se zadovoljni poslovili od osebja in štirih Jesenčanov,

ki že letujejo v domu. Občutek, da smo tudi upokojenci dobili svoj prostor na tem lepem koščku istrske zemlje, je bil nad vse prijeten.

Cepprav je bilo ob povratku zelo vroče, nismo se nikjer videli kopalcev. Tudi v Istri pomlad letos kasni, marsikje je sadno drevje še v cvetju, drugje pa že zorijo prve češnje. Do Vrhnik smo se vozili brez postanka, nato pa smo si v bližini ogledali zanimiv tehnični muzej Slovenije »Bi-stra«, v katerem je nadvse zanimiva

stalna lovska razstava. Otvoritev 1975. leta se je udeležil tudi tovariš Tito. Iz razstavljenih fotografij je razvidno, da sta bila s tovarišem Kardeljem večkrat gosta na tej razstavi. Da se lovstvo v tem kraju ponša z zanimivo zgodovino, priča tudi posebna medalja, ki jo je prejela tamkajšnja lovska družina na mednarodni razstavi na Dunaju leta 1910. Muzej sestavljata dve veliki med seboj povezani stavbi in vsaka ima na dvoriščni steni veliko sončno uro, na desni strani meri čas dopoldne, na levi pa popoldne. Primerjali smo čas z modernimi urami in se kar nismo mogli načuditi njeni natančnosti. Muzej ima tudi več starih avtomobilov. Prav ob našem obisku so preizkušali dva stara fiata z letnico izdelave 1930, oba sta še v voznem stanju.

Sele po daljšem postanku in okrepčilu v bližnjem hotelu smo nadaljevali pot proti naši lepi Gorenjski in se v večernih urah zadovoljni vrnilo domov.

I. Torkar

ZBIRALNA AKCIJA RDEČEGA KRIŽA JESENICE

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice organizira 3. junija že petnajsto zaporedno akcijo zbiranja oblačil, obutve, posteljnine in pohištva.

Akcija bo potekala hkrati po vsej Sloveniji. Darovane predmete pripravite in oddajte od 17. do 19. ure na zbiralnih mestih, ki bodo objavljena po lokalnem radiu Jesenice. Zbiralna mesta so po krajevnih skupnostih že ustaljena. Za krajevne skupnosti mesta Jesenice je zbiralno mesto na Cesti maršala Tita 65 (Plavž, Podmežakla in Sava). Za ostale kraje izven mesta Jesenice pa v posameznih krajevnih skupnostih.

Vse zbrane uporabne in neuporabne predmete zvežite v svežnje in na vidnem mestu označite, ali vsebujejo uporabno ali neuporabno blago. Svežnje nato oddajte na zbirno mesto V ČETRTEK, 3. JUNIJA, od 17. do 19. ure.

Vabimo vas, da v tej akciji po svojih močeh sodelujete!

VPIS V ŠOLSKO LETO 1982-83 V ŽIC

VPIS V ŠOLSKO LETO 1982/83 SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA V ŽELEZARSKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU JESENICE

Usmeritve in smeri:

I. METALURŠKA

Vzgojno izobr. program – naziv in zahtevnost programa	Naziv smeri izobraževanja in stopnja zahtevnosti dela	Poklici, dela oz. naloge, za katere se omogoča izobražev. po programu oz. smeri izobraževanja	še prostih mest
			Mladina Odrasli
Pridobivanje in predelava kovin SKR	A – pridobivalec kovin (II.)	– pražilec rude – pripravljalec vložka – zakladalec met. peči – talilec pri plavžu – talilec pri SM peči – talilec pri el. peči	
	B – izdel. min. pol. izdelkov		
	C – predelovalec kovin (II.)	– valjavec profilov – valjavec pločevine – žičar – žarilec – hladno valjavec – strojni kovač – adjuster met. izdelkov	
	C – strojni livar in jedrar (II.)	– vlivalec metal. polizd. – strojni livar – livar polizdelkov – strojni kalupar – jedrar	17 30

Metalurgija SR	A – talilec-livar (IV.)	– dela in naloge pri pripravi vložka, pri obrat. plavža in druga dela v met.	
	B – kalupar-livar (IV.)	– izdelava kalupov (ročna, strojna), izdelava jedr, vlivanje v peščene kalup, tlačno litje	
	C – liv. modelar		
	Č – gradb. ind. peči		
	D – preoblikovalec (IV.)	– valjavec jekla – stiskalec in izstiskalec žice in profilov – žarilec – kovač – adjuster	
	E – metalurški tehnik (V.)	– zahtevna dela in naloge pri taljenju, preobl. v črni in b. metal. kontrola in preizkava mater. v obr. ali v laborat., strokov. vodenje dela, zahtev. dela pri priprav. vložka, zahtev. naloge pri zaklj. delih v metal. proizv. načrt del. proces in postopkov ugot. rez. del.	39 30

Obratni metalurški tehnik NAD	A – obrat. metalurški tehnik (V.)	– priprava in str. vodenje dela v obr. črne in barvne met., kontrole v neposr. proizv. in met. laborat., tehn. in oper. pr. d., vodenje in izv. zahtev. str. del na met. proc. napr.	
-------------------------------	-----------------------------------	--	--

II. KOVINSKO PREDELOVALNA

Obdelava kovin in upravljanje strojev SKR	A – vzdrževalec in upravljalac strojev (II.)	– vzdrževanje obd. in del. str., vzdržev. naprav za delo, pomoč pri remontih, popr. strojev in naprav, pomočnik upravljal. energ. str. in npr. pomoč str.	
	B – obdelovalec kovin (II.)	– ročna obd. kovin, manj zahtevna in serijska obdel. kovin na strožnicah, frezalnih, pehalnih, vrtilnih in brusilnih strojih, na stisk. in drugih obd. strojih, priprav. materiala, lansiranje materiala, polizdel. ali izdelkov, manj zaht. montaže kovin, elementov, montaža napeljav, strežba polavtomat. in avtomat. strojem.	

Paraplegiki v boju za koš (Foto S. Kokalj)

KOŠARKARSKI TURNIR PARAPLEGIKOV NA JESENICAH

V telovadnici ŽIC Jesenice je bil v soboto, 22. maja, košarkarski turnir paraplegikov v počastitev meseca mladosti, ki ga je organiziralo Društvo paraplegikov Gorenjske pod pokroviteljstvom konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice.

Pred začetkom turnirja so organizatorji pripravili za vse udeležence zelo priročen sprejem. Zbrane je najprej pozdravil predsednik aktiv invalidov železarne Darko Mlinarič, ki je poudaril pomen takšne športne aktivnosti med paraplegiki. Ravno s takšnimi športnimi srečanji si krepijo zdravje, se razvedrijo, spoznajo in zblizajo. Pri tem je treba vedno imeti pred očmi to, da so tudi paraplegiki enakopravni člani naše družbe in ne smejo biti pozabljeni v naši sredini.

V nadaljevanju je zbrane pozdravil tudi Zvone Kovačič, sekretar koordinacijskega odbora ZSMS železarne, za prijetni kulturni program pa so ob otvoritvi poskrbeli člani folklorne skupine Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela.

Na turnirju so nastopile štiri ekipe paraplegikov-košarkarjev mariborske, ljubljanske, gorenjske in novomeške regije. Najboljši so bili tekmovalci gorenjske regije, ki so zmagali pred ekipama mariborske in ljubljanske regije. Največ košev na tekmovalcu je dal Marjan Trdina, član ekipe gorenjske regije. Ob zaključku turnirja so se udeleženci zbrali v Kazini na Jesenicah, kjer jih je pozdravil predsednik konference osnovnih organizacij sindikata železarne Stefan Šterbič, ki je predstavil železarski kolektiv. Zatem je najboljšim ekipam podelil pokale in diplome. Za lep sprejem in uspeh turnirja se je zahvalil Albin Rožman, predsednik Društva paraplegikov Gorenjske, ki je dejal, da je bil turnir predvsem rekreacijski, na samih tekmah pa ni manjkalo tudi tekmovalnega in borbenega duha.

Ob zaključku so vsi zadovoljni zapuščali železarske Jesenice v upanju, da se tekmovalci spet kmalu srečajo. Udeleženci turnirja so se tudi dogovorili, da bo majski železarski turnir na Jesenicah postal tradicionalen.

J. Rabič

C – spajalec in rezalec kovin (II.)	– plamensko varjenje, ročno obločno varjenje, varjenje v zaščitnem plinu in prašku, upor. varjenje, spajkanje, metalizir. talilno rezanje kovin	7 30
-------------------------------------	---	------

Kovinarstvo in strojništvo SR	A – oblikovalec kovin (IV.)	– strugar – frezalec – vrtalec – ostrilec – brusilec – orodjar – mehanik obdelovalnih strojev – konstrukcijski ključavničar – varilec	
	B – preoblikovalec in spajalec kovin (IV.)		
	C – monter in upr. energ. naprav		
	Č – finomehanik		
	D – vzdrževalec vozil in strojev (IV.)	– strojni mehanik	
	E – strojni tehnik (V.)	– strojni tehnik – strojni tehnik za področ. ener. getike	32 30

Obratni strojni tehnik NAD	A – tehnolog (V.)	– priprava in strokovno vodenje dela v neposred. proizv. org. d. v neposredni. proizv. načrt. tehn. dela v kov. obd. kontr. v neposred. proizvod. in v mehan. laborat., tehnološka in oper. priprava dela, dela na zaht. stroj. in procesnih naprav, vodenje montažnih in vzdrževalnih del.	
	B – energetik (V.)	– vodenje in izvedba zaht. mont. in vzdrževal. del na energ. strojih in napravah in na omrežju, načrt. tehn. dela mont. in vzdrž. kontr. prevzem energ. strojev in naprav, kontrola obrat. energ. naprav, vodenje obrat. termoenerg., hidro energ. in nuklear. naprav, vodenje za distribucijo energije	

III. ELEKTROTEHNIŠKA

Elektroenergetika SR	A – električar – energetik (IV.)	– elektromehanik – elektroinstalater – obratovni električar – elektromonter za omrežje in inst. – elektromehanik za dvigala – elektrotehnik energetik za proizvod., prenos in razd. elek. energ., elektrotehnik energetik za ind. elektrotehniko – elektrotehnik energetik za nukl. obrate	30
	B – elektrotehnik energetik (V.) (II, III, IV. r. Kranj)		

IV. NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA

Naravoslovno matematična tehnologija SR	A – matematični tehnik (V.)	– zbiranje in obd. numerič. podatkov predvsem s podr. tehn., stat. fin. poslov. in drugih področ. – pripr. avtomat. obdel. podat. in pr. – analiziranje, planiranje in opt. procesov v proizv. in družb. sl. ter drug. del. področ. – reševanje problemov z upor. mat. na področ. združenega dela – meritve v laborator. – meh. topl. elektr., optične, ekol., meteorološke in druge s fiz. podr. – meritve in kontr. mer. v proizv. p. – delo laboranta pri pouku fizike dela in naloge s področja biolog. in kemije, v razisk. laborat., zdravstvu, inspekc. službah, varstvu okolja – delo laboranta pri pouku biologije in kemije	30
	B – fizikalni tehnik (V.) (III. in IV. razred Kranj)		
	C – biološko-kemijski tehnik (V.) (III. in IV. razred Kranj)		

8

STEFANOVSKA BRONASTA NA REPUBLIŠKEM PRVENSTVU

Letošnje republiško prvenstvo v športni gimnastiki je bilo preteklo soboto in nedelje v Mariboru za vse ženske in moške selekcije. Najštevilnejša so bila dekleta, kar kaže, da je baza ženske gimnastike boljše kot pri fantih. Tudi družtev, kjer gojijo žensko gimnastiko, je bilo zastopanih več. Med temi je jeseniški Partizan že kar na vidnem mestu. Na republiško prvenstvo se je uvrstilo v drugi selekciji kar osem Jeseničank in samo TVD Partizan Tabor iz Ljubljane je imelo številnejšo ekipo.

Jeseničanke so lahko upale na dobre uvrstitve že na osnovi predhodnih kvalifikacijskih tekmovanj. Dve do tri telovadke bi se lahko uvrstile med prvo desetico do petega mesta, na višja mesta letos na Jesenicah še ni nihče računal. Vendar je mala Sandra Stefanovska tekmovala v Mariboru izredno dobro in zanesljivo ter ob koncu osvojila odlično tretje mesto. Ta prvi bron je za vse telovadke nove mlade generacije lepa vspodbuda za še vstopneje in marljivše delo, brez česar v tem športu ni napredka in še manj uspeha.

Tekmovanje so pričele Jeseničanke na bradlji. Najbolje je bila ocenjena Stefanovska z oceno 9,05 točk, pa tudi Slamnikova je vajo izvedla lepo in prejela oceno 8,9 točk. Žal je naredila veliko napako Brajkovičeva, ker je med vajo padla z bradlje in s tem izgubila pol točke, kljub temu pa še vedno prejela solidno oceno 8,7 točk. Ta spodrsljaj jo je ob koncu veljal četrtega mesta, do katerega ji je manjkalo samo tri desetinke točke. Na naslednjem orodju, na gredi, je bila Stefanovska najboljša med vsemi. Za lepo in težko vajo je prejela 9,7 točk, kar je bila tudi najvišja ocena celotnega tekmovanja. Drugo najvišjo oceno 9,35 je prejela Ljubljanka Mojca Zamuda, ki je bila tudi končna zmagovalka. Na tretjem orodju – preskoku, so bile Jeseničanke najslabše. Najbolje je bila Mojca Brajkovičeva z 9,10 točkami, kar pa je bila še vedno le deveta ocena na tem orodju. Stefanovska za premet ni mogla dobiti več kot 8,7 točk, a ji ta slaba ocena vseeno ni mogla ogroziti tretjega mesta. Preskok je bil usoden tudi za Slamnikovo. Z oceno pod osem točk si je zapravila uvrstitve med prvo desetico. Ostale Jeseničanke so bile še občutno slabše in za boljše uvrstitve bodo morale prav vse bistveno popraviti preskok.

Parter je ostal Jeseničankam kot zadnje, četrto orodje. Upati je bilo možno z ugodnim razpletom in dobrimi ocenami, ker so bile Jeseničanke na predhodnih tekmah v tej disciplini vedno najboljše. Žal so sodnice stvar precej zapletle, ker je bilo čutili, da se Jeseničanke borijo tudi za najvišja mesta. Preizkušeno oceno je dobila najprej Peratova, nato pa še Brajkovičeva. Še vajo s polno težino in z elementom za kvalifikacijo so ji sodnice prisodile samo

8,75 točk, nato pa še Slamnikovi samo 8,925 točk. Ljubljankinje so za enake ali celo slabše vaje prejele višje ocene. Kljub pritožbi sodnice ocene niso popravile. Na vrsti je bila še zadnja Jeseničanka Sandra Stefanovska. Vajo je izpeljala brez napak, z lepo ritmiko in težinami, ki so ji zagotovile visoko oceno 9,30 točk. Enako oceno je prejela tudi telovadka Zelene Jame Tina Matoh, najvišjo 9,45 točk pa končna zmagovalka Mojca Zamuda, čeprav bi po primerjavi prikazanih vaj najvišjo oceno morala dobiti Stefanovska. Kljub temu se ni dalo nič več spremeniti. Sandra si je zagotovila tretje mesto s skupno oceno 36,75 točkami. Za zmagovalko je zaostala celo točko, za drugouvrščeno Matohovo pa za 0,375 točke.

Za ostale Jeseničanke je treba reči, da jim še veliko manjka za uvrstitve med desetico. Preveč so površne pri držni nog in nerade se učijo težjih elementov, brez tega pa ne morejo upati na uspeh.

REZULTATI: Pionirke – II. selekcija (34): 1. Mojca Zamuda (Tabor Lj.) 37,75 (parter 9,45, bradlja 9,45, gred 9,35, preskok 9,5), 2. Tina Matoh (Zelena Jama Lj.) 37,125 (9,3, 9,4, 9,1, 9,125), 3. Sandra Stefanovska (Jesenice) 36,75 (9,3, 9,05, 9,7, 8,7), 4. Petra Lipovž (Lj. Tabor) 35,525, 5. Dražena Naumovski (Lj. Šlaka) 35,450, 6. Mateja Jenič (Lj. Tab.) 35,425, 7. Petra Grom (Lj. Z. Jama) 35,25, 8. Dagmar Brajkovič 35,20 (8,75, 8,7, 8,65, 8,7), 12. Nina Slamnik 34,075 (8,925, 8,9, 8,85, 7,975), 18.–19. Borka Krejčič 33,225 (8,575, 8,5, 8,15, 8,0), 27. Mojca Perat 30,75, 28. Saša Bunič 30,525, 30. Elida Seničar 29,675 (vse Jesenice).

III. selekcija (12): 1. Barbara Miklič 72,925, 2. Nadja Lužnik 72,90, 3. Edita Potokar 70,225 (vse LGZ) ... **IV. selekcija (9):** 1. Anja Regent 73,925, 2. Saša Mehak 70,35, 3. Tanja Detiček 70,075 (vse LGZ) ... **V. selekcija (7):** 1. Nataša Kočvar 71,825 (N.m), 2. Marija Zvab 68,925, 3. Tea Ilc (obe LGZ) 68,925 ... LM

Najboljše jeseniške telovadke: Sandra Stefanovska, Nina Slamnik in Dagmar Brajkovič (Foto L. M.)

PO VEČ LETIH PONOVO MIHOV SMUK

Na pobudo krajevne organizacije zveze borcev NOV Kranjska gora je domači smučarski klub prejšnjo nedeljo, 23. maja, na plazu pod Priskom izvedel tekmovanje v veleslalomu v spomin na Miha Ariha, znanega predvojnega alpinista, smučarja in borca, ki je padel v NOB.

Prijavljenih je bilo devetdeset tekmovalcev v vseh starostnih kategorijah, žal pa je vreme zagodilo prireditelju, saj je v času, ko je bilo treba oditi od doma, močno deževalo. Dež je to pot opravičilo svoje glade udeležbe (zbralo se je le 36 tekmovalcev), onemogočilo tekmovanje, saj je prireditelj dobro pripravil progo in časomerilci iz Mojstrane so tako kot vedno tekmovanje hitro izpeljali do konca.

Razglasitev rezultatov je bila v Mihovem domu – to je v planinskem domu, ki se imenuje prav po padlem partizanu, alpinistu, smučarju, ljubitelju Julijev Miha Ariha. Na razglasitvi rezultatov je predstavnik ZB NOV Kranjska gora Niko Košir orisal pot nadarjenega Miha Ariha, rojenega v Podkorenju. Med drugim je povedal, da so v spomin na Miha vse od leta 1947 do leta 1960 vsako leto prirejali Mihov smuk po cesti z Vršiča do Mihovega doma.

Udeleženci tekmovanja so se ob podelitvi priznanj spomnili tudi dveh jubilejev, in sicer 90-letnice rojstva največjega sina naših narodov in narodnosti tov. Tita in krajevnega praznika – dneva osvoboditve našega kraja.

Vzrok, da se tradicija Mihovega smuka ni nadaljevala, je treba iskati v močnem vplivu izgradnje žičnice in ostale infrastrukture v kraju in nasloph v SRS.

ZB NOV v Kranjski gori bo s pomočjo smučarskega kluba v bodoče organizirala vsako leto memorialni Mihov smuk, vendar v bolj zgodnjem terminu, tako da bo smuk potekal po klasični progi to je po cesti z Vršiča do Mihovega doma.

REZULTATI:
CICIBANKE: 1. Sandra Kotnik 27,19; 2. Nataša Branc 32,64; 3. Andreja Benet 34,31, vse Kranjska gora;
CICIBANI: 1. Teodor Albreht 23,28; 2. Uroš Oman 24,36; 3. Aleš Komac 26,19 – vsi Kranjska gora;
PIONIRKE: 1. Romana Kotnik 21,67; 2. Vesna Dolžan 22,68; 3. Romana Škrilec 23,41 – vse Kranjska gora;
MLADINCI: 1. Jože Lavtižar – Kranjska gora 19,83; 2. Franc Teraš – Mojstrana 23,40; 3. David Fanel – Portorož 26,47;
Člani do 35 let: 1. Franci Rabič – Mojstrana 20,51; 2. Tone Albreht – Kranjska gora 21,08; 3. Andrej Kolenc – Kranjska gora 22,45;
Člani nad 35 let: 1. Edi Slivnik – Kranjska gora 22,62; 2. Drago Fanel – Portorož 23,16; 3. Evgen Škrilec – Kranjska gora 25,02.

DO OKTOBRA DVA POHODA

Pripravljalni odbor za pohode, ki deluje pri komisiji za šport in rekreacijo pri konferenci sindikata Železarne, se je v četrtek, 20. maja, pogovarjal o organizaciji pohoda 100 žensk na Stol in spominskega pohoda Janeza Jenka po Karavankah.

Glede pohoda 100 žensk na Stol so organizatorji želeli, da bi bile vse udeležence zaposlene v TOZD in delovnih skupnostih Železarne. Ker pa se zavedajo, da bodo težko pridobili tako število železark, so se odločili, da se lahko pohoda poleg železark udeležijo tudi sorodnice zaposlenih v Železarne. Zgornja starostna meja ni določena, udeležence pa naj ne bi bile mlajše od deset let. Namen pohoda je, da ženske vsaj za en dan pustijo skrb doma in kuhalnico in meho zamenjajo za nahrbtnik in popotno palčko in gredo v naravo. Med pohodom si pomagajo s palčkami.

cer ne bo možnosti za klepet s kolegicami, na Pristavi, kjer bo cilj pohoda, pa bo tega dovolj. Za pohod bo skrbelo deset vodnikov, v ekipi pa bodo tudi zdravnik.

Natančen datum še ni znan, vendar organizatorji pravijo, da bo do 3. julija vse pripravljeno. Tekrat pa je na Stolu.

Spominski pohod Janeza Jenka po Karavankah bo v soboto, 11. septembra. Za udeležence pohoda sta predvideni dve smeri – ena za bolj utrjene, druga pa za tiste, ki se na takšne pohode ne odpravijo vsak teden. Vsi udeleženci se bodo na koncu zbrali na Mežakliji, kjer bodo dobili spominske značke in napisli svoje mnenje v knjigo vtisov.

Toliko torej o pripravi na pohod. Podrobneje bomo o obeh pohodih v Železarju še pisali. Lilijana Kos

TRIM LIGA V KOŠARKI

Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice, komisija za šport in rekreacijo, tudi letos organizira občinsko tekmovanje v košarki za leto 1982, ki ga bodo izvedli delavci košarkarskega kluba Jesenice.

Tekmovanje bo za moške ekipe po liga sistemu. Igralo se bo 2 x 15 minut čiste igre po pravilih KZS na obeh zunanjih igriščih v Podmežaklju, v primeru dežja pa v športni hali. Pravico nastopa imajo ekipe osnovnih organizacij zveze sindikatov, krajevnih skupnosti, društev TVD Partizan in ostalih društev, ki se prijavijo in plačajo prijavnino 300 din.

Pravice nastopa nimajo registrirani igralci. Pomembne prijave morajo vsebovati rojstne podatke in naslov bivališča posameznika tekmovalca (vodja ekipe mora biti na prijavi vidno označen).

Prijave pošljite na ZTKO Jesenice, do 1. junija.

Prvo kolo lige je na sporedu v sredo, 2. junija, s pričetkom ob 15.30, ko bo opravljeno tudi žrebanje.

Naslednje kolo bo na sporedu v petek, 4. junija, pa spet v sredo, 9. junija, v petek, 11. junija in tako naprej. M. B.

IZLET NA GOLICO

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice

VABI NA TRADICIONALNI MNOŽIČNI IZLET NA GOLICO V NEDELJO, 6. JUNIJA.

Prevoz do Planine pod Golico je z rednim avtobusom ob 8. uri zjutraj z Jesenic.

OBRATNO TEKMOVANJE V MALEM NOGOMETU

V soboto, 22. maja, je na športnih igriščih v Podmežaklju OO ZSMS Hladna valjarna Bela organizirala obratno tekmovanje v malem nogometu. Tekmovanja so se na precej blatnem in razmočenem igrišču udeležile ekipe lužnice, žarilnice, adjustaze in vodstva TOZD.

REZULTATI: adjustaza I. : adjustaza II. 1:1, lužnica : vodstvo 0:1, žarilnica : adjustaza II. 3:0, adjustaza I. : vodstvo 0:2, lužnica : žarilnica 6:0, adjustaza II. : vodstvo 1:2, adjustaza I. : žarilnica 2:4, lužnica : adjustaza II. 3:2, žarilnica : vodstvo 2:2, lužnica : adjustaza I. 5:1.

Po končani razvrstitvi je prvo mesto osvojila ekipa »vodstva« s sedmimi točkami, druga je bila ekipa lužnice s šestimi, tretja žarilnice s petimi, četrta ekipa adjustaze II. z eno točko in peta ekipa adjustaze I. z eno točko.

To tekmovanje je bilo hkrati izbirno tekmovanje za ekipo, ki se bo udeležila tradicionalnega četverboja med Elanom, Universalom, postajo milice in TOZD Hladna valjarna Bela.

Boris Renko

OBVESTILO ŠAHISTOM

Člane šahovskega društva Jesenice obveščamo, da bo hitropotezni turnir za mesec maj v soboto, 28. maja, ob 18. uri v zgornjih prostorih šahovskega doma.

Vabi odbor

KEGLJANJE NA ASFALTU

Prišlo se je ekipno prvenstvo Gorenjske v kegljanju na asfaltu. Sedanji način tekmovanja je nekoliko spremenjen. Po novem načinu se vsaka ekipa sreča z vsako po dvakrat, na koncu pa seštejejo točke in ne več kegljev, kot je bilo prej.

Po štirih krogih, ki so bila že odigrana, prepričljivo vodi ekipa Jesenic in ima veliko možnosti, da tudi po drugem delu, ki se bo pričel v jeseni, osvoji prvo mesto in si s tem pribori pravico nastopa v kvalifikaciji za vstop v slovensko ligo.

REZULTATI:
I. KOLO: Lubnik : Kranjska gora 4998:4929; Simon Jenko : Trim 4927:4666; Jesenice : Ljubelj 5268:5028; Bled : Sava 5189:5032;

II. KOLO: Simon Jenko : Lubnik 4946:4761; Kranjska gora : Jesenice 5231:5340; Trim : Sava 4713:4793; Ljubelj : Bled 4999:4924;

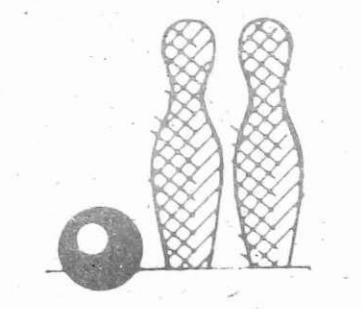
III. KOLO: Lubnik : Trim 5000:4823; Jesenice : Simon Jenko 5259:5212; Sava : Ljubelj 4913:4857; Bled : Kranjska gora 5064:5192;

IV. KOLO: Lubnik : Jesenice 4946:5157; Kranjska gora : Sava 5187:4967.

Za četrto kolo mi ni uspelo dobiti preostalih dveh rezultatov, vendar se že iz teh rezultatov vidi, da ima edino ekipa Jesenic maksimalno število točk. Že po teh rezultatih se tudi vidi, da delo, ki je bilo zastavljeno na občnem zboru jeseniškega kluba, dobro napreduje in da bo treba tako tudi nadaljevati.

Naslednje kolo je že v soboto, 29. maja. Na Jesenicah ob 18. uri gostuje ekipa Trim iz Kamnika.

V. M.

ŠPORTNE IGRE OSNOVNIH ŠOL S PRILAGOJENIM PROGRAMOM

Vsako leto postane na osnovnih šolah s prilagojenim programom v maju zelo živahno: šolska športna društva organizirajo regijska tekmovanja v plavanju, rokometu, malem nogometu in atletiki. Najboljši v rokometu in nogometu se pomerijo še v polfinalnih skupinah zahod in zahod, nato pa se srečajo še v finalu, ki bo letos v Mariboru 11. in 12. junija.

Vseh teh tekmovanj se bodo udeležili tudi učenci ŠSD OŠ Polde Strazšar z Jesenic. Nekaj tekmovanj je že za nami.

V torek, 18. maja, smo odšli na plavanje v Kranj. Potovalo je sedem učencev in učenk. To so bili: Erika Čerin, Zoja Beriša, Cvetka Vesek, Milena Čerin, Karlo Girandon, Miladin Šakić in Nedeljko Šmitran. Na prvenstvu je sodelovalo 80 učencev in učenek iz osnovne šole Helena Puhar Kranj, osnovne šole Blaž Ostrovrhar Škofja Loka, Vzgojnega zavoda Matevža Langusa iz Kamne gorice in osnovne šole Polde Strazšar Jesenice.

Med posamezniki so bili doseženi naslednji rezultati: Erika Čerin je zasedla 1. mesto na 25 m prostu, Vesvoka 11. mesto, Beriša 12. mesto in Milena Čerin 17. mesto.

Fantje pa so se uvrstili slabše. Ekipno je šola delila tretje mesto z učenci osnovne šole Blaža Ostrovrharja iz Škofje Loke.

V sredo, 19. maja, pa je potovala ekipa dekčev na tekmovanje v malem nogometu v Škofjo Loko. Dekčki so zasedli zadnje mesto. Pri tem pa je treba povedati, da smo šole letos ponovno uspeli zbrati toliko dekčev, da smo nastopili na prvenstvu. Pred tem več let te igre sploh nismo gojili.

Naša ekipa je bila slabše pripravljena zaradi objektivnih razlogov. Več učencev iz ekipe je vozeval in zato je treniranje onemogočeno, pa tudi primernega igrišča nimamo. Največkrat smo trenirali kar na dvorišču TVD Partizana Jesenice.

Prav tako nismo uspeli, da bi se srečali z učenci drugih osnovnih šol na prijateljskih tekmah. Sklenili smo, da se bomo za naslednje leto bolje pripravili.

V petek, 21. maja, pa so potovala dekleta na rokometne tekme v Kamno gorico. V ekipi smo imeli samo sedem učenek. Bili smo brez rezerve, ker se nekateri učenke na šoli nočejo športno udeleževati. Dekleta so odlično zaigrala že v prvem kolu, v katerem so premagale ekipo Kamne gorice z rezultatom 9:1. V drugem kolu pa so se srečale z dekleti iz Kranja in jih premagale z rezultatom 14:3. V tretjem kolu pa sta se srečali še ekipi Kranja in Kamne gorice. Zmagale so dekleta iz Kranja z rezultatom 10:5. Tako so dekleta naše šole postale prvi gorenjske prvakinja, druge so bile Kranjčanke in zadnje mesto so zasedla dekleta iz Kamne gorice. Osnovna šola iz Škofje Loke nima svoje ekipe. V igri so se odlikovale prav vse učenke naše ekipe.

Posebej pa je treba pohvaliti Eriko Čerin, Zojo Beriša in vratarico Sabino Lovič. S tem so si dekleta priborila uvrstitve na tekmovanje v polfinalu zahodne skupine, ki bo v petek, 28. maja, na Jesenicah. Prvenstvo bo v telovadnici OŠ Tone Čufar s pričetkom ob 9.30. Dekleta se bodo srečala z ekipami iz ljubljanske, goriške in koprske regije. V ekipi Gorenjske bodo nastopale vse naše učenke, pomagalo pa jim bo še nekaj učenek iz Kamne gorice in Kranja.

Na atletsko tekmovanje potujejo učenci ŠSD OŠ Polde Strazšar v sredo. Od tega tekmovanja ne pričakujemo mnogo, ker nismo trenirali zaradi pomanjkanja prostora. Vendar bomo kljub temu sodelovali.

Mentor:ŠSD: Tatjana Dvoršak

TEK PO JESENIŠKIH ULICAH

Občinska konferenca zveze socialistične mladine Jesenice je v sodelovanju z jeseniško zvezo telesnokulturnih organizacij izvedla tek po jeseniških ulicah v počastitev meseca mladosti, obletnice rojstva tovariša Tita in 40-letnice pionirske organizacije. Nastopilo je več kot sto tekmovalcev in tekmovalk, in sicer pionirjev, mladincev in članov, ki so teklili po osrednji jeseniški cesti maršala Tita.

Pri pionirskih je zmagala Tanja Ponikvar, osnovna šola Tone Čufar Jesenice, druga je bila Nataša Kerč, osnovna šola Kranjska gora, tretja pa Dženana Muharemović, osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice.

Pri pionirjih je bil najboljši Ivica Gavljak, osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice, drugi je bil Robi Kerštajn, tretji pa

Matej Mlinar, oba osnovna šola Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora.

Pri mladinkah je zmagala Pika Mlačnik, druga je bila Barbara Malenšek, obe Železarski izobraževalni center Jesenice, tretje mesto pa je zasedla Mojca Vergelj, gimnazija Jesenice.

Pri mladincih je bil najboljši Franci Teraš, železarna Jesenice, drugi je bil Igor Kobentar, osnovna organizacija ZSMS Hrušica, tretji pa Toni Lunder, košarkarski klub Jesenice.

Pri članih je bil prvi Brane Božnik, drugi je bil Ivan Pogacar, tretji pa Maks Pogacnik.

Pri starejših članih je bil prvi Franc Hrovat. Pokal za fair play pa je prejela Tatjana Mlinar iz osnovne šole Kranjska gora, ki je nesrečno zgrešila cilj pred gimnazijo na Jesenicah. J. R.

V NEDELJO NA TENIS

Da bi se bolj razširilo športno rekreacijsko ponudbo na Jesenicah, so košarkarski delavci pod okriljem komisije za množično in rekreacijsko ZTKO Jesenice omogočili vsem tistim, ki bi se želeli pomeriti v tenisu, možnost igranja na tenis turnirjih, ki se bodo vrstili vse do septembra.

Vseh turnirjev bo deset, prvi pa je bil že odigran. Pravico do udeležbe imajo vsi igralci in igralke ne glede na starost (spodnja meja je 14 let), ne smejo pa biti registrirani pri Teniški zvezi Slovenije.

Prvi turnir je štel tudi za kategorizacijo igralcev, za postavitve nosilcev skupin na naslednjih turnirjih.

Tekmovanje poteka po pravilih Teniške zveze Slovenije. Do četrtnice finala igrajo igralci na ena dobljena set, do četrtnice finala naprej pa na dva dobljena seta.

Zmagovalce prvga turnirja je nosilec skupine za drugi turnir. Prvo mesto prinese 25 točk, drugo 20, tretje 15, četrto 10, peto 8, šesto 6, sedmo 4 in osmo mesto dve točki. Točke se seštevajo, na zaključnem turnirju pa se bodo srečali štirje igralci, ki bodo nabrali največ točk.

V primeru enakega števila točk bo višje

uvrščena tekmovalca, ki ima več zmag, oz. višja mesta na posameznih turnirjih.

Prijave za tekmovanje sprejema organizator tekmovanja, lahko se prijavi v pisarni Športnega društva Jesenice, Ledarska 4, ali pri ZTKO Jesenice, Ledarska 4.

Žrebanje bo javno, tik pred pričetkom vsakega turnirja. Prijavnina za posamezni turnir znaša 150 dinarjev.

Zmagovalce posameznega turnirja prejme prehodni pokal, ki se hrani v vitrinah KK Jesenice in pokal v trajno last, prvi štirje pa prejmejo še diplome.

Posebno nagrado dobijo tisti, ki se bodo udeležili vseh desetih turnirjev.

Zmagovalce zaključnega turnirja bo prejel v trajno last pokal pokrovitelja tekmovanja ZTKO Jesenice, osvojil pa bo naslov prvaka občine Jesenice za leto 1982, ostali trije igralci pa priznanja za uvrstitve od 2. do 4. mesta.

Drugi turnir v tenisu bo tako na sporedu v nedeljo, 30. maja, s pričetkom ob 7. uri. Odigran bo v počastitev meseca mladosti, pokrovitelj pa bo OK ZSMS Jesenice. MB

Otvoritev košarkarskega turnirja paraplegikov (Foto S. Kokalj)

LETOŠNJE SREČANJE Z ZAMEJSKIMI PLANINCI BO 13. JULIJA NA PRISTAVI

Pred dnevi so se sestali člani koordinacijskega odbora planinskih društev jeseniške občine in Planinskega društva Javornik-Koroška Bela, ki upravlja planinsko kočjo na Pristavi, se bodo potrudili, da bodo gostje iz zamejskih planinskih društev iz Celovca, Stare Gorice in Trsta ter Planinskega društva Čedad preživeli pri nas lep in nepozaben dan.

Srečanje se bo začelo ob 11. uri z bogatim kulturnim programom. Pričakujemo okrog 2000 udeležencev, poleg planincev iz zamejskega tudi številne planince z Gorenjske.

Ob tej priložnosti bodo izdali tudi spominsko značko 11. srečanja na Pristavi. J. R.